

เอกสารเผยแพร่ประกอบการจัดนิทรรศการ

เรื่อง

พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย

เล่ม ๑

จัดแสดง ณ อาคารรัฐสภา ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ระหว่างวันที่ ๖ พฤศจิกายน - ๓ ธันวาคม ๒๕๓๘

หอสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

© ๒๕๕๑

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961104139

วันที่	๒๖ ต.ค. ๑ / ๓๘
เลขทะเบียน	ม. ๒๕๕๘(๒.๒)
เลขหมู่	๕๔
	๖๙๗๐
	๒๕๓๘

คำนำ

เนื่องในวโรกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เวียนมาบรรจบครบ ๑๐๒ ปี ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘ ในวันนี้ หอสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดแสดงนิทรรศการ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง "พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย" ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึง พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย และเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลด้าน ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง เกี่ยวกับแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและกว้างขวางอีกทั้งเป็นการส่งเสริมการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ของรัฐธรรมนูญไทยแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

เอกสารเผยแพร่ประกอบการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ชุดนี้ ได้จัดทำขึ้นโดย แยกออกเป็น ๓ เล่ม ต่อเนื่องกัน ตามเนื้อหาที่จัดแสดงนิทรรศการฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ รัฐธรรมนูญไทยก่อนรัชสมัยพระปกเกล้าฯ

ตอนที่ ๒ แนวพระราชดำริพระปกเกล้าฯ เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

ตอนที่ ๓ พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย

หอสมุดรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สารบัญ

	หน้า
รัฐธรรมนูญไทยก่อนรัชสมัยพระปกเกล้าฯ	
- การจัดตั้งสถาบันทางการเมืองใน รัชกาลที่ ๕	๑
- เจ้านายและข้าราชการ กราบบังคมทูลฯ ถวาย ความเห็นในการจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบ ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๒๘	๕
- พระราชดำรัสตอบเจ้านายและข้าราชการที่กราบ บังคมทูลฯ	๘
- การร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกโดยสมเด็จพระยา เทววงศ์วโรปการ	๑๑
- กบฏ ร.ศ. ๑๓๐	๒๐
- เมืองทดลองประชาธิปไตย	๒๔
- ธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาล (ดุสิตธานี)	๒๕
- การยุติดุสิตธานี	๓๔

**การจัดตั้งสถาบันทางการปกครอง
สมัยรัชกาลที่ ๕**

หน้าว่าง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง
ปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง โดยพยายามแบ่งแยกอำนาจทั้ง
๓ ฝ่ายออกจากกัน ให้แต่ละฝ่ายมีอำนาจเฉพาะที่แน่นอน มิให้
รวมกันภายใต้สถาบันพระมหากษัตริย์อย่างที่เคยเป็นมา

ทางด้านนิติบัญญัติ ซึ่งแต่เดิมเป็นอำนาจของลูกขุน
ณ ศาลา และลูกขุน ณ ศาลหลวง ซึ่งจะร่วมกันประชุมเพื่อเรียบ
เรียงพระราชกำหนดเป็นกฎหมายขึ้นทูลเกล้าฯ พระองค์ทรงให้
ยกเลิกและตั้งสภาที่ปรึกษาขึ้นสองสภา ในปี ๒๔๑๗ ประกอบด้วย

สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน Council of State
มีหน้าที่ถว้ยคำปรึกษาและความคิดเห็นต่างๆ ถ้า
คำปรึกษาหรือความคิดเห็นนั้นที่ประชุมมีมติเห็นชอบด้วย ก็จะ
ตราขึ้นเป็นกฎหมายใช้บังคับได้ สภานี้จะทำหน้าที่เหมือนสภา
นิติบัญญัติในปัจจุบัน

สภาที่ปรึกษาในพระองค์ Privy Council
มีหน้าที่ถว้ยคำปรึกษาข้อราชการและความคิดเห็น
ต่าง ๆ ที่จะทรงนำเข้าสู่ประชุม สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน
สภานี้ทำหน้าที่เหมือนคณะองคมนตรีในปัจจุบัน

เหตุผลในการตั้งสภาทั้งสอง
จากประกาศว่าด้วยตั้ง เคนันชิล แลพระราชบัญญัติ
ตอนหนึ่งกล่าวว่า :-

".....ถ้าจะทรงจัดการแต่พระองค์เดียวก็จะ
ไม่มีใครสำเร็จไปด้วยถ้ามีผู้ช่วยกันคิดหลาย
ปัญญาแล้ว การซึ่งรกร้างมาแต่มาเดิมก็จะ
ได้ปลดเปลื้องไปได้ทีละน้อย ความดี
ความเจริญก็คงจะเจริญแก่บ้านเมือง"

การที่จะทรงตั้งสภาทั้งสองขึ้นมาทำหน้าที่ดังกล่าว นับ
ได้ว่าเป็นก้าวแรกของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วน
ร่วมในการกำหนดบทบาท และเป็นกลไกที่สำคัญทางการเมือง
ซึ่งพระองค์มีเป้าหมายที่จะลดอำนาจจาก "สถาบัน" มาสู่
"ประชาชน" ในโอกาสต่อไป

สภาทั้งสองนี้ ได้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญ ๆ ให้ลุล่วงไปได้
ด้วยดีหลายเรื่อง เช่น การเลิกทาสการเลิกระบบไพร่ การปรับ
ปรุงระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน และการพัฒนาประเทศ
ด้านอื่น ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากขาดแคลนบุคคลที่มีความรู้ความ
สามารถที่จะสานต่อพระราชปณิธานของพระองค์ ทำให้การ

๓

ดำเนินการของสภาทั้งสองประสบปัญหาในภายหลัง ซึ่งพระองค์
มีพระราชดำรัสว่า :-

".....ผู้ทำกฎหมาย ด้วยทุกวันนี้จะหาผู้
ทำกฎหมายได้เกือบจะเรียกว่าไม่มีทีเดียว
ถ้าจะให้ประชุม เคนัน ซิล อย่างแต่ก่อน
ก็ไม่สำเร็จเลยสักเรื่องเดียว....."

ในที่สุดสภาทั้งสองจึงได้สลายตัวไปในปี ๒๔๓๗
อันเป็นการสลายตัวภายหลังจากที่พระองค์มีพระราชดำริให้
กรมพระยาเทววงศ์วโรปการ ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อ
เสนอต่อสภาทั้งสอง

ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า หากสภาทั้งสองยังไม่สลายตัวไป
เสียก่อนความพยายามที่จะสถาปนารัฐธรรมนูญ เพื่อใช้เป็นหลัก
ในการบริหารราชการแผ่นดิน คงจะประสบผลแน่นอน

แม้ว่าในรัชสมัยของพระองค์ "รัฐธรรมนูญ" ยังไม่
ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนแต่พระองค์ทรงคาดหวังว่า
ในกาลภายหน้ารัฐธรรมนูญจะต้องได้รับการสถาปนาขึ้น ซึ่ง
พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสในที่ประชุมเสนาบดีสภา ณ พระที่
นั่งราชกรัณยสภาก่อนเสด็จสวรรคตไม่นานว่า

"....ฉันจะให้ดูกวชिरาฐมอบของขวัญ
แก่พลเมืองในทันทีที่ขึ้นสู่ราชบัลลังก์
ในขณะที่สืบตำแหน่งกษัตริย์กล่าวคือ
ฉันจะให้เขาให้ปาติเมนต์ และคอนสติติวชัน....."

เจ้านายและข้าราชการ
กราบบังคมทูลความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลง
ระเบียบราชการแผ่นดิน ร.ศ. ๑๐๓

ในปี พ.ศ. ๒๔๒๘ คณะทูตไทย ณ กรุงลอนดอน และปารีสได้ร่วมกันเข้าชื่อในหนังสือถวายความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบราชการแผ่นดินต่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เหตุที่เจ้านายและข้าราชการเหล่านี้ได้กราบบังคมทูลความเห็นในครั้งนี้ ด้วยแลเห็นภัยอันจะเกิดจากการขยายอำนาจของลัทธิจักรวรรดินิยม ซึ่งกำลังจะแผ่ถึงสยามในเวลานั้น อาจเป็นเพราะการปกครองประเทศในขณะนั้นไม่เหมาะสมแก่กาลสมัยก็ได้ ฉะนั้น การที่รักษาบ้านเมืองพ้นภัยอันตรายจึงต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการปกครองแบบที่ใช้อยู่คล้ายคลึงกับระบบการปกครองของประเทศที่เจริญแล้ว โดยที่มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้นับเป็นทางเดียวเท่านั้นที่จะรักษาบ้านเมืองไว้ได้

ข้อโต้แย้งในหนทางแก้ไขป้องกันภัยอันตรายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ

๑. การใช้วิเทศโคบาย ใช้ความอ่อนหวาน ย่อมผ่อน

ปรนตามความต้องการของชาติมหาอำนาจ เช่น ยอมเสียดินแดนหรือเขตบ้างหรือค่าปรับบ้าง เพื่อป้องกันไม่ให้ชาติมหาอำนาจเข้ามายึดครองบ้านเมืองเสียหมดเลยทีเดียว

๒. การต่อสู้ด้วยกำลังทหารเป็นทางที่ใช้ไม่ได้ เพราะกำลังของประเทศเล็ก ๆ เช่น สยามนั้น ไม่อาจเทียบได้กับกำลังทหารของชาติมหาอำนาจ

๓. ประโยชน์ที่ได้รับในด้านภูมิรัฐศาสตร์ตามภูมิประเทศนั้น สยามอยู่ระหว่างพม่าและอินโดจีน ซึ่งเป็นดินแดนในความปกครองของอังกฤษและฝรั่งเศส จึงอาจคิดได้ว่ากรุงสยามน่าจะรักษาเอกราชไว้ได้เหมือนกับสวิตเซอร์แลนด์ เพราะเป็นรัฐกันชน (Buffer state)

๔. การจัดการบ้านเมืองเพียงเฉพาะเรื่อง เช่น การเลิกทาส การเลิกธรรมเนียมหมอบคลาน ฯลฯ ไม่ใช่การแก้ไขปัญหาที่รากเง่าจริง ๆ จึงไม่อาจช่วยให้สยามรอดอยู่ได้

๕. สัญญาที่ทำไว้กับต่างประเทศไม่เป็นหลักประกันได้ว่าจะมีผลเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นจริง ๆ

๖. การค้าขายและผลประโยชน์ของชาวยุโรปที่มีอยู่ในประเทศไม่อาจช่วยคุ้มครองการเบียดเบียนของชาติอื่นที่หวังผลประโยชน์เช่นเดียวกันได้

๗. สภาพการณ์ภายนอกประเทศเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงต้องปรับปรุงบ้านเมืองให้เข้ากับสภาพการณ์

ภายนอกประเทศ มิฉะนั้นอาจจะไม่สามารถรักษาเอกราชไว้ได้

๘. กฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ก็ไม่อาจจะช่วยรักษาเอกราชของชาติไว้ได้ เพราะชาติมหาอำนาจทั้งหลายยังไม่ยอมรับว่าสยามเป็นชาติที่เจริญพอที่จะเข้าร่วมในวงการระหว่างชาติ เหล่านั้น สยามจะต้องพยายามปรับปรุงแก้ไขการจัดการบ้านเมืองให้เป็นที่ยอมรับในนานาอารยประเทศเสียก่อนว่าเป็นชาติที่เจริญแล้ว

หนทางทั้งแปดประการที่เคยมีผู้คาดคิดว่าจะเป็นช่องทางช่วยให้สยามรอดเป็นเอกราชอยู่ได้นั้น เจ้านายและข้าราชการผู้กราบบังคมทูลความเห็นฯ ได้โต้แย้งไว้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ไม่ใช่หนทางที่สยามจะยึดถือและหวังว่าจะเป็นเครื่องช่วยชาติสยามในยามคับขันได้ โดยได้พิจารณาถึงสภาพการณ์และข้อเท็จจริงอย่าง ตรงไปตรงมา

การเปลี่ยนแปลงการปกครองไปเป็นระบบใหม่นี้ ผู้ถวายนความคิดเห็นได้ยอมรับความเป็นจริงของประเทศอย่างหนึ่งว่า สภาพแวดล้อมโดยเฉพาะในด้านประชานนั้น ยังไม่เหมาะที่จะรับเอาระบบการปกครองแบบใหม่นี้ไว้ได้อย่างครบถ้วนตามหลักการปกครองอย่างยุโรป ฉะนั้นจึงได้กราบบังคมทูลเพิ่มเติมด้วยว่า "ทางที่ข้าพระพุทธเจ้ากราบทูล พระกรุณาว่าเป็นคอนสติติวชันยุโรปนั้น หาได้ประสงค์ที่จะให้มี ปาติเมนต์ ในเวลานี้ไม่"

ผู้ถวายความคิดเห็นยังยึดถือว่าการปกครองแบบมี
สภาผู้แทนฯ นั้น เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

การที่จะให้เป็นคอนสติติวชันโมนากีนั้น ผู้ถวาย
ความเห็นได้กราบบังคมทูลอย่างชัดเจนว่าเป็นอย่างไร ซึ่งก็ได้ยึด
ถือหลักสากลไว้ คือ

๑. ต้องเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบ "แอบโซลูตโม
นากี" ให้เป็นแบบ "คอนสติติวชันโมนากี"

๒. การปกครองบ้านเมืองและการทำนุบำรุงบ้านเมือง
ต้องอยู่ในความคิดความตัดสินใจของข้าราชการผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบ
กันเป็นคณะรัฐมนตรี (คาบิเนต) ปฏิบัติการใด ๆ โดยได้รับความ
เห็นชอบและพระบรมราชานุญาตเสียก่อน แต่รัฐมนตรี
เหล่านี้จะต้องมีอำนาจตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับกรมที่ตน เป็น
ผู้บังคับบัญชาด้วยตนเอง

๓. จะต้องหาทางป้องกันการคอร์รัปชัน (หรือทาง
สินบนดังที่เรียกกันในสมัยนั้น) จะต้องให้ผู้ปฏิบัติราชการได้ผล
ประโยชน์ตรง ๆ มีเงินเดือนพอใช้ตามฐานานุรูปจริง

๔. ต้องมีกฎหมายประกันความยุติธรรมแก่ราษฎร
ทุกคนเสมอภาคกัน ในการเก็บภาษีจะต้องปฏิบัติอย่างยุติธรรม
ไม่ว่าต่อราษฎรสยามหรือชาวต่างประเทศที่เข้าทำการค้าขายอยู่

๕. ขนบธรรมเนียมหรือกฎหมายใดที่เป็นเครื่อง
กีดขวางความเจริญแต่ไม่เป็นประโยชน์ ให้เปลี่ยนแปลงแก้ไข

ตามความเหมาะสม

๖. ให้มีเสรีภาพทางความคิดเห็น และแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในที่ประชุมหรือหนังสือพิมพ์ได้ ผู้ที่กล่าวถ้อยคำไม่จริงก็จะต้องมีโทษตามกฎหมาย

๗. การจัดระบบราชการ ในด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งผู้ใหญ่และผู้น้อยจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติและเลือกบุคคลที่มีความรู้ มีความประพฤติ และมีอายุ ๒๐ ปีขึ้นไปเข้ารับราชการ ส่วนผู้ที่ประพฤติผิดก็ต้องห้ามมิให้เข้ารับราชการไม่ว่าในกรณีใดต่อไป

พระราชดำรัสตอบความเห็นของผู้ที่จะ ให้เปลี่ยนแปลงการปกครอง ร.ศ. ๑๐๓

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปรารถนาจะทำนุบำรุงประเทศให้เจริญก้าวหน้า ครั้งที่พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ใหม่ ๆ นั้น ถูกจำกัดด้วยอำนาจของขุนนางเก่า ส่งผลให้พระองค์ต้องปรับปรุงการบริหารราชการโดยการสนับสนุนลัทธิสเลติฟขึ้นเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำกฎหมาย พระองค์ ท่านจึงกลายเป็นหัวหน้าของลัทธิสเลติฟโดยปริยาย ลัทธิสเลติฟ จึงมีบทบาทและทำงานได้เต็มที่ ในภายหลังพระองค์

ทรงมีพระราชอำนาจการบริหารราชการเต็มที่ พระราชภารกิจจึงมาก ตามไปด้วย ไม่มีเวลาให้กับลียิสเลตีฟเคาน์ซิด งานลียิสเลตีฟจึงไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้เปรียบเทียบฐานะของพระองค์กับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของอังกฤษว่ามีความคล้ายคลึงกัน จะต่างกันในแง่ที่พระองค์ต้องรับผิดชอบสั่งการและตัดสินใจทุก ๆ อย่าง จึงเป็นงานที่หนักกว่าตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของอังกฤษ เพียงแต่พระองค์ไม่ต้องรับผิดชอบต่อสภา ๆ เท่านั้น

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักว่าบ้านเมืองไทยขณะนั้น สิ่งต้องการสำคัญคือ ปฏิรูปการบริหารราชที่จะทำให้มีผู้มาช่วยแบ่งเบาภารกิจอีกสิ่งหนึ่งคือ ผู้ที่ทำกฎหมายหรือคอยตรวจตรา หรือตัดสินใจขัดข้องทางกฎหมาย แต่ขณะนั้นยังหาผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมาย แทบไม่มี ลียิสเลตีฟจึงกระทำไม่ได้ไม่ตลอด อย่างไรก็ตาม พระองค์ทรงเห็นว่า ๒ ประการที่กล่าวมาเป็นความต้องการใหญ่หลวง ของบ้านเมือง ดังพระราชกระแสตอนหนึ่งว่า "การสองสิ่งนี้ รวมความก็อย่างเดียวกันคือ คอนเวนชันแมนตรีฟอมนีแธ เป็นต้นเหตุที่จะจัดการทั้งปวงได้สำเร็จตลอด"

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกแห่งกรุงสยาม

ภายหลังจากที่ "กลุ่มปัญญาชนสยาม" ได้
 ถวายความเห็นให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระบาทสม
 เด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการมอบหมาย
 ให้สมเด็จพระยาเทววงศัวโรปกการ องค์ประธานเสนาบดีสภา
 ทำหน้าที่ในการร่างรัฐธรรมนูญ :-

การประชุมเสนาบดีสภา เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ
 ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๓๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า
 อยู่หัว มีพระราชกระแสรับสั่งต่อที่ประชุมว่า

" หนึ่งราชประเพณีซึ่งมีแบบอย่างมาแต่ก่อนแล้ว
 เปลี่ยนแปลงมาโดยลำดับแต่ไม่ได้มีพระราชบัญญัติ
 หรือพระราชกำหนดกฎหมายอันใด ซึ่งจะเป็
 นของใหม่ล้ำของเก่า ให้เป็นสิ่งที่สงสัยคิดไปได้ต่างๆ
 เป็นทางที่จะให้เกิดการไม่เรียบร้อยขึ้นในบ้านเมือง
 ควรจะจัดลงให้เป็นแบบอย่างเสีย
ข้าพเจ้าไม่มีความรังเกียจอันใด ซึ่งจะมี
 กฎหมายกำหนดพระบรมเดชานุภาพของ
 พระเจ้าแผ่นดิน เช่นประเทศทั้งปวง เมื่อจะทำ

กฎหมายสำหรับแผ่นดินให้เป็นหลักฐานทั่วถึง
 ควรจะต้องว่าด้วยพระบรมเดชานุภาพของ
 พระเจ้าแผ่นดินให้เป็นหลักฐาน....."

การประชุมเสนาบดีสภาเพื่อทำการร่างรัฐธรรมนูญ
 นั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะความเข้าใจเรื่อง
 "รัฐธรรมนูญ" ของแต่ละคนแตกต่างกันบางคนก็เกรงว่า
 รัฐธรรมนูญจะกลายเป็นต้นเหตุให้ตนเองสูญเสียอำนาจ จึง
 ไม่ค่อยให้การสนับสนุนเท่าที่ควรภาวระหน้าที่ในการ
 ร่างรัฐธรรมนูญจึงตกอยู่กับสมเด็จพระยาเทววงศ์วโรปการ
 ผู้ที่มีความรู้ในลักษณะการปกครอง "ระบบรัฐธรรมนูญ" ยิ่งกว่าผู้ใด
 พระองค์เคยตรัสถึงปัญหาการประชุมเพื่อร่างรัฐธรรมนูญว่า
 "ไม่กล้าจะนัดประชุมเสียแล้ว จะต้องวิ่งตามกันหลายวันหนั"

อย่างไรก็ตามความพยายามในการ "ยกร่าง
 รัฐธรรมนูญ" ของสมเด็จพระยาเทววงศ์วโรปการได้สำเร็จ
 ดุล่วงเพื่อเตรียมเสนอต่อประธานที่ปรึกษาทั้งสอง ซึ่ง
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีทั้งหมด ๒๐ มาตราดังนี้

มาตรา ๑ ว่าด้วยราชอิสริยยศ คือ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นบรมราชาธิราช มี
 ลาวประเทศ มลายูประเทศ กระเหรี่ยง ฯลฯ

ผู้ทรงพระคุณธรรมอันมหาประเสริฐ

มาตรา ๒

ว่าด้วยราชอาณาจักร คือ พระเจ้าแผ่นดินย่อมมี
พระราชอาณาสิทธิ์เด็ดขาดโดยพระราชหฤทัย
เป็นที่สุด

มาตรา ๓

ว่าด้วยราชศักดิ์านุภาพ ๖ ประการคือ (๑) เป็นเจ้า
เป็นใหญ่ครองแผ่นดิน (๒)เป็นที่เกิดแห่งความ
ยุติธรรม (๓) เป็นที่เกิดแห่งฐานันดรศักดิ์
(๔) เป็นจอมพลพลโยธา (๕) เป็นพุทธศาสน-
นูปถัมภก (๖) พระราชดำรัสที่ได้ทรงประกาศ
แล้วย่อมเป็นกฎหมายสำหรับแผ่นดิน

มาตรา ๔

ว่าด้วยนิรุปราชการ คือพระเจ้าแผ่นดินจะทรงการ
อันใดไม่มีผิด เพราะมีเสนาบดีรู้เห็นเป็นผู้ต้องรับ
ผิดชอบอยู่แล้ว

มาตรา ๕

ว่าด้วยราชชุดมณเฑียร ๓ สถานคือ รัฐมนตรีสภา ๑
องคมนตรีสภา ๑ เสนาบดีสภา ๑

มาตรา ๖

ว่าด้วยอัมฤตราช คือพระเจ้าแผ่นดินมีมกุฎราช
กุมารเป็นผู้สืบชาติยศสันตติ และแผ่นดินไม่ว่าง
พระเจ้าแผ่นดิน ด้วยราชประเพณีนี้เท่านั้น

มาตรา ๗

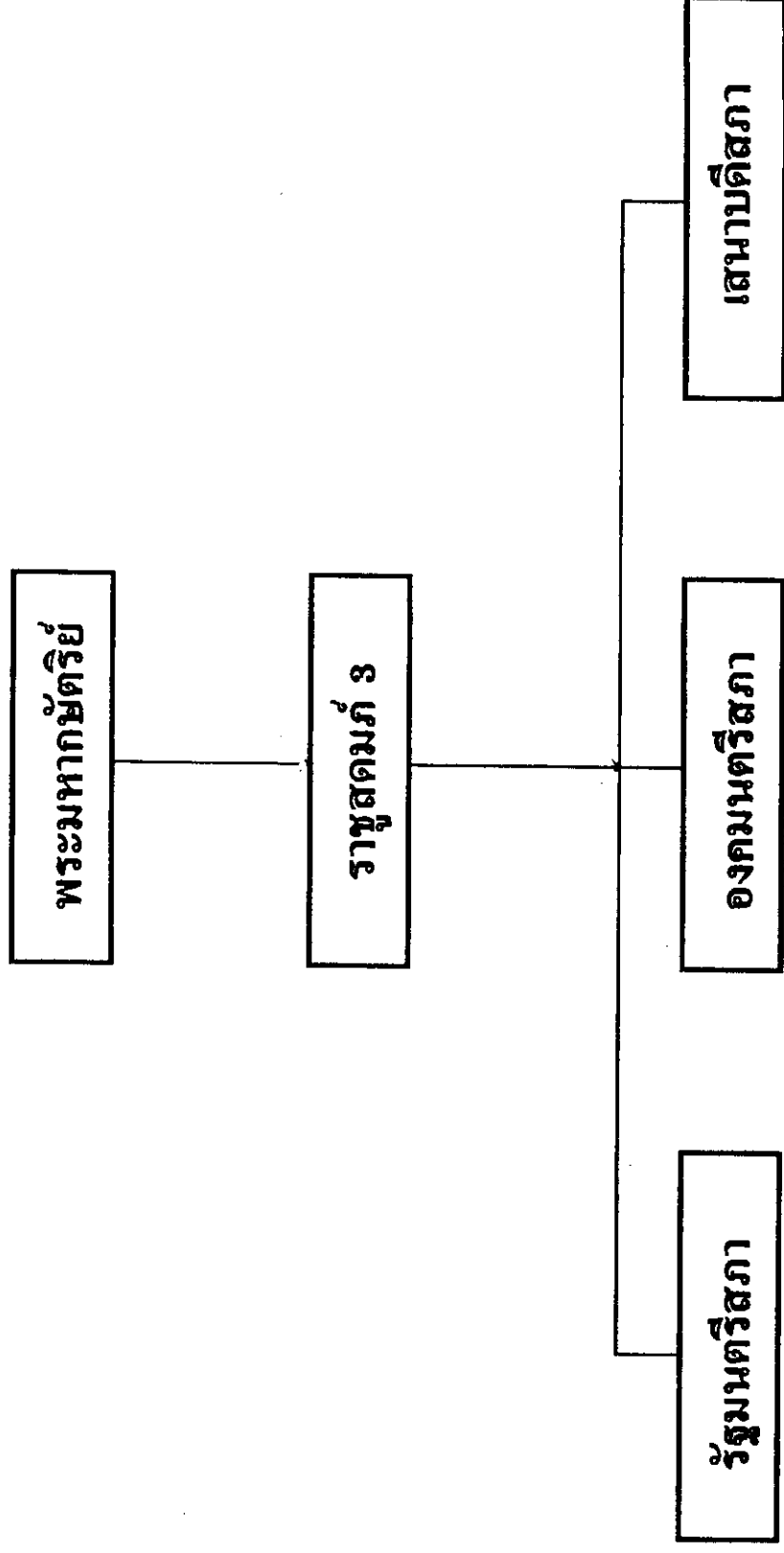
ว่าด้วยชาติยศสันตติ คือ การสืบสันตติวงศ์ แสดง
เส้นสืบชาติยศสันตติวงศ์ไว้พร้อม

- มาตรา ๘ ว่าด้วยมฤตยานุชาติ คือ ผู้ที่อยู่ในฐานะจะสืบ
 ชาติตียสันตติ แต่ยังอยู่ในครรภ์ไม่ว่าจะเป็น
 พระองค์ชายหรือพระองค์หญิง ให้มีอำนาจเพียง
 เท่าผู้รั้งราชการไปก่อนจนกว่าจะประสูติ
 ถ้าเป็นชายก็เป็นมกุฎราชกุมาร หากเป็นหญิงก็ให้
 ชั้นถดลงไปเป็นผู้สืบชาติตียสันตติ
- มาตรา ๙ ว่าด้วยผู้ไม่ควรสืบสันตติ คือเฉพาะผู้สืบชาติตีย
 สันตติประชวรพระโรค ซึ่งจะเป็นจอมพลไม่ได้
 และจะรักษาไม่หาย หรือเป็นผู้ตั้งอยู่ใน
 มัททนิยสถาน คือติดฝิ่นหรือเสพสุราเมรัยเป็นนิตย์
 ถ้าแม้เหตุการณเช่นว่านี้มีในเวลาที่พระเจ้า
 แผ่นดินยังทรงพระเยาว์ ต้องให้จตุรวรรคสันติ
 ชาติปรักษาชี้ขาด
- มาตรา ๑๐ ว่าด้วยผู้รั้งราชการ คือ ผู้สำเร็จราชการแทน
 พระองค์
- มาตรา ๑๑ ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของผู้รั้งราชการซึ่ง
 ต้องอาศัยตามคำวินิจฉัยของ จตุรวรรคสันติชาติ
 แต่ไตรวรรคสันติชาติเป็นต้น
- มาตรา ๑๒ ว่าด้วยผู้สมควรเป็นผู้รั้งราชการกำหนดด้วยเพศ
 อายุและความเป็นพระญาติสนิทของพระเจ้า
 แผ่นดินเป็นต้น

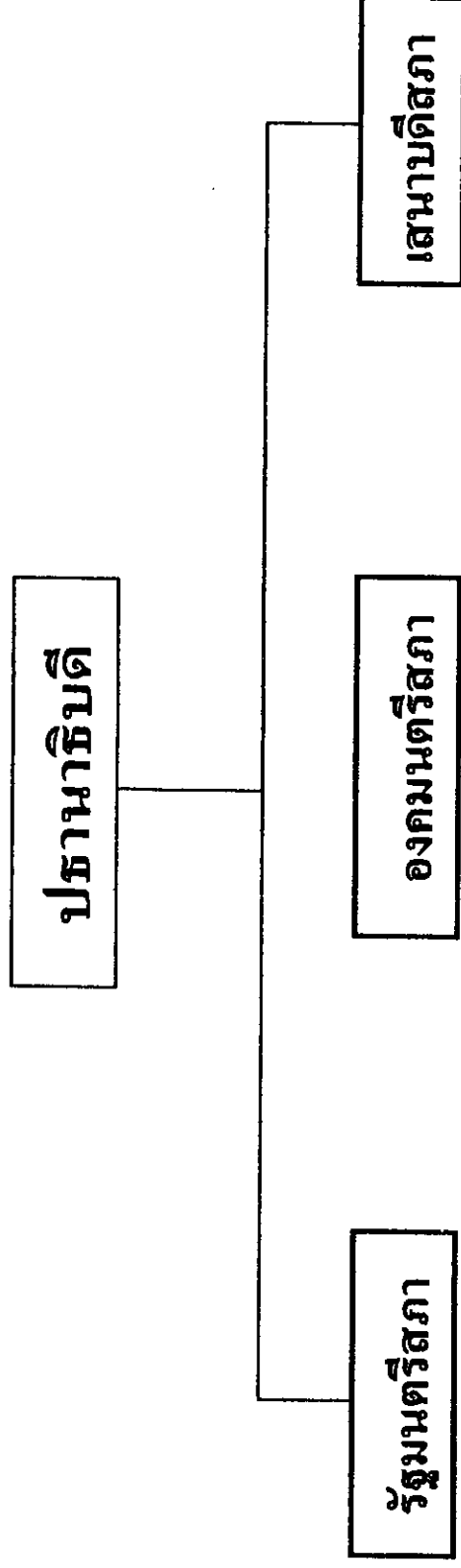
- มาตรา ๑๓ ว่าด้วยจตุรวรรคสันติบาท คือ รวมสภาทั้ง ๔ ได้แก่ รัฐมนตรีสภา องคมนตรีสภา เสนาบดีสภา ราชบัณฑิตสภา เปิดการประชุมใหญ่ปรึกษาการ ตามที่กล่าวไว้ใน มาตรา ๕ และการที่จะเลือกตั้ง หรือเปลี่ยนผู้รั้งราชการ ทั้งนี้เฉพาะในเมื่อ พระเจ้าแผ่นดินยังทรงพระเยาว์
- มาตรา ๑๔ ว่าด้วยไตรวรรคสันติบาท คือ องค์ประชุมที่รวม ๓ สภาเข้าประชุมใหญ่ ได้แก่ รัฐมนตรีสภา องคมนตรีสภา เสนาบดีสภา เพื่อปรึกษาทำ พระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งผู้ที่ควรจะได้รับ ตำแหน่งรัฐมนตรี หรือองคมนตรีที่ว่างไปด้วย สิ้นอายุในเมื่อพระเจ้าแผ่นดินยังทรงพระเยาว์ เป็นต้น
- มาตรา ๑๕ ว่าด้วยประธานาธิบดี คือ ประธานแห่งจตุรวรรค สันติบาท หรือไตรวรรค
- มาตรา ๑๖ ว่าด้วยการชี้ขาดปกปิด คือ การที่จะปรึกษาชี้ขาด ในจตุรวรรคสันติบาทให้เป็นการปกปิดตามที่ กล่าวไว้ในมาตรา ๕๐ ข้อ ๑ แห่งพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ ๒ ว่าด้วยวิธีและกระบวนชุมนุมปรึกษา
- มาตรา ๑๗ ว่าด้วยการชี้ขาดเปิดเผย คือ การที่จะปรึกษาชี้ ขัดในไตรวรรคสันติบาท เป็นไปตามที่กล่าวไว้

- มาตรา ๑๘ ในพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ ๒ มาตรา ๕๐ ข้อ ๒ ว่าด้วยราชพันธุสภา คือนับเอาพระราชโอรสและพระราชนัดดา และพระราชภาดาของพระเจ้าแผ่นดินให้เป็นบรมราชาธิราชในพระบรมราชวงศ์ นี้ผู้สมควรจะได้รับหรือได้รับตราจุลจอมเกล้าสมควรเข้าประชุมได้ โดยไม่ต้องแต่งตั้ง ห้ามเฉพาะผู้ตั้งอยู่ในมัททนิยสถาน และหรือมีพระชนกอยู่ในสถานนั้นแล้วจึงจะเข้าประชุมไม่ได้
- มาตรา ๑๙ ว่าด้วยอำนาจที่เป็นลำดับกัน คือ อำนาจวินิจฉัยตามลำดับนี้ วินิจฉัยของเสนาบดีสภา ขององคมนตรีสภา ของไทรวรยศสันนิบาต ของจตุรวรรค สันนิบาต ของพระบรมราชวินิจฉัยเป็นที่สุด
- มาตรา ๒๐ ว่าด้วยคำวินิจฉัยตกลง คือ การที่จะกำหนดเป็นวินิจฉัยตกลงด้วยคะแนนเสียงชุมนุมทั้ง ๕ ได้แก่ชุมนุมเสนาบดีสภา จนถึงชุมนุมจตุรวรรค สันนิบาต

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ตามโครงสร้างรัฐธรรมนูญ
ของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า

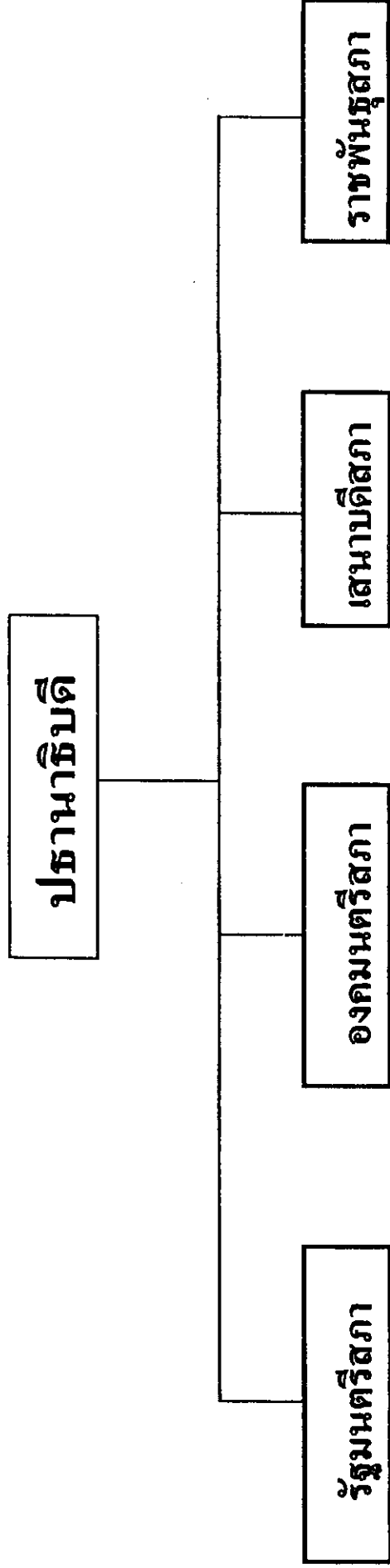

๓๓ ไตรวรรคสันนิบาต

๓๓๓ ไตรวรรคสันนิบาต : 1. พิจาณาภุมาย
2. เฉือกแะแตงตั้งรัฐมนตรี
3. เฉือกแะแตงตั้งองคมนตรี

จตุรรกรกัสนิมิबाट

จตุรรกรกัสนิมิबाट : 1. พิจาณาผู้สืบราชสันตติวงศ์
2. พิจาณาแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

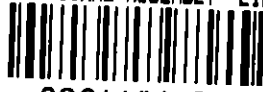
กบฏ ร.ศ. ๑๓๐

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติได้เพียง ๑ ปี "กลุ่มทหารหนุ่ม" ภายใต้การนำของ ร้อยเอก ขุนทวยหาญพิทักษ์ ๕๐๐ โท จือ ควกุล และ ๕๐๐ โท จรุง ฦ บางช้าง ได้ร่วมกันก่อการเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยตั้งเป้าหมายว่า ต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมืองการปกครองจากเดิมมาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ

สภาพทั่วไปก่อนก่อการ

เป็นที่คาดหมายกันโดยทั่วไปว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ พระองค์จะพระราชทานรัฐสภาเพื่อใช้เป็นเวทีทางการเมืองของประชาชนและพระราชทานรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน แต่การณ์ทำได้เป็นเช่นนั้นไม่

พื้นฐานทางการเมืองที่พระบรมชนกนาถ ทรงวางเอาไว้ไม่ได้รับการสานต่อ ขณะเดียวกันไม่ทรงแสดงท่าทีสนใจที่จะสนองพระราชปณิธานทางการเมืองอย่างที่ประชาชนคาดหวังเอาไว้ ทำให้เกิดภาวะชงกั้งทางการเมือง

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้หันไปสนใจการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม การแสดงละคร การสร้างชาตินิยม การจัดตั้งกองเสือป่า ซึ่งการจัดตั้งกองเสือป่านี้ ได้สร้างความไม่พอใจในหมู่ทหารเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีลักษณะซ้ำซ้อนกับกิจการทหาร ทำให้เสียงบประมาณ เสียเวลา และที่สำคัญเสมือนหนึ่งเป็นการลดความสำคัญของกิจการทหารลง

นอกจากนั้น คณะรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่ให้ความสนใจในปัญหาของบ้านเมืองเท่าที่ควร ปล่อยให้เกิดภาวะ "ข้าวยากหมากแพง" ซึ่งสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วไป

เป้าหมายของผู้ก่อการ

๑. เปลี่ยนรูปแบบการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ

๒. ต้องการให้มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ

๓. เปลี่ยนองค์พระประมุข อันเนื่องมาจากคณะทหารไม่พอใจในองค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการก่อตั้งกองเสือป่า และการลงโทษทหารเมื่อครั้งดำรงอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช

การดำเนินการ

คณะผู้ก่อการได้มีการประชุมเพื่อวางแผนเตรียมการหลายครั้ง มีสมาชิกเข้าร่วมเพิ่มขึ้นทั้งจากทหารและพลเรือน เนื่องจากการเปิดกว้างรับสมาชิกจึงทำให้ไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวได้ ข้าราชการแพร่กระจายไปสู่บุคคลภายนอก และในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๔ ได้มีการค้นพบแผนการก่อการปฏิวัติจอมพลสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ เสนาบดีกลาโหม จึงได้ดำเนินจับกุมได้ผู้ต้องหาว่า ๑๐๐ คน

จากความล้มเหลว ทำให้มีผู้ถูกตัดสินประหารชีวิต ๓ คน จำคุกตลอดชีวิต ๒๐ คน นอกจากนั้นถูกตัดสินจำคุกลดหลั่นกันลงไป ซึ่งการตัดสินลงโทษพวกกบฏ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสว่า :-

"...นักโทษการเมือง ไม่ควรได้รับการปฏิบัติเยี่ยงคนร้ายโดยทั่วไป เพราะถ้ามีการลงโทษปราบปรามอย่างรุนแรง คนก็จะเห็นใจผู้ก่อการมาก และอาจเป็นเหตุนำไปสู่ความยุ่งยากได้..."

พระองค์จึงได้พระราชทานอภัยโทษผู้ที่ถูกตัดสินประหารชีวิตลดลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต

ผลจากการก่อการ

จากเหตุการณ์ครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งทางด้านแนวความคิดทางการเมืองระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ ซึ่งคนรุ่นเก่าเป็นผู้มีอำนาจมีตำแหน่งทางการเมือง แต่ไม่ได้ตระหนักถึงข้อเท็จจริงในด้านพลังความคิดของประชาชน ขณะที่คนรุ่นใหม่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองยังขาดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่เพียงพอ

ภายหลังจากการกบฏ กลุ่มคนทั้งสองกลุ่มจึงได้ประสานและร่วมมือกัน เพื่อนำประเทศไปสู่เป้าหมายอย่างที่ตนต้องการ

ขณะเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักถึงความต้องการของประชาชนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง แต่กุศโลบายของพระองค์คือ "การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป"

จึงทำให้ในรัชสมัยของพระองค์ กลายเป็นช่วงเวลาที่เกิดภาวะอึดอันทางการเมืองในหมู่ประชาชนทั่วไป และภาวะดังกล่าว ได้รับการปลดปล่อยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลแห่งการเริ่มต้นทางการเมืองระบอบใหม่อย่างแท้จริง

เมืองทดลองประชาธิปไตย

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ สภาพสังคมและการเมืองไทยขณะนั้นเปลี่ยนแปลงไม่มากนักแต่เมื่อประชาชนมีการศึกษามากขึ้น พร้อมทั้งได้รับอิทธิพลและแนวความคิดแบบชาติตะวันตก จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้เกิด "กบฏ ร.ศ.๑๓๐" ทำให้พระองค์ทรงตระหนักถึงแนวความคิดของบุคคลบางกลุ่มที่ต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง และต้องการมีส่วนร่วมในการปกครองบ้านเมือง พระองค์ทรงเห็นว่ายังไม่เหมาะสมที่จะนำรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในขณะนั้น เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครองนี้ดีพอ จึงทรงมีพระราชดำริที่จะให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจในระบอบการปกครองดังกล่าว โดยทรงสร้างเมืองสมมติ "ดุสิตธานี" ขึ้น

ดุสิตธานี

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางผังเมืองสมมติ "ดุสิตธานี" ในวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๑ มีเนื้อที่ประมาณ ๓ ไร่เศษบริเวณรอบพระที่นั่งอุดร พระราชวังดุสิต ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ ทรงย้ายดุสิตธานีไปไว้ที่พระราชวัง

พญาไท

ดุสิตธานี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๖ อำเภอ ราษฎรของดุสิตธานีเรียกว่า ทวยนคร มีนคราภิบาล ทำหน้าที่ ผู้ปกครองดุสิตธานี และมีเชษฐบุรุษเป็นผู้แทนราษฎรระดับอำเภอ มีพรรคการเมือง ๒ พรรค คือ พรรคโบว์สีน้ำเงิน และพรรคโบว์ สีแดง นอกจากนี้ยังมีการออกหนังสือพิมพ์รายวัน ๒ ฉบับ คือ *ดุสิตสมัย* และ *ดุสิตสักขี* (ดุสิตเรคอร์ดเดอร์) และหนังสือพิมพ์ราย สัปดาห์ ๑ ฉบับ คือ *ดุสิตสมิต*

การจัดการปกครองของดุสิตธานีนั้น ได้ทรงพระ กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราธรรมนูญการปกครองของดุสิตธานีขึ้น คือ "ธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาล (ดุสิตธานี) พระพุทธศักราช ๒๔๖๑" และ พระราชกำหนดเพิ่มเติมและแก้ไข ธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาล ดุสิตธานี พระพุทธศักราช ๒๔๖๑"

ธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาล (ดุสิตธานี) พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

ธรรมนูญลักษณะปกครองนคราภิบาลนี้มีทั้งหมด ๕๑ มาตรา แบ่งออกเป็น ๑๐ หมวด คือ หมวดว่าด้วยนามและการใช้ รัฐธรรมนูญ บทวิเคราะห์ศัพท์กำหนดและการเลือกตั้งนคราภิบาล

อำนาจหน้าที่ของนคราภิบาล การบำรุงรักษาความสะอาดและ
ป้องกันโรคภัย การสับเปลี่ยนและตั้งนคราภิบาล หน้าที่สภา
เลขาธิการ ทุนและการเงินของคณะนคราภิบาล การกำหนดโทษ
ผู้กระทำความผิด และการรักษาธรรมเนียม ประกาศเมื่อวันที่ ๕
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑

ธรรมนูญลักษณะปกครองฉบับนี้ ได้กำหนดหลักการไว้ดังนี้

นคราภิบาล การเลือกตั้งนคราภิบาลโดยให้ทวยนาคร
(ประชาชนในดุสิตธานี) เป็นผู้ออกเสียงเลือกตั้งโดยตรง นครา
ภิบาลจะมีเพียง ๑ คน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๑ ปี
และจะพ้นจากตำแหน่งต่อเมื่อมีการเลือกตั้งนคราภิบาลคนใหม่
เสร็จสิ้นลง ซึ่งต้องกระทำทุก ๆ สิ้นปี และบุคคลที่เคยดำรง
ตำแหน่งนคราภิบาลจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันในปีต่อไปมิได้

นคราภิบาลที่พ้นจากตำแหน่ง จะต้องแสดงบัญชีราย
รับรายจ่ายต่อที่ประชุมราษฎร และมอบหมายงานให้กับนครา
ภิบาลคนใหม่ทันที

กระบวนการเลือกตั้งนคราภิบาล ทวยนาครในดุสิต
ธานีทุกคนทั้งชายและหญิงมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งนครา
ภิบาล โดยการเขียนชื่อของผู้ที่จะเลือก พร้อมลงชื่อของผู้ออก
เสียงเลือกตั้ง และต้องมีผู้รับรอง ๑ คน ทวยนาครหนึ่งคนมีสิทธิ
ออกเสียงเลือกตั้งนคราภิบาลได้ ๑ คน การออกเสียงลง

คะแนนจะกระทำโดยเปิดเผยหรือลับก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร
 ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นนคราภิบาลจะต้องได้รับ
 พระบรมราชานุมัติจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสียก่อน
 จึงจะถือว่าเป็นนคราภิบาลโดยชอบด้วยกฎหมาย

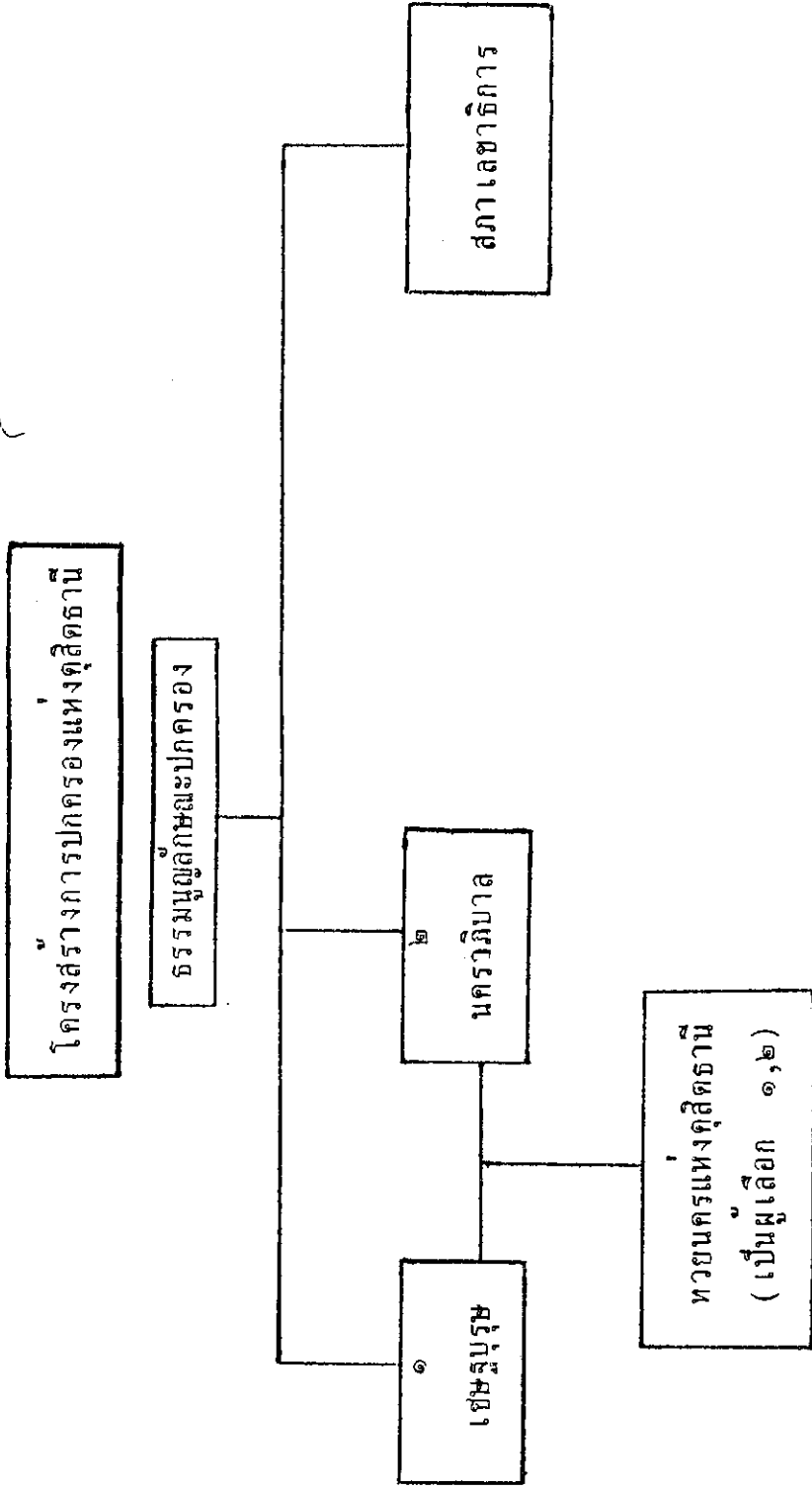
นคราภิบาลผู้ได้รับเลือกตั้งแล้ว ถ้าหากไม่เต็มใจรับ
 หรือปฏิเสธไม่รับตำแหน่งก็ได้แต่จะต้องถูกปรับเป็นเงิน ๕๐ บาท
 ทั้งนี้อาจจะได้รับการผ่อนผันได้ตามเหตุอันสมควร

อำนาจหน้าที่ นคราภิบาลมีอำนาจในการแต่งตั้ง
 เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นมาบริหารงานภายในอุตสาหกรรมนี้ เพื่อทำ
 หน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยและจัดการสาธารณูปโภคต่าง ๆ
 ออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน
 คณะนคราภิบาลมีอำนาจจัดตั้งสภาเลขาธิการขึ้นทำหน้าที่ที่
 ปรีกษาทางกฎหมายและเป็นทนายแถลงคดีแทนคณะนครา
 ภิบาลต่อศาล

คณะนคราภิบาล มีอำนาจใช้จ่ายเงินงบประมาณใน
 การบริหารกิจการทั่วไป ซึ่งเป็นเงินงบประมาณที่มาจากการจัด
 เก็บภาษีอากรจากราษฎร

ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายเพื่อตรวจ
 สอบบัญชีรายรับรายจ่ายในการใช้จ่ายเงินงบประมาณในทุกสิ้นปี

2

ธรรมนูญลักษณะปกครอง

คณะนคราภิบาล

(ดุสิตธานี)

พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

ประกาศใช้วันที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๑
แบ่งออกเป็น ๑๐ หมวด ๕๑ มาตรา ดังนี้

- หมวดที่ ๑ ว่าด้วยนามและการใช้ธรรมนูญ
กฎหมายอื่นที่ขัดกับธรรมนูญนี้ ให้ใช้ความใน
ธรรมนูญนี้แทน
- หมวดที่ ๒ ว่าด้วยบทบัญญัติศัพท์
บัญญัติคำจำกัดความที่ปรากฏในธรรมนูญ
- หมวดที่ ๓ ว่าด้วยกำหนดและการเลือกตั้งนคราภิบาล
นคราภิบาลจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๑ ปี และ
จะได้รับเลือกเป็นปีที่ ๒ ติดต่อกันไม่ได้ วันสิ้นปี
เป็นวันสิ้นสุดวาระ
ก่อนจะทำการเลือกนคราภิบาล ให้ผู้อำนวยการ
เลือกตั้ง ประกาศกำหนดวัน เวลา รายชื่อผู้สมัคร

- ทราบโดยเปิดเผย ผู้สมัครจะต้องมีผู้รับรอง
- หมวดที่ ๔ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของนคราภิบาล
นคราภิบาลมีอำนาจในการเลือกเจ้าหน้าที่เป็นรัฐบาล
เพื่อจัดการบริหาร
- หมวดที่ ๕ ว่าด้วยการบำรุงรักษาความสะอาดและป้องกันโรคภัย
เป็นการจัดการด้านสาธารณสุข อนามัย
ของชุมชน
- หมวดที่ ๖ ว่าด้วยการสับเปลี่ยนและตั้งนคราภิบาล
นคราภิบาลเก่า ต้องแสดงบัญชีรายรับ รายจ่าย
ยอดบัญชีสำมะโนครัว ยื่นต่อที่ประชุม
- หมวดที่ ๗ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่สภาเลขาธิการ
สภาเลขาธิการมีหน้าที่ทางด้านสารบรรณ ชุรการ
ที่ปรึกษากฎหมาย
- หมวดที่ ๘ ว่าด้วยทุนและการเงินของนคราภิบาล
นคราภิบาลมีฐานะเป็น "นิติสมมติ" มีกรรมสิทธิ์
ในทรัพย์สิน การจ่ายทรัพย์สิน ออกใบเงินกู้ และเก็บ
ภาษีอากร
- หมวดที่ ๙ ว่าด้วยกำหนดโทษผู้กระทำผิด
การลงโทษปรับตามความผิด
- หมวดที่ ๑๐ ว่าด้วยการรักษาธรรมเนียม
นคราภิบาลเป็นผู้รักษาการตามธรรมเนียม

สภาเลขาธิการ เป็นเจ้าหน้าที่ฟ้องร้องผู้กระทำผิด
ต่อศาลหลวง

แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑

เนื่องจากธรรมนูญลักษณะปกครองนคราภิบาล
ดุสิตธานี ยังมีข้อบกพร่อง จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์
ประกาศใช้วันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๖๑ ดังนี้

- หมวดที่ ๑ ว่าด้วยนาม และการใช้พระราชกำหนด
เรียกว่า "พระราชกำหนดเพิ่มเติมและแก้ไขธรรมนูญ
ลักษณะปกครองคณะนคราภิบาลดุสิต"
- หมวดที่ ๒ ว่าด้วยตำแหน่งเชษฐบุรุษ
เชษฐบุรุษ เป็นกรรมการในนคราภิบาล เลือกจาก
เจ้าบ้านตามเขต อำเภอเข้าไปนั่งในสภากรรมการ
นคราภิบาล มีวาระ ๑ ปี
- หมวดที่ ๓ ว่าด้วยสิทธิแห่งเชษฐบุรุษเนื่องในการเลือกนคราภิบาล
ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นนคราภิบาลต้องเป็นเชษฐบุรุษ
- หมวดที่ ๔ ว่าด้วยเชษฐบุรุษกิตติมศักดิ์ เป็นผู้ที่กระทำความ
ชอบในราชการแผ่นดินเป็นที่นับถือของสาธารณชน
ให้อยู่ในตำแหน่ง

ตลอดชีวิต

สิทธิของเชษฐบุรุษ มีสิทธินั่งในสภานคราภิบาล
สมัครรับเลือกเป็นนคราภิบาลได้ ลงนามรับรอง
ผู้สมัครเป็นนคราภิบาลได้

แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒

เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยตำแหน่งเชษฐบุรุษ โดย
เป็นการบัญญัติให้มีการเลือกเชษฐบุรุษตำบลละ ๑ คน (จากเดิม
อำเภอละ ๑ คน) ก่อนมีการเลือกนคราภิบาลไม่น้อยกว่า ๗ วัน
ประกาศใช้วันที่ ๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๒

พระราชกำหนดเพิ่มเติมและแก้ไข
 ธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาลดุสิตธานี
 พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

พระราชกำหนดเพิ่มเติมและแก้ไขธรรมนูญลักษณะปกครอง ฉบับนี้ มีทั้งหมด ๒๒ มาตรา แบ่งออกเป็น ๓ หมวด คือ หมวดว่าด้วยนามและการใช้พระราชกำหนด ตำแหน่งเชษฐบุรุษ และสิทธิแห่งเชษฐบุรุษเนื่องในการเลือกนคราภิบาล ประกาศเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๑ โดยได้กำหนดหลักการไว้ดังนี้

เชษฐบุรุษ กำหนดให้มีตำแหน่งเชษฐบุรุษขึ้นมาเป็นตัวแทนของราษฎร โดยให้ทวนนครแต่ละอำเภอเลือกผู้แทนของตน ๑ คน เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในสภากรรมการนคราภิบาล จากนั้นจึงให้เลือกเชษฐบุรุษคนใดคนหนึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งนคราภิบาล ซึ่งถือเป็นการเลือกตั้งทางอ้อมแทนการเลือกตั้งนคราภิบาลจากราษฎรโดยตรง โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๑ ปี

กระบวนการเลือกตั้งเชษฐบุรุษ นากรผู้มีสิทธิเลือกเชษฐบุรุษจะต้องเป็นผู้ที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่ในอำเภอนั้น แต่ถ้าผู้ใด

มีบ้านเรือนอยู่ในอำเภอมากกว่า ๑ อำเภอ ก็มีสิทธิเลือกเชษฐบุรุษ
 ที่ตนมีบ้านเรือนตั้งอยู่ได้ทุกอำเภอ กำหนดให้มีการเลือกเชษฐ-
 บุรุษก่อนเลือกนคราภิบาลไม่น้อยกว่า ๗ วัน ให้ทวยนาครมีสิทธิ
 เสนอชื่อเชษฐบุรุษ โดยมีผู้รับรอง ๑ คน ถ้าไม่มีผู้เสนอชื่อคนอื่น
 อีกและไม่มีผู้คัดค้าน ก็ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือกเป็นเชษฐบุรุษ แต่ถ้า
 หากมีผู้เสนอชื่อเชษฐบุรุษมากกว่า ๑ คน ก็ให้ทวยนาครลง
 คะแนนโดยเลือกวิธีที่เหมาะสม

ผู้ได้รับเลือกเป็นเชษฐบุรุษแล้ว ถ้าหากไม่เต็มใจ
 หรือปฏิเสธไม่รับตำแหน่ง จะต้องถูกปรับเป็นเงิน ๓๐ บาท
 ทั้งนี้อาจจะได้รับการผ่อนผันได้ตามเหตุอันสมควร

อำนาจหน้าที่ เป็นกรรมการที่ปรึกษาในสภา
 ของนคราภิบาล และเป็นผู้ที่นำข้อร้องเรียนของทวยนาครไป
 ชี้แจงในสภานคราภิบาล เพื่อขอให้สภาปรึกษาหารือและ
 พิจารณาดำเนินการ

การยุติดุสิตธานี

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จ
 สวรรคต ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ดุสิตธานีจึงสลายตัวไป

การปกครองภายในดุสิตธานี มีพรรคการเมืองมีการ

เลือกตั้งมีผู้แทนราษฎร (เซษฐบุรุษ) และการออกหนังสือพิมพ์ แม้ว่าธรรมเนียมลักษณะปกครองนคราภิบาลของดุสิตธานีจะให้สิทธิแก่ชาวเมืองในการออกความเห็นในวิธีจัดการปกครองตนเอง แต่การแสดงความคิดเห็นนั้นก็เกี่ยวข้องแต่เฉพาะกิจการของดุสิตธานี ซึ่งเป็นเมืองตุ๊กตาเท่านั้น หาได้เกี่ยวข้องกับการปกครองประเทศสยามโดยส่วนรวมไม่ นอกจากนี้ "ทวยนาคร" ของดุสิตธานีก็มีอาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนของ "ปวงประชาราษฎร" ชาวสยามโดยทั่วไปได้

นอกจากดุสิตธานีแล้วก็ไม่มีสถาบันทางการเมืองสำคัญอย่างอื่นที่เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญ นอกจากจะเป็นการบริหารประเทศในด้านต่าง ๆ ต่อจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปูรากฐานไว้

(หนังสืออ้างอิง : ชัยอนันต์ สมุทวณิชย์, ขัตติยา กรรณสูตร เอกสารการเมืองการปกครอง. (๒๔๑๗-๒๔๗๗), ๒๕๓๒.

บรรณานุกรม

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช, สุวดี เจริญพงศ์. การเมืองการปกครองไทย
สมัยใหม่ พระนคร : ธรรมศาสตร์ ๒๕๒๒.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเมือง-การเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย
หน้า ๕๒ อ้างจาก ว.ช.ประสังสิต, แผ่นดินพระ
ปกเกล้า. (พระนคร : ผดุงชาติ ๒๕๐๕) หน้า ๕.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และชัตติยา กรรณสูต. เอกสารการเมือง
การปกครองไทย พ.ศ. ๒๔๑๗-๒๔๗๗ กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘.
- ชาติ เอี่ยมกระสุนธุ์. เมืองไทยสมัยก่อน กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า
๒๕๓๔.
- นายกรัฐมนตรี, สำนัก. คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย
"ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ เล่ม ๒" กรุงเทพฯ :
อรุณอมรินทร์, ๒๕๒๕.
- วิชาการ, กรม. "แนวพระราชดำริแก้รัชกาล" กรุงเทพฯ : อรุณสภา
๒๕๒๗.

หน้าว่าง

เอกสารเผยแพร่ประกอบการจัดนิทรรศการ

เรื่อง

พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย

เล่ม ๒

จัดแสดง ณ อาคารรัฐสภา ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ระหว่างวันที่ ๖ พฤศจิกายน - ๓ ธันวาคม ๒๕๓๘

หอสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หน้าว่าง

ตำนาน

เนื่องในวโรกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เวียนมาบรรจบครบ 102 ปี ในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ในงานนี้ หอสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดแสดงนิทรรศการ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง "พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย" ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย และเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง เกี่ยวกับแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและกว้างขวางอีกทั้งเป็นการส่งเสริมการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ของรัฐธรรมนูญไทยแก่นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

เอกสารเผยแพร่ประกอบการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ชุดนี้ ได้จัดทำขึ้นโดยแยกออกเป็น 3 เล่ม ต่อเนื่องกัน ตามเนื้อหาที่จัดแสดงนิทรรศการฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 รัฐธรรมนูญไทยก่อนรัชสมัยพระปกเกล้าฯ
- ตอนที่ 2 แนวพระราชดำริพระปกเกล้าฯ เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ
- ตอนที่ 3 พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย

หอสมุดรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
- แนวพระราชดำริพระปกเกล้าฯ เกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญ	๑
- พระราชบันทึก Democracy in Siam	๓
- พระราชบันทึก Problems of Siam	๑๔
- หนังสือกราบบังคมทูลของพระยากัลยาณไมตรี (Francis B. Sayre)	๔๑
- รัฐธรรมนูญฉบับพระยากัลยาณไมตรี (Francis B. Sayre)	๗๐
- บันทึกความเห็นของสมเด็จพระยาดำรง ราชานุภาพ ต่อหนังสือกราบบังคมทูลของ พระยากัลยาณไมตรี (Memorandum)	๗๕
- คำพระราชทานสัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ New York Times	๕๐
- การร่างรัฐธรรมนูญของนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ และพระยาศรีวิสารวาจา	๑๐๑
- บันทึกความเห็นในการเปลี่ยนรูปการปกครองของ นายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ และพระยาศรีวิสารวาจา	๑๒๒

**แนวพระราชดำริพระปกเกล้าฯ
เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ**

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติตั้งแต่ปีพุทธ-
ศักราช ๒๔๖๘ พระองค์ทรงตั้งพระราชปณิ-
ธานแน่วแน่ ที่จะดำเนินพระราชกรณียกิจตาม
แนวทางแห่งบูรพกษัตริย์ที่ได้ทรงวางรากฐานไว้
พระองค์ทรงพยายามทุกวิถีทางที่จะพัฒนา
บ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าและตัดทอนอารย-
ประเทศ ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้เกิด
ความร่มเย็นเป็นสุขแก่อาณาประชาราษฎร์
ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และด้านการเมือง
การปกครอง

พระราชกรณียกิจด้านการเมืองการ
ปกครองนั้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัว ทรงตระหนักดีว่าการปกครองในระบอบ
สมบูรณาญาสิทธิราชย์กำลังจะสิ้นสุดลงคนรุ่น
ใหม่ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาชั้นสูงทั้งใน
ประเทศ และจากต่างประเทศมีเพิ่มมากขึ้น

ซึ่งคนเหล่านี้มีความคิดและความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมือง พระองค์จึงทรงวางแนวทางที่จะนำประเทศไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทรงวางแบบแผนในการเปลี่ยนแปลง อย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มตั้งแต่แนวพระราชดำริในการจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นในรูป เทศบาล การปรับปรุงสภาองคมนตรี และการเตรียมการพระราชทานรัฐธรรมนูญ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชประสงค์ ที่จะเห็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยเกิดขึ้นในประเทศไทยในรัชสมัยของพระองค์ ดังหลักฐาน และเอกสารการเตรียมการพระราชทานสิทธิ และเสียงในการปกครองแก่ราษฎร และการเตรียมการพระราชทานรัฐธรรมนูญปรากฏในพระราชบันทึก Democracy in Siam และพระราชบันทึกที่ทรงมีถึงบุคคลต่างๆ

NOTE

Democracy in Siam

The question whether a democratic form of government is suitable, or ever will be suitable, for Siam or not, has been discussed among the intelligentsia of Siam for a long time, and is even now being discussed by the semi-educated people, some of whom having aired their opinions in the Siamese press. The general concensus of opinion is that Siam is not at present ready to have a democratic form of government but may have to adopt it at some distant date. Some people assert that parliamentary government will never be suitable for the Siamese people, giving as reason that it is only the Anglo-Saxons who have been able to make a success of that form of government.

There is no doubt that a democratic form of government requires a high degree of development of the people to be a real success. It is even possible that there must also be certain racial qualities (which the Anglo-Saxons possess to a high degree) if democratic institutions are to be really beneficial to the people as a whole and to be really and truly democratic, not only in form, but also in fact. Too many democracies are so only in form.

Now I am also inclined to think that a real democracy is very unlikely to succeed in Siam. It may even be harmful to the real interests of the people. One could readily imagine what a parliamentary form of government would be like in Siam and then there is no need to go into details. I shall just mention one fact, that is the parliament would be entirely dominated by the Chinese Party. One could exclude all Chinese from every political right; yet they will dominate the situation all the same since they hold the hard cash.

6

Any party that does not depend on Chinese funds cannot succeed, so that politics in Siam will be dominated and dictated by the Chinese merchants. This is indeed a very probable eventuality. One could easily find many arguments to support the idea that Siam ought not to have a parliamentary form of government. This being the case, one may ask "Then why think about democracy at all?" The answer is that one must remember that the majority of people do not think rationally but think only sentimentally. This is particularly true of the crowd. There may come a time when the Siamese people will clamour for a parliament. (Are there not signs of that even now in Bangkok?) It would be of no avail to explain, even with the best of reason, that a parliamentary government is not suited to the racial qualities of the Siamese. They will surely yell louder that they are being oppressed by a tyrannical ruling class, and there may be some trouble. (At the present moment I do not believe that there is any Siamese who would sacrifice his life for a political faith.)

Perhaps some countries have adopted democracy merely as a necessity, knowing full well that it does not suit the character of the people. That is why there are countries who play at having parliaments. It seems to me that it is quite on the cards that we shall have to play that sort of game in Siam sometime. It is with these considerations in view that I am now considering certain reforms.

It seems to me that, if it is admitted that some day we may be forced to have some form of democracy in Siam, we must prepare ourselves for it gradually. We must learn and we must educate ourselves. We must learn and experiment so as to have an idea as to how a parliamentary government would work in Siam. We must try to educate the people to be

6

politically conscious, to realize these real interests so that they will not be misled by agitators of mere dreamers of Utopia. if we are to have a parliament, we must teach the people how to vote and how to elect representatives who will really have their interests at heart.

The reorganization of the Privy Council is an attempt to carry out the first step of these ideas. It will be said that the Committee of the Privy Council as reorganized will not really represent public opinion in general, and that as a body it will not really be representative of the interests of the people. This is, of course, quite true. It is firstly intended to be an experiment and an education in methods of parliamentary debate. I believe that the experience to be gained will be useful. The body may possibly reflect something of the general public opinion, and I do not think that it will be entirely useless. It is to be expected, however, that the creation of this body will not satisfy everybody, and that it will be variously criticised. (I do not believe that it is possible to do anything or organize anything without being destructively criticised by a certain section of the people in Siam.)

The next step in our education towards democracy would be the organization of municipalities. This will be a means of teaching the people how to vote, and the experiment would also prove useful and instructive. It will certainly be better for the people first to control local affairs before they attempt to control state affairs through a parliament. I sincerely believe that if reforms are gradually introduced in this way, a democratic form of government could possibly be introduced without too much harm. But the process must be very gradual and carefully administered in doses. If the experiments fail at every step, then it may be possible to persuade

Another question which has also occupied the minds of all thinking men in Siam is the danger of unrestrained absolute power of the King. Absolute monarchy, like democracy, may become harmful at any time, because both principles rely on the perfection of human nature, a very frail thing to depend on. A sound democracy depends on the soundness of the people, and a benevolent absolute monarchy depends on the qualities of the King. It is unfortunately a fact that every dynasty, however brilliant, will sooner or later decay, and the danger of having some day a bad king is almost a certainty. I believe that every method has been tried so as always to obtain a good king on the throne, and every method has developed some flaw. The method of elected kings seems to be sound in principle; yet it produced some of the worst tyrants, i.e. some of the Caesars of Rome.

The alternative method used is to chance on having a bad king and make some institution that could control him.

This method also fails occasionally, as in the case of King Charles I of England, but on the whole it has worked fairly well.

I most earnestly desire to organize some institution which will serve to restrain any arbitrary or unwise actions of the King in Siam. (I presume that nobody will want to restrain his good actions?) I feel that if I succeeded in evolving something really useful, I would have done a great service to my country and the Dynasty.

The question is, what institution shall we organize now, admitting that the parliamentary system is impossible for the moment

Perhaps the new Committee of the Privy Council could be made to serve that purpose in a small way? This is the reason why I think Mom Chao Sithiporn's opinion is of some interest. I should like, however, to suggest

๓

a slight modification. A clause could be added to or after Article 13 saying that- "If fifteen members of the กรรมการองคมนตรี make a written request to the President of the Committee, asking the President to submit to His Majesty the King that certain matters are of importance for the general welfare of the country and the people, and that His Majesty should be graciously pleased to allow the matters to be discussed by the Committee, the President shall submit a petition to His Majesty, asking for a Royal sanction to hold a meeting to discuss the matters." It is understood that the King may grant the permission to hold the meeting or not as he thinks fit. (It is the right of veto recognized by all democracies. The King can also dissolve parliament.) I think that in this form, it is quite admissible and is much better than to grant a general right to a non-elected body to hold a meeting at any time. I believe that it will be able to fulfil its purpose of being a deterrent to those in power from acting arbitrarily or against the interests of the State. Anybody in power would hesitate to refuse such requests, unless he has very good reasons. Of course, a perfectly unscrupulous man may possibly refuse the request. But then with such a man, no institution could prevent him from doing bad actions, not even a parliament (cf. Charles I), and the only thing to do then is to chop off his head!

Thus the formation of this Committee may possibly serve two useful purposes (however imperfectly):-

1. As a means of experimenting and learning in methods of parliamentary debate.

2. As a restraining influence against misuse of power.

Note. It should be noted that the English translation of องคมนตรี as Privy Councillors is somewhat misleading, as our Privy Council, particularly as reorganised, will resemble the English Privy Council only in name. There is no intention of imitating the British Privy Council. We must try and evolve our own Political Institutions and not merely copy others. That is why I believe in making experiments.

คำแปลพระราชบัณฑิต

Democracy in Siam

ระบอบประชาธิปไตยในสยาม

ปัญหาที่ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย จะเหมาะสมหรือจะมีวันเหมาะสมแก่ประเทศไทยหรือไม่นั้น เป็นปัญหาที่ได้ถกเถียงกันระหว่างปัญญาชนของประเทศไทยมาเป็นเวลานานแล้ว และแม้ในขณะนี้ก็กำลังเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันระหว่างคนที่มีการศึกษาครี้งๆ กลางๆ ซึ่งคนเหล่านี้บางคนได้แสดงความคิดเห็นลงในหน้าหนังสือพิมพ์ภาษาไทย แล้วประมวลความเห็นทั่วไปนั้นเมื่ออยู่ว่า ประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่พร้อมที่จะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่อาจนำมาใช้ได้ในวันข้างหน้าซึ่งยังห่างไกลอยู่ คนบางคนยืนยันว่าการปกครองระบอบรัฐสภานั้นจะไม่วันเหมาะสมสำหรับประชาชนชาวสยาม โดยให้เหตุผลว่า มีแต่ชนชาวแองโกลแซ็กซอนเท่านั้น ซึ่งได้สามารถทำให้ระบอบการปกครองระบอบนั้นเป็นผลสำเร็จได้

ไม่มีที่สงสัยเลยว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น จะเป็นผลสำเร็จจริงจังได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีการพัฒนาการขั้นสูงอาจเป็นไปได้ว่าจะต้องมีคุณสมบัติประจำเผ่าพันธุ์บางประการ (ซึ่งชาวแองโกลแซ็กซอนมีคุณสมบัตินี้อยู่ในระดับสูง) ถ้าสถาบันประชาธิปไตยต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปอย่างจริงจัง และจะเป็นประชาธิปไตยอย่างจริงจังและแท้จริงแต่มีใช้ในรูปแบบ แต่ในความจริงอีกด้วย มีระบอบประชาธิปไตยมากเกินไปอยู่แล้วที่เป็นประชาธิปไตยแต่ในรูปแบบเท่านั้น

ข้าพเจ้าเองค่อนข้างจะคิดว่าประชาธิปไตยอันแท้จริงนั้น จะเป็นผลสำเร็จได้ยากในประเทศไทย ระบอบประชาธิปไตยอาจถึงกับเป็นอันตรายต่อประโยชน์อันแท้จริงของประชาชน ลองคิดดูก็ได้ทันทีว่า การปกครองระบอบรัฐสภานั้นจะเป็นอย่างไรในประเทศไทย แล้วก็ไม่ใช่เป็นที่จะต้องพูดกันถึงขั้นรายละเอียด ข้าพเจ้าจะขอเอ่ยถึงความจริงข้อหนึ่งคือ พรรคการเมืองของคนจีนจะมีอำนาจเหนือรัฐสภา เราอาจไม่ให้สิทธิทางการเมืองแต่อย่างใดแก่คนจีนก็ได้ แต่เขาก็จะมีอำนาจเหนือสถานการณ์อยู่นั่นเอง เพราะเขามีเงินสดอยู่ในมือเป็นจำนวนมาก

พรรคการเมืองใดซึ่งอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งเงินทุนจากคนจีน จะไม่มีวันทำการสำเร็จได้ เพราะฉะนั้นการเมืองในประเทศไทยจะอยู่ได้นานพอคำคนจีนซึ่งจะเป็นผู้สั่งการ ที่พูดมานี้มีทางจะเป็นไปได้อย่างยิ่ง เราอาจหาเหตุผลต่างๆ เป็นจำนวนมากได้โดยง่าย ในอันที่จะสนับสนุนความคิดที่ว่าประเทศไทยไม่ควรจะมีรัฐบาลระบอบรัฐสภา เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วเราก็ควรจะถามว่า "ถ้าอย่างนั้นจะมากลึงถึงเรื่องระบอบประชาธิปไตยกันทำไมเล่า?" คำตอบปัญหานี้ก็คือ เราจะต้องจดจำไว้เสมอว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้คิดด้วยเหตุผลแต่คิดด้วยอารมณ์เท่านั้น เรื่องนี้เป็นความจริงโดยพิเศษสำหรับฝูงชนทั่วไปจะมีวันหนึ่งซึ่งประชาชนชาวสยามจะเรียกร้องเอารัฐสภา (ในขณะนี้มีร่องรอยเช่นนั้นแล้วในกรุงเทพฯ มิใช่หรือ) ไม่มีประโยชน์อันใดที่จะอธิบาย แม้แต่ด้วยเหตุผลอย่างดีที่สุด ว่าการปกครองระบอบรัฐสภานั้นไม่เหมาะสมต่อคุณสมบัติในทางเผ่าพันธุ์ของชาวสยาม เขากลัวจะพวกกันตะโกนตั้งขึ้นไปอีกว่าเขาถูกกดขี่ด้วยชนชั้นปกครองที่เป็นทรวาษย์ และอาจมีความวุ่นวายบางประการเกิดขึ้นได้ (ในระยะเวลาปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่าจะมีชาวสยามผู้ใดที่พร้อมจะเสียสละชีวิตของเขาเพื่อความเชื่อถือในทางการเมือง)

ประเทศบางประเทศอาจนำเอาระบอบประชาธิปไตยมาใช้ เพียงเพื่อความจำเป็นก็ได้ หึ่งที่รู้ดีว่าระบอบนั้นไม่เหมาะสมกับนิสัยใจคอของประชาชน ด้วยเหตุนี้จึงมีประเทศบางประเทศที่มีรัฐสภาเป็นการเล่นๆ ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นการแน่นอนแล้วว่าเราจะต้องเล่นกันอย่างนั้นบ้างในประเทศไทยในเวลาข้างหน้า ด้วยความคิดคำนึงเหล่านี้อยู่ในใจ ข้าพเจ้าจึงกำสัจพิจารณาการปฏิรูปบางอย่างขึ้น

ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าถ้าเรายอมรับกันว่าวันหนึ่งเราจะต้องถูกบังคับให้มีประชาธิปไตยบางแบบขึ้นในประเทศไทยแล้วเราก็ต้องเตรียมตัวของเราเองให้พร้อมอย่างค่อยเป็นค่อยไป เราจะต้องเรียนรู้และให้การศึกษาแก่ตนเอง เราจะต้องเรียนและทดลอง เพื่อที่จะได้มีความคิดว่าการปกครองระบอบรัฐสภานั้นจะดำเนินการได้อย่างไรในประเทศไทย เราจะต้องพยายามให้การศึกษาแก่ประชาชน ให้เขามีการรับรู้ในทางการเมือง ให้เขารู้จักผลประโยชน์อันแท้จริงของเขา เพื่อที่เขาจะไม่ถูกชักนำไปในทางที่ผิดโดยนักปลุกกระดม หรือผู้ที่เอาแต่ฉันทันถึงยุคพระศรีอารย์ ถ้าเราจะต้องมีรัฐสภากันแล้ว เราก็จะต้องสอนให้ประชาชนรู้จักเลือกตั้งว่าทำกันอย่างไร และรู้จักเลือกผู้แทนซึ่งเห็นแก่ประโยชน์ของประชาชนอยู่ในใจอย่างแท้จริง

การปรับปรุงจัดตั้งสภาองคมนตรีขึ้นใหม่นั้น เป็นความพยายามที่จะดำเนินการตามขั้นตอน
ขั้นแรกแห่งความคิดเหล่านี้ จะมีคนพูดว่าการรวมการองคมนตรีซึ่งได้จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ จะไม่เป็นตัวแทน
ความคิดเห็นสาธารณะโดยทั่วไป และในฐานะที่เป็นองค์การก็จะไม่ใช่ตัวแทนอันแท้จริงแห่งผล
ประโยชน์ของประชาชน ถ้าจะว่าไปแล้วก็จะพูดกันอย่างนี้ก็เป็นความจริง ข้าพเจ้าได้ตั้งใจไว้ว่า
จะให้สภาองคมนตรีนี้เป็นแต่เพียงการทดลองในขั้นแรก และเป็นการศึกษาในวิธีการแห่งการ
อภิปรายในรัฐสภาเท่านั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าประสบการณ์ที่จะได้รับนั้นจะเป็นประโยชน์ สภาองคมนตรี
อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นสาธารณะทั่วไปก็ได้ และข้าพเจ้าไม่คิดว่าจะไว้ประโยชน์โดย
สิ้นเชิงเสียทีเดียว แต่ก็จะต้องคิดว่าล่วงหน้าว่าการตั้งสถาบันนี้ขึ้น จะไม่ทำให้ทุกคนได้รับความพอใจ
และจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ไปต่างๆ (ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้ที่จะทำสิ่งใดหรือจัดตั้งอะไรขึ้นโดย
ไม่ถูกวิจารณ์ในทางทำลายจากคนบางกลุ่มในประเทศสยามนี้)

ขั้นตอนไปในการศึกษาของเราเพื่อไปสุ่มระบอบประชาธิปไตยจะเป็นการจัดตั้งเทศบาลขึ้น
ในที่ต่างๆ การนี้จะ เป็นปัจจัยที่จะสอนให้ประชาชนรู้จักใช้สิทธิเลือกตั้ง และการทดลองนี้ก็จะ เป็น
ประโยชน์และเป็นการให้ความรู้ไปในตัว จะเป็นการศึกษาในการที่จะให้ประชาชนได้รู้จักเข้าควบคุม
กิจการท้องถิ่นด้วยตนเองก่อนที่จะพยายามที่จะควบคุมราชการแผ่นดินโดยผ่านรัฐสภา ข้าพเจ้า
เชื่ออย่างจริงจังว่าถ้าหากการปฏิรูปนี้ค่อยๆ นำเอามาใช้ตามวิธีนี้ การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ก็อาจนำมาใช้ได้ต่อไปโดยไม่มีอันตรายมากนัก แต่การกระทำนั้นจะต้องค่อยเป็นค่อยไปเหมือนกับการ
ในยาที่กำหนดปริมาณของยาแล้วอย่างรอบคอบแต่ละครั้ง ถ้าหากว่าการทดลองเหล่านี้ล้มเหลวทุก
ขั้นตอนก็อาจทำให้ประชาชนแลเห็นความจริงได้ในที่สุดว่า ระบอบประชาธิปไตยนั้นมิใช่ระบอบการ
ปกครองสำหรับประเทศไทย อันตรายนั้นอยู่ที่ความใจร้อนรีบทำ

ยังมีอีกปัญหาหนึ่งซึ่งอยู่ในใจของนักคิดในประเทศไทย คือปัญหาเรื่องอำนาจอันล้นพ้น
ของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งไม่มีผู้ใดทัดทานได้ ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้นก็เหมือนกับระบอบประชา-
ธิปไตยในข้อที่ว่า อาจเป็นภัยอันตรายขึ้นเมื่อใดก็ได้ เพราะหลักการของทั้งสองระบอบนี้ขึ้นอยู่กับ
ความประเสริฐสุดแห่งธรรมชาติของมนุษย์ อันเป็นสิ่งอ่อนแอเหลือเกินที่จะพึ่งพาอาศัยได้ ระบอบ
ประชาธิปไตยที่มั่นคงนั้นก็ขึ้นอยู่กับจิตใจอันมั่นคงของประชาชน และระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่มีแต่

ความกรูณาแน่นที่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติ เฉพาะพระองค์ของพระเจ้าแผ่นดิน เป็นความจริงที่น่าเสียดายว่า ราชวงศ์กษัตริย์ทุกราชวงศ์ไม่ว่าจะประเสริฐอย่างไร จะต้องเปลี่ยนแปลงไปทางที่ไม่ดีในวันใดวันหนึ่ง และอันตรายที่จะมีพระเจ้าแผ่นดินที่ไม่ดีในวันใดวันหนึ่งนั้น เป็นของที่เกือบจะแน่นอน ข้าพเจ้า เชื่อว่า วิธีต่างๆ ที่จะทำให้มีพระเจ้าแผ่นดินที่ดีอยู่บนราชบัลลังก์เสมอไปนั้น ได้ถูกนำมาใช้จนหมดแล้ว และ วิธีการทุกวิธีการก็ได้มีความบกพร่องปรากฏขึ้นแล้ว วิธีให้ประชาชนเลือกพระเจ้าแผ่นดินนั้นดู เหมือนจะดีอยู่ในหลักการ แต่ถึงกระนั้นก็ได้ทำให้เกิดพระราชภัยอันร้ายแรงขึ้นหลายองค์แล้ว เช่น จักรพรรดิ แห่งกรุงโรมบางองค์ เป็นต้น

วิธีการอีกวิธีการหนึ่งที่น่ามาเข้า ก็คือการเสี่ยงที่จะมีพระเจ้าแผ่นดินที่ไม่ดี แต่ขณะเดียวกันก็สร้างสถาบันขึ้นอันหนึ่ง เพื่อควบคุมพระเจ้าแผ่นดิน

วิธีนี้ก็ล้มเหลวไปบางครั้งบางคราวเหมือนกัน เช่น ในการมีพระเจ้าซาร์สที่ 1 ของ อังกฤษ แต่ถ้าจะพิจารณาโดยทั่วไปแล้ววิธีนี้ได้ผลดีตามสมควร

ข้าพเจ้ามีความต้องการอันแน่วแน่ที่จะจัดตั้งสถาบันอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น ซึ่งจะมิอาจยับยั้งการกระทำของพระเจ้าแผ่นดินสยามที่กระทำไปโดยพลการหรือด้วยความไม่ฉลาด (ข้าพเจ้า เข้าใจเอาเองว่าคงจะไม่มีผู้ใดต้องการที่จะยับยั้งการกระทำที่ดีของพระเจ้าแผ่นดิน ข้าพเจ้ารู้สึกว่ ถ้าหากว่าข้าพเจ้าทำการได้สำเร็จ ในอันที่จะนำเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีประโยชน์อันแท้จริงมาเข้าได้แล้ว ข้าพเจ้าก็คงจะได้ทำหน้าที่อันยิ่งใหญ่ให้แก่ประเทศชาติของข้าพเจ้าและแก่พระราชวงศ์

ปัญหาจึงมีอยู่ว่า เราจะจัดตั้งสถาบันใดขึ้นในขณะนี้ โดยยอมรับว่าระบอบรัฐสภานั้น ยังเป็นไปไม่ได้สำหรับเวลาปัจจุบันนี้

บางทีกรรมการองคมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่นี้จะทำการตามวัตถุประสงค์ได้บ้างกระมัง? ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงคิดว่าความเห็นของหม่อมเจ้าสิทธิพรนั้นน่าสนใจอยู่ แต่ข้าพเจ้าใคร่ขอเสนอการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย โดยเพิ่มอีกมาตราหนึ่งเข้าไปในมาตราสิบสามหรือหลังมาตราสิบสามมีข้อความว่า "ถ้ากรรมการองคมนตรีมีจำนวนสิบห้าคนร่วมกันทำหนังสือถึงประธานกรรมการองคมนตรี ให้มีความกราบบังคมทูลว่า มีข้อราชการบางอย่างซึ่งสำคัญต่อประโยชน์ของแผ่นดินและประชาชน และควรที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะกรรมการนำเรื่องเหล่านั้นมาพิจารณาได้ ให้ประธานองคมนตรีนำความขึ้นกราบบังคมทูล ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตที่จะเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องเหล่านั้น" ทั้งนี้ ก็เป็นที่เข้าใจว่าพระเจ้าแผ่นดินอาจพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เปิดประชุมก็ได้ หรือไม่พระราชทานพระบรมราชานุญาตก็ได้สุดแล้วแต่พระราชดำริ (นี่คือสิทธิ

ของพระเจ้าแผ่นดินที่จะไว้ใจ อันเป็นสิทธิที่ยอมรับกันในระบอบประชาธิปไตยทั้งปวง พระเจ้าแผ่นดินมีพระราชอำนาจที่จะยุบรัฐสภาได้ อีกด้วย) ข้าพเจ้าคิดว่าตามรูปนี้ก็จะพอยอมรับกันได้ และยังคิดว่าที่จะให้สิทธิทั่วไปแก่สถาบันที่ได้มาจากการเลือกตั้งที่จะประชุมกันเมื่อไรก็ได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าสิทธิของกรรมการองคมนตรีนี้ จะสามารถทำงานตามวัตถุประสงค์ได้ คือ เป็นเครื่องกีดขวางผู้ที่มีอำนาจมิให้กระทำการใดๆ ตามใจตนหรือกระทำการใดๆ อันขัดต่อผลประโยชน์ของรัฐ ใครก็ตามที่มีอำนาจคงจะไม่ปฏิเสธคำขอร้องนั้นง่ายๆ นอกจากจะมีเหตุผลที่จริงจัง จริงอยู่คนที่ไม่มีศีลธรรมเลยอาจปฏิเสธคำขอร้องเช่นนั้น แต่สำหรับคนเช่นนั้นแล้วสถาบันใดๆ ก็ไม่สามารถที่จะป้องกันมิให้เขาทำชั่วได้ แม้แต่รัฐสภาป้องกันไม่ได้ (ดูตัวอย่างพระเจ้าซาร์) และสิ่งที่จะต้องทำเมื่อถึงขั้นนั้นก็คือ คัดหัวคนๆ นั้นเสีย ฉะนั้น การตั้งกรรมการนี้ขึ้น จึงอาจทำให้เกิดประโยชน์ขึ้นได้สองทาง (ถึงแม้ว่าจะไม่สมบูรณ์นัก)

1. เป็นเครื่องมือที่จะทดลอง และศึกษาวิธีการแห่งการอภิปรายในรัฐสภา
2. เป็นอิทธิพลที่จะคอยยับยั้งการใช้อำนาจในทางที่ผิด

หมายเหตุ ขอให้สังเกตว่าการแปลคำว่าองคมนตรีเป็นภาษาอังกฤษว่า Privy Councillors นั้น อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดเพราะสภาองคมนตรีของเรา โดยเฉพาะที่ได้จัดตั้งขึ้นใหม่นั้น จะเหมือนกับสภาองคมนตรีของอังกฤษเพียงแต่ในนามเท่านั้น ไม่มีความประสงค์ที่จะลอกแบบสภาองคมนตรีของอังกฤษเอามาใช้เลย เราจะต้องพยายามสร้างสถาบันทางการเมืองของเราขึ้นเอง และไม่ลอกแบบจากคนอื่น ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงเชื่อในการทดลอง

แปลจากพระราชบันทึกของ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ชื่อ Democracy in Siam

โดย ศาสตราจารย์ พลตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

คัดจากหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน ปีที่ 27 ฉบับที่ 9146

วันที่ 22 ตุลาคม 2519

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชหัตถเลขาถึงพระยากัลยาณไมตรี ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการเมืองการปกครอง โดยทรงมีพระราชประสงค์ ที่จะได้รับคำตอบและข้อคิดเห็นจากพระยากัลยาณไมตรี พระองค์ทรงตั้งเป็นพระราชปวงารวม ๕ ข้อ ทรงให้หัวข้อเรื่องว่า Problems of Siam

Copy.

Sukhodaya Palace.

July 23rd. 1926.

Dear Dr. Sayre.

I am sending you with this letter a memorandum on some of the Problems of Siam with a Questionaire for your consideration. I am afraid I have written it in rather a hurry, so that I could send it to you before our conversation to-morrow. We will have a preliminary talk to-morrow when we can discuss those questions more fully. I should like to have your answer in writing when you have considered them fully.

This Memorandum by no means exhausts all the problems of the country. I have only treated of those that I think important. If you have any other opinions beside the question touched upon, they will be very welcome.

I hope that they are making you comfortable at the Phya Thai Hotel.

Yours sincerely
(M.R.) Prajadhipok. R.

PROBLEMS OF SIAM.

1. The Constitution.

a) The position of the King.

The Kings of Siam are supposed to be elected by the people. In former days a Ceremony of election was Performed. At the death of the King, a Council consisting of Royal Princes, Ministers of State and High Dignitaries of the Church was held. The Senior Prince or Minister then proposes that such and such a Prince should be elevated to the Throne and asks if anybody has any objection. There is generally no answer to this question, but sometimes an answer in the affirmative is given by saluting with the hands or an inclinations of the head. The King is then formally proclaimed and the words "elected by the people" are added to his titles.

This custom was continued to the Fifth Reign. King Chulalongkorn then made an innovation by creating a Crown Prince, who succeeded to the Throne without question, the formality at the death of the King being a sort of proclamation only.

King Rama 6th, not having any son, it was resided in a Cabinet Council that he should be succeeded by his full brothers. Later he made a Law of succession.

This Law of Succession contains 2 distinct principles i.e. the Principle of election and the Principle of Hereditary succession. In this law it starts by saying that the King reserves the absolute right of appointing any member of the Royal Family as his Successor. But should the King die without having appointed a Successor, the Succession will go to his sons. This sounds straight-forward enough, but a complication arises here owing to the habit of polygamy. The Law specifies that the sons of Somdetch Phra Rajini should have the precedence over the others. Then the preference goes to the sons of the mother next in rank to the queen (there are 4 different ranks and descending the scale finally to the sons of concubines). Again this sounds all right in principle, if it were not for the fact that a concubine may be raised in rank at any time, AND the Queen herself may have her rank lowered according to the whims of the King. This, to my mind, creates very great possibilities of complications. I would suggest that priority of the sons be regulated by the birth ranks of the mothers. I mean priority be given to the sons born of a Princess, such as daughters of a King, then nieces of a King and so on. If there are more than one son of **mothers of the same rank**, the succession would then go by the seniority in age of those Princes. When there are no sons the succession would go to the King's brothers. According to the Law as it is the priority is still regulated by the **created** rank of the mothers. I would suggest the same modification as above. The next question is that the Law does not make it quite clear, when there being no brothers left or when the one who should have succeeded has died. Whether all the sons of that Prince would be eligible to the Throne or whether it is only the sons of the Principal wife only who

could succeed. The case has really occurred which shows that in the late King's mind ALL the sons could succeed. In my case the son of the Prince of Petchabun was passed over by the expressed wishes of the late King. Now, many people find that the idea that All the sons could succeed was objectionable owing to the fact that some Princes have the most disreputable minor wives who are really not fitted to be the mothers of Kings. They also say that the Siamese follows the Indian custom and wants their Kings to be born of a Princess of the Royal family. Such Princes are known as "being born in a pure womb". They are the Chow Fas.

The questions of principles involved, of which I would like to ask your opinions are :

1st Question

Should the King have the right to choose any Prince as his Heir? If the King has this right, ought not this right to be extended to a Council of High Princes and Ministers of State, in the case when the King dies without having chosen an Heir. At present the King alone has the right to nominate an Heir. It would be perhaps more logical to allow a Council of some sort to exercise that right when the King has not done so. This would be more consistent with the idea of an Elected King.

2nd Question

Should the principle of choice be admitted at all or ought the

succession to be by birth alone, and ought there to be some amendments to the present law or not?

The Powers of the King.

As you well know, the King has absolute power in everything. This principle is very good and very suitable for the country, **as long as we have a good King**. If the King is really an Elected King it is probable that he would be a fairly good King. But this idea election is really a very theoretical one, and in reality the King of Siam are really hereditary, with a very limited possibility of choice. Such being the case, it is not at all certain that we shall always have a good King. Then the absolute power may become a positive danger to the country. Besides this, things have very much changed. In olden days the actions of the King were hardly ever questioned. It would not have been safe to do so. The King was really respected and his words were really laws. But things began to change with the new order of things. In the days of King Chulalongkorn, the King was still very much feared and respected. Even then towards to the end of the Reign, there was a young party who began to criticize the King in many ways, but not openly. In the Reign which has just ended, things got much worse, for many reasons which I have no need to tell you, as you know them well enough. The King has become a person liable to be influenced by anybody who could gain the ears of a favourite. Every official is more or less suspected embezzlement or nepotism. Fortunately the Princes were still respected as being on the whole honest folks. What was very regrettable was that the Court was heartily detested and in later years was on the verge of being

redicaled. The birth of FREE PRESS aggravated matters still more. The position of the King has become one of great difficulty. The movements of opinion in this country give a sure sign that the days of Autocratic Ruler ship are numbered. The position of the King must be made more secure if this Dynasty is going to last. Some sort of GUARANTEE must be found against an unwise King.

What form then should the Government of Siam take?

3rd Question

Must this country have a Parliamentary system one day, and is really the Anglo-Saxon type of Parliamentary Government suitable to an Eastern people?

4th Question

Is this country ready to have some sort of representative GovernmentM?

I personally have my doubts as to the 3rd question. As to the 4th question, my personal opinion is an emphatic No.

What then should be done in the meanwhile? My first attempts to find some sort of guarantee for the person of the King is the creation of the Supreme Council.

The Supreme Council.

The Genesis of the Supreme Council is worth telling with some detail.

I have discussed the idea of such a Council among my friends for some time, before I had any idea that I should have the opportunity of creating it myself. The idea found a firm supporter in Prince Damrong. Just one day before the late King's death, I consulted the Princes Bhanurangsi and Paribatra about this idea. The former was not very keen on it, as he thought that it would lessen the prestige of the King, but the latter was enthusiastic. When the King died, it was decided that the Supreme Council should be created at once. We had 2 days only to prepare a proclamation, and 3 days after the death of the late King, the Supreme Council was proclaimed by the means of a speech to the Privy Councillors.

I will now explain the reasons for creating this Council in such a hurry. As you know, the late King was beginning to lose the confidence of the people towards the end of the Reign and the question of Succession caused great anxieties. The only High Prince with any reputation was Prince Paribatra and many people would have liked the succession to go to him, while it was well known that the King was expecting to have a child, and should he not have a boy the succession would go to his brothers whom, I am sorry to say, the majority of people did not think much of. For myself, I was a dark horse and in any case inexperienced in affairs of state. Very fortunately for me, on the death of my brother Asdang, I had several

occasions to act for the King during his absence from the Capital and during his illness. I was fortunate enough to have been able to gain the confidence of the Ministers and High Princes, so that my candidature to the Throne had the approval of those persons. I also had the best support from Prince Paribatra. On my succession to Throne it was thought absolutely necessary to do something at once to gain the confidence of the people, hence the creation of the Supreme Council. This had its immediate effect and I really gained the confidence of the people in one day. The reason why this action had such an immediate result was that it promised many desirable things.

Firstly, that the Royal Family is getting together and will work in harmony.

Secondly, that the King was willing to seek the advice of highly respected Princes who have had experience of State affairs and who have the confidence of the people, none of the HATED official class being included in this Council.

Thirdly, that the King's power to take arbitrary actions would be lessened by this Council (remember that in the present state of opinions in the country, the King is thought to be more liable to do more harm than good).

Therefore the immediate result of the creation of the Supreme Council had been very good and I think that it has served

its purpose very well and that my action was well justified. Since then, people have had time to reflect a little and the Supreme Council has come to be criticized a great deal. I will enumerate some of the criticisms and questioning about it.

1. People ask whether the Supreme Council is an advisory body or an executive body. Some think that the Council has too much power. I would answer that the Council is entirely advisory since it cannot carry out any executive actions at all. Its opinions have executive effect through the King alone. The way that the Council work at present is that it meets in the presence of the King and NEVER meets without the presence of the King except by special order. Questions submitted to the Council are : all questions of policy, questions of national finance, appointments of High officials such as Ministers of State, questions of high and special rewards such as ranks of Chow Phya and Grand Crosses (there has been abuse and backstairs influence in the past) and questions concerning tradition and important ceremonials. The King may also seek advice in personal or Royal Family affairs.

In any question that concerns any Ministry, the Minister responsible may be invited to attend the meeting.

The Supreme Councillors sit in the Cabinet Council and give their opinions. Final decision on important matters such as the promulgation of a New Law or the signing of a treaty is always given in the Cabinet Council. Both in the Cabinet Council and in the

Supreme Council the decision of the King alone prevails, although in the ordinary course of events, the King always adopts the opinion of the majority, but being still absolute he need not necessarily do so.

2. It is criticised that the Supreme Council being an advisory body should not sit in the Cabinet Council which is an executive body. I admit that this is quite true. This system is only adopted for the sake of convenience. It would make business much slower if the Supreme Council were not to sit in the Cabinet as any question decided on in the Cabinet will have to be deliberated on again in the Supreme Council. And since the King alone decides all questions, it does not seem necessary to introduce any complications at the present stage. If there is a Prime Minister to preside the Cabinet Council and who will submit the decisions of the Cabinet to the Kings, then it would be well to have the Supreme Council as a separate body which the King could consult and then give his final decision. We will talk more of this later.

3. That there should be some law to indicate and regulate the duties of the Supreme Councillors. This is certainly needed, and a draft law has been drawn up, but owing to the conflicting opinions as to WHAT SHOULD BE THE DUTIES of the Supreme Councillors, I have shelved that draft for the present until a clearer idea of what is the best form to give to such a Council is forthcoming.

4. That the Supreme Council is approved of at this moment owing to the personalities of the Councillors, and that in the cases

when these Councillors are replaced by others, the Council would not have the confidence of the people. I think such ideas are rather pessimistic. If there are no more good men in the future, we can have no hope for Siam.

5. That the existence of the Supreme Council lessens the prestige of the King. I admit that this is true, but I consider that the prestige of Kingship in this country can hardly be lower than at this moment. I have already explained the causes I doubt very much whether the old prestige could ever be regained. I think that the evolution of the public opinion in Bangkok and educated class has already gone too far, and that it would be a wild goose chase to try and get back any of the old glory. The King should be content to do all the good he can, even though the credit were given to somebody else. I believe that at the present time and with the sentiment of the people as it is at this moment, all credit will always go to somebody else to some Minister or some Prince, if there is no Supreme Council. If any things goes wrong, it would be attributed to influence of some wicked person and the foolishness of the King is being influenced by that person. People seem to have the idea that the King is a sort nonentity who is easily influenced by anybody, and that he has no opinion of his own whatever. This statement may sound exaggerated, but it is really very near to the truth.

6. That the Power of the King is lessened. This is, of course, what is intended. As I have already said, the days of absolute power are numbered. The S.C. certainly lessens the King's power to do harm by the arbitrary actions, but surely, it does not lessen his power to

do good as he ought to be supported very wholeheartedly by the S.C. in that case.

I believe that some of the reasons why the S.C. is so much criticized and feared now is some sort of sentiment of envy. Anybody who has the ears of the King is always hated. It also makes backstairs influence rather difficult, because the people will now have to go to 5 or more backstairs instead of one or two.

Having stated some the criticisms against the present form of the Supreme Council, I would put the.....

5th Question

What is the best form to give to the Supreme Council? Is it worthwhile to make it a permanent institution of the country, or should it be allowed to die a natural death?

The Cabinet.

You have said in your article in the Atlantic Monthly that the Governmental system of Siam is in water-tight compartments. This is perfectly true, but I think that it is inherent to the system of having Ministers each responsible to the King alone. Each works for the benefit of his Ministry alone and not to the benefit of the whole. An attempt has been made to improve matters by having weekly meeting. At least the Ministers meet once a week to discuss matters

together, and I think that there has been a real improvement. But it would be better still if we were to have a Prime Minister to preside over the Cabinet. He should be allowed a fairly free choice of his colleagues, so that the Cabinet will work well as an homogenous body. The Ministers will be nominated by the King after having conferred with the Premier. I believe that this would be a real gain to the country. The Supreme Council will then act as a controlling body. I have already indicated the line in which work would be done under this system. The thing to decide is, whether this system should be used now or later.

6th Question.

Should we have a Prime Minister? Should this system be inaugurated now?

The Legislative Council.

The question of having some sort of Legislative Council has been discussed many times. A sort of Legislative Council was created early in the Reign of King Chulalongkorn. This Council consisted of Ministers of State and 12 nominated members. The Council remained in existence for about 5 years and since then has become a dead letter although some of the Councillors of those days are still living. I think that it was given up because it was felt that there was no real need for such a Council and that it only delayed the work of the Ministers.

When the late King came to Throne, the Prince of Pitsanuloke recommended the formation of a Council of State similar to what existed in Russia at that time (not the Douma). I believe the matter was discussed in a Cabinet meeting, but the scheme was not adopted, owing to the opinion of Mr. Jens Westengaard who thought that any makeshift form of Parliamentary system would serve no good purpose.

Prince Damrong has now submitted a new idea of a Legislative Council, composed of officials nominated from every Ministry. This Council will really work as a sort of Law drafting Commission. We have already got a Department for drafting laws, and I am not sure that the proposed Council would be able to do the work better. Rather the contrary I am afraid, and it will delay work too. Besides that, it may attempt to criticize the policy of the Ministers, and as the Councillors are officials in the Ministries appointed for a time only, the system may not be very good for discipline. The difficulty about such a nominated Council has always been the question of recruiting the members. At the present moment we cannot afford to pay the members, and we cannot get unpaid members.

7th Question.

Should we have a Legislative Council? What should be the constitution of such a Council? (I have received many petitions to form some sort of Council).

2. Financial Affairs.

I will not say much about financial affairs as I do feel that I am not competent in the matter. I think that we have a very capable advisor in Sir Edward Cooke.

The one important question is the proper division of the resources available among the Ministries. I know that, in your opinion. We spend too much on the Defence forces. I am inclined to agree with you in this respect, yet the cutting down of expenditures on Defence is a very serious responsibility. Very few people dare advocate such a thing, as we have too many experiences of the swashbuckling policy of our neighbours.

I am getting the whole of our financial policy overhauled, but I am somewhat at a disadvantage in not really competent in the matter.

8th Question.

Have you any opinion as to our financial policy?

3. Internal Affairs.

The one change of importance that I am contemplating at this moment, is the organizations of Municipal Councils. I think that, at first, these Councils should be nominated. Later on we might try

Municipal elections. This would give some idea as to the possibility of inaugurating some form of representative government. It will satisfy the advanced opinions of the country, and will be a good demonstration as to whether the people are really ready to have an effective voice in the affairs of the country.

Another question which I consider important is the Chinese question. The Chinese are very useful in Siam. In former days they marry Siamese women and became very good Siamese citizens. But since the Chinese revolution, there has been quite a change. Now the Chinese bring their wives from China, and are determined to remain Chinese. They organize schools in which they teach practically only the Chinese language. There is a rather disturbing state of affairs, as we lose a source of good and laborious citizens, and with the new ideas in China filtering through, it becomes a latent danger.

9th Question.

Can something be done to make the Chinese become Siamese as in the old days? (In the Straits Settlements they are willing to become British subjects).

These are all the problems which we have not yet found satisfactory solutions or which are doubtful as to the proper way to attack. Others are being solved or on the point of being solved.

พระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ถึงพระยาภักตยานไมตรี (Problems of Siam) แบ่งได้เป็น ๓ หมวด ๕ คำถาม คือ

หมวดที่ ๑ รัฐธรรมนูญ

คำถามข้อ ๑-๒ เป็นเรื่องของฐานะของพระมหากษัตริย์และการสืบราชสันตติวงศ์

คำถามข้อ ๓-๔ เป็นเรื่องเกี่ยวพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

คำถามข้อ ๕ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอภิรัฐมนตรีสภา

คำถามข้อ ๖ เป็นเรื่องเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี

คำถามข้อ ๗ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภานิติบัญญัติ

คำถามข้อ ๘ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภานิติบัญญัติ

หมวดที่ ๒ การคลัง

คำถามข้อ ๑ เป็นเรื่องเกี่ยวกับนโยบายการคลัง

หมวดที่ ๓ กิจการภายในประเทศ

คำถามข้อ ๑ เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจการภายในประเทศ

คณะกรรมการจัดนิทรรศการฯ ผู้แปลสรุป

ศาสตราจารย์แถมสุข นุ่มนนท์ รับรองความถูกต้อง

ปัญหาของประเทศสยาม

๑ รัฐธรรมนูญ

ฐานะของพระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์ของไทยถูกสมมุติว่า ได้รับเลือกมาจากประชาชน ตามชนบประเพณีในอดีต เมื่อพระมหากษัตริย์เสด็จสวรรคต จะมีสภา ประกอบด้วย พระราชโอรส เสนาบดี และพระราชาคณะชั้นสูง สมเด็จพระโอรสาธิราชพระองค์โต หรือเสนาบดีจะเป็นผู้เสนอชื่อ สมเด็จพระโอรสาธิราชพระองค์โตพระองค์หนึ่ง ที่จะได้รับทางเลือกให้ขึ้นครองราชสมบัติและถามในที่ประชุมว่ามีใครคัดค้านหรือไม่ ซึ่งโดยปกติแล้วในที่ประชุมจะไม่มีผู้ใดคัดค้าน แต่บางครั้ง คำตอบที่แสดงการยอมรับให้ครองราชสมบัติกระทำโดยการทำวันทยาหัตถ์ หรือก้มศีรษะ

ชนบประเพณีการเลือกพระมหากษัตริย์ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระองค์ได้ทรงเปลี่ยนแปลงชนบประเพณีการเลือกพระมหากษัตริย์ด้วยการแต่งตั้งมกุฎราชกุมารขึ้นสืบราชสมบัติโดยไม่มี การตั้งคณะกรรมาการ

รัชกาลที่ ๖ ไม่ทรงมีพระราชโอรส จึงได้ทรง

กำหนดให้มีกฎหมายเถียรบาลขึ้น กฎหมายเถียรบาลนี้มีกฎสำคัญอยู่ ๒ ประการคือ กฎในการเลือกผู้สืบราชสมบัติ และกฎในการสืบราชสมบัติ ในกฎหมายเถียรบาลนี้เริ่มต้นด้วยการกล่าวว่ พระมหากษัตริย์ทรงมีสิทธิอันเด็ดขาด ในการแต่งตั้งพระบรมวงศานุวงศ์เป็นผู้สืบราชสมบัติ แต่ถ้าพระมหากษัตริย์ทรงเสด็จสวรรคตโดยไม่ได้มีการแต่งตั้งผู้สืบราชสมบัติ ราชสมบัติจะตกเป็นของสมเด็จพระโอรสาธิราชต่อไป

คำถามในข้อ ๑-๒ รัชกาลที่ ๗ ทรงถามเกี่ยวกับเรื่องฐานะของพระมหากษัตริย์ และการสืบราชสันตติวงศ์

คำถามในข้อ ๓-๔ รัชกาลที่ ๗ ทรงถามว่าถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะเปลี่ยนรูปการปกครองเป็นแบบรัฐสภา โดยมีผู้แทนของปวงชน

อภิรัฐมนตรีสภา

รัชกาลที่ ๗ ทรงอธิบายเหตุผลที่ต้องทรงจัดตั้งอภิรัฐมนตรีสภาขึ้นอย่างกระตั้นหันว่า เป็นเพราะในช่วงปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๖ ประชาชนเริ่มเสื่อมศรัทธาในสถาบันพระมหากษัตริย์ และปัญหาเรื่องการสืบราชสันตติวงศ์ก็เป็นที่วิตกกังวลของประชาชนทั่วไป เมื่อพระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์จึงจำเป็นต้องกระทำการบางอย่างเพื่อเรียกศรัทธาคืนจากประชาชน

จึงได้ทรงสถาปนาอภิรัฐมนตรีสภาขึ้น ก็นับว่าได้ผลดีบรรลุตามพระราชประสงค์ พระองค์ทรงสามารถเรียกศรัทธาคืนจากประชาชนในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้ เพราะสภาพดังกล่าวสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนหลายประการ อาทิเช่น ทำให้เกิดการสมานฉันท์ในหมู่ราชวงศ์ และการที่อำนาจเด็ดขาดพระมหากษัตริย์จะถูกลดลงโดยสภานี้ (เพราะความคิดเห็นของประชาชนขณะนั้น มองว่าพระมหากษัตริย์ จะทำการที่เป็นเรื่องร้ายมากกว่าเรื่องดี)

รัชกาลที่ ๗ ทรงประมวลข้อวิพากษ์และคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับอภิรัฐมนตรีสภาไว้รวม ๖ ข้อ คือ

๑. คำถามที่ประชาชนถามว่า อภิรัฐมนตรีสภาเป็นองค์กรให้คำปรึกษาหรือองค์กรทางการบริหารซึ่งพระองค์ทรงชี้แจงว่า เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเท่านั้น ไม่สามารถกระทำการใด ๆ ด้านการบริหารได้

๒. มีการวิจารณ์ว่า อภิรัฐมนตรีสภาไม่ควรเข้าร่วมประชุมในคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นองค์กรบริหาร เรื่องนี้รัชกาลที่ ๗ ทรงเห็นด้วย และว่าระบบนี้นำมาใช้เพียงเพื่อให้เกิดความสะดวก เพราะกิจการต่าง ๆ อาจเกิดความล่าช้า หากเรื่องต่าง ๆ ที่ได้รับการวินิจฉัยในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีแล้วต้องถูกส่งไปพิจารณาซ้ำอีกใน

อภิรัฐมนตรีสภาและพระมหากษัตริย์ก็ต้องทรงพิจารณาทุกเรื่อง พระองค์ทรงเห็นว่าหากมีนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นประธาน ของที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และเป็นผู้ถวายข้อวินิจฉัยของ คณะรัฐมนตรีต่อพระมหากษัตริย์แล้ว ก็จะเป็นการดีที่จะมี อภิรัฐมนตรีสภาในฐานะองค์กรที่แยกออกมาเพื่อคอยถวาย คำปรึกษาให้แก่พระมหากษัตริย์

๓. มีการกล่าวถึงกฎหมายที่จะต้องมีขึ้นเพื่อกำหนด และกำกับหน้าที่ของสมาชิกอภิรัฐมนตรีสภาซึ่งได้มีการร่างไว้แล้ว แต่ยังไม่เป็นที่ยุติเพราะมีความเห็นขัดแย้งกันอยู่บางประการ

๔. กล่าวถึงเรื่องอภิรัฐมนตรีสภาว่าเป็นที่ยอมรับจาก ประชาชน เพราะคุณสมบัติส่วนบุคคลของสมาชิกแต่ละคน หากมีการเปลี่ยนแปลงตัวสมาชิก สภาอาจไม่ได้รับการยอมรับจาก ประชาชน ซึ่งรัชกาลที่ ๗ ทรงเห็นว่า ความคิดที่อาจไม่มีคนที่ดี กว่าในอนาคตดังกล่าวอาจเป็นการมองโลกในแง่ร้ายเกินไป

๕. รัชกาลที่ ๗ ทรงยอมรับว่ามีอภิรัฐมนตรีสภา เป็นการลดพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์ ซึ่งพระองค์ทรง เห็นว่าในขณะนั้นพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์ตกต่ำมาก และคงยากที่จะตกต่ำไปกว่านั้นอีกแล้ว จึงเป็นการเปล่าประโยชน์ ที่จะพยายามเรียกคืน พระมหากษัตริย์จึงควรทำดีที่สุดเท่าที่จะ สามารถทำได้ แม้ว่าตำแหน่งความดีจะตกแก่ผู้อื่น

๖. การลดอำนาจของพระมหากษัตริย์นั้น เป็นเรื่อง
ที่รัชกาลที่ ๗ ทรงมีพระราชประสงค์อยู่แล้ว ทรงเห็นว่าอำนาจ
เด็ดขาดของพระมหากษัตริย์กำลังสิ้นสุดลง อภิรัฐมนตรีสภาจะ
จำกัดอำนาจของพระมหากษัตริย์ ได้ก็แต่ในการทำสิ่งเลวร้าย แต่
จะไม่สามารถจำกัดอำนาจของพระมหากษัตริย์ในการกระทำสิ่ง
ที่ถูกต้องได้

จากข้อวิพากษ์และคำถามต่าง ๆ รัชกาลที่ ๗ ทรงถาม
พระยาภักตยานไมตรี เป็นคำถามที่ ๕ ว่า : รูปแบบใดที่เหมาะสม
ที่สุดสำหรับอภิรัฐมนตรีสภา และควรที่จะให้อภิรัฐมนตรี
สภาเป็นสถาบันถาวรของประเทศหรือปล่อยให้ล่มสลายไปตาม
กาลเวลา

คณะรัฐมนตรี

รัชกาลที่ ๗ ทรงมีความคิดเห็นว่าควรมีการปรับปรุง
เรื่องการทำงานของคณะรัฐมนตรีซึ่งขณะนั้นเป็นลักษณะที่
รัฐมนตรี แต่ละคนขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์และต่างทำงาน
เพื่อประโยชน์ ของกระทรวงตนเองมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
ได้มีความพยายามปรับปรุงโดยให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีทุก
สัปดาห์ อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งรัชกาลที่ ๗ ทรงเห็นว่า

สภาพการดีขึ้น และทรงเสนอว่าการปรับปรุงจะดียิ่งขึ้นหากมี นายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็น ประธานคณะรัฐมนตรี และมีสิทธิ เลือกผู้ร่วมงานได้เองเพื่อให้การทำงานราบรื่นเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน โดยพระมหากษัตริย์จะทรงเป็นผู้แต่งตั้งรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี และให้อภิรัฐมนตรีสภาทำหน้าที่ เป็นองค์กรควบคุม

รัชกาลที่ ๗ ทรงถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นคำถาม ที่ ๖ ว่า : ควรจะมีนายกรัฐมนตรีหรือไม่ และระบบนี้ควรนำมาใช้ ในปัจจุบันเลยหรือไม่

สภานิติบัญญัติ

สภานิติบัญญัติเริ่มมีขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ จุฬจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่มีอายุเพียง ๕ ปีก็ล้มเลิกไปสมเด็จพระ ยาดำรงราชานุภาพจึงทรงเสนอความคิดใหม่เรื่องสภานิติบัญญัติ ให้ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งแต่งตั้งมาจากทุกกระทรวง ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการร่างกฎหมาย รัชกาลที่ ๗ ทรงมี ความเห็นว่าในขณะนั้นมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ร่างกฎหมายอยู่แล้ว และไม่แน่ใจว่าสภาที่จะตั้งขึ้นจะทำหน้าที่ได้ดีกว่า อาจจะเป็นการ ทำให้งานล่าช้าลงด้วย นอกจากนี้ สภานี้อาจมีการวิจารณ์การ

ทำงานของรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงของตน ซึ่งตัวสมาชิกสภามาจาก
เจ้าหน้าที่ในกระทรวงได้รับการแต่งตั้งเป็นวาระจึงไม่น่าจะดีนัก
ในเรื่องวินัยรวมทั้งมีปัญหาเรื่องเงินงบประมาณที่ไม่เพียงพอที่จะ
จ่ายให้กับสมาชิกสภาเหล่านี้

รัชกาลที่ ๗ ทรงถามพระยาภักดีนิคมในเรื่องนี้เป็น
คำถามที่ ๗ ว่า : ควรจะมีสภานิติบัญญัติหรือไม่ และรูปแบบ
ของสภาควรเป็นอย่างไร

๒ กิจการคลัง

รัชกาลที่ ๗ มีราชหัตถเลขาว่าจะไม่กล่าวถึงเรื่องเกี่ยว
กับการคลังมากนัก เนื่องจากไม่มีความสามารถในเรื่องนี้ดีพอ
และคิดว่าเรามีเซอร์ เอ็ดเวิร์ด คุก เป็นที่ปรึกษาที่มีความสามารถ
ในเรื่องนี้ดีอยู่แล้ว

คำถามที่สำคัญคำถามหนึ่งก็คือการจัดสรรงบประมาณ
ที่เหมาะสมในระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ทรงรู้สึกไว้ใน
ความคิดเห็นของพระยาภักดีนิคม ทรงใช้เงินในการป้องกัน
ประเทศมากเกินไป ซึ่งพระองค์ทรงเห็นด้วยในข้อนี้ แต่กระนั้น
ก็ตามการตัดค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศลงก็เป็นเรื่องที่ต้อง

พิจารณากันอย่างจริงจัง มีเพียงไม่กี่คนที่กล้าทำเช่นนี้เนื่องจาก
มีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับประเทศเพื่อนบ้านมาก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราช
หัตถเลขาว่า กำลังปรับปรุงนโยบายการคลังเสียใหม่ แต่ก็มีข้อ
เสียหายตรงที่ไม่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้

รัชกาลที่ ๗ ทรงถามพระยาภักดีนิเวศน์ในเรื่องนี้
เป็นคำถามข้อที่ ๘ ว่า: ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับนโยบายการคลัง
ของเราอย่างไรบ้าง

๓ กิจการภายในประเทศ

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่รัชกาลที่ ๗
พิจารณาอยู่ในขณะนี้ คือ เรื่องของสภาเทศบาล ในตอนแรก
พระองค์คิดว่า สภานี้ควรจะมาจากการแต่งตั้ง หลังจากนั้นจึงจะ
ให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งในการเลือกตั้งสภานี้จะเป็นการริเริ่มวิธี
การปกครองประเทศที่มีรัฐบาลเป็นตัวแทนของประชาชน จะ
เป็นการทำให้เห็นถึงความคิดก้าวหน้าของประเทศ และจะแสดง
ให้เห็นว่าประชาชนมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ
ของประเทศอย่างมี ประสิทธิภาพ

คำถามต่อมาที่รัชกาลที่ ๗ เห็นว่าสำคัญคือ คำถาม
เกี่ยวกับ ชาวจีนซึ่งสำคัญต่อประเทศสยามมาก ในอดีตที่ผ่านมา

ชาวจีนแต่งงานกับผู้หญิงไทยและกลายมาเป็นคนไทยที่ดี แต่เมื่อเกิดการ ปฏิวัติขึ้นในประเทศจีนการเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้น ในปัจจุบัน ชาวจีนที่เดินทางมาจากประเทศจีน ได้พาภรรยาไปด้วย และปฏิบัติ ตัวตามวัฒนธรรมจีน จัดตั้งโรงเรียนที่สอนเฉพาะ ภาษาจีน การดำเนินการดังกล่าวค่อนข้างสร้างความยุ่งยากให้แก่ประเทศ เนื่องจากเราขาดแหล่งที่มาของประชากรที่ดีและ ขยันทำงาน และจากการที่ความคิดเห็นใหม่ ๆ ในประเทศจีน หลั่งไหลเข้ามา ทำให้เกิดอันตรายแฝงเร้นอยู่ในบ้านเมืองเรา

รัชกาลที่ ๗ ทรงถามพระยาภักตยานไมตรีในเรื่องนี้ เป็นคำถามข้อที่ ๕ ว่า: มีอะไรบ้างที่สามารถทำให้ชาวจีนกลายมาเป็นคนไทยเหมือนในอดีต

ทั้งหมดนี้คือปัญหาที่ยังไม่สามารถค้นหาวิธีการ แก้ไขให้เป็นที่พอใจได้ ในขณะที่ปัญหาอื่นกำลังได้รับการแก้ไขอยู่

พระยากัลยาณไมตรีได้มี
หนังสือกราบบังคมทูลตอบพระราช
พิจณา ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม โดยการ
รวบรวมข้อมูลตอบเป็น ๓ หัวข้อใหญ่
เกี่ยวกับการสืบราชสันตติวงศ์ โครง
สร้างของรัฐบาล และเรื่องเศรษฐกิจ
การคลัง พร้อมกับ ร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับย่อซึ่งมีเพียง ๑๒ มาตรา ใช้ชื่อว่า
Outline of Preliminary Draft

Saranromya Palace

July 27th 1926

May it please Your Majesty,

In the memorandum which Your Majesty was gracious enough to send me on July 23 Your Majesty asked me to reply to the following nine Questions :

1st Question. Should the King have the right to choose any prince as his heir? If the King has this right, ought not this right to be extended to a Council of High Princes and Ministers of State in the case when the King dies without having chosen an heir? At present the King alone has the right to nominate an heir. It would be perhaps more logical to allow a Council of some sort to exercise that right when the King has not done so. This would be more consistent with the idea of an elected King.

2nd Question. Should the principle of choices be admitted at all, or ought the succession to be by birth alone, and ought there to be some amendments to the present law or not?

3rd Question. Must this country have a parliamentary system one day, and is really the Anglo-Saxon type of parliamentary government suitable to an eastern people?

4th Question. Is this country ready to have some sort

of representative government?

5th Question. What is the best form to give to the Supreme Council? Is it worthwhile to make it a permanent institution of the country, or should it be allowed to die a natural death?

6th Question. Should we have a Prime Minister? Should this system be inaugurated now?

7th Question. Should we have a Legislative Council? What should be the constitution of such a Council?

8th Question. Have you any opinion as to our financial policy?

9th Question. Can something be done to make the Chinese become Siamese as in the old days?

In attempting to answer these questions I cannot but feel very humble. The solutions of the problems underlying the questions depend upon such an intimate knowledge of the internal affairs of Siam and of the personalities of her leaders that I cannot but recognize that there are others whose opinions must be worth far more than mine. Indeed my only excuse for venturing these opinions must be that Your Majesty has asked me to do so and that perhaps value can be found in the ideas of an impartial and detached observer whose only object is to promote the welfare of a country he loves.

The answers to the above nine questions deal with a variety of subjects and perhaps can best be answered by dealing with each subject Separately.

I. SUCCESSION OF THE THRONE

PRINCIPLE OF SUCCESSION.

In viewing these problems one must realize at the very outset that the situation in Siam is totally different from that existing in Great Britain and other similar limited Monarchies. What works well in Great Britain might work disastrously in Siam. Siam should not slavishly copy the system of any Western nation, but should evolve out of her own experience what seems best adapted to her own genius and conditions.

In Great Britain the power of the King is so much limited and attenuated and he wields so little power that if an

incompetent or corrupt King should come to the throne he could not do vital injury to the country. In Siam, on the other hand, the Monarch wields all power. In Siam if a King lacking in ability, in strength of character, or in integrity of purpose should ascend the throne, he might easily make shipwreck of the country. At the least, he would be almost sure to do it tragic injury. It is therefore infinitely more important for Siam to have a competent and strong King than for any country like England.

It would seem to follow that although a country like England can afford to fix the line of succession to the throne by an absolute principle such as primogeniture, Siam, even were such a principle practicable, cannot afford to do so. Since it is absolutely vital that Siam should have a competent and able Monarch, since the welfare of Siam so directly depends upon the degree of competency and ability of her Monarch, it seems clear that Siam's welfare vitally and directly depends upon her being able freely to select as the Monarch the ablest, the most competent and the strongest of the Royal Princes. Any law which prevents such a freedom of choice and which therefore might necessitate the crowning of an incompetent or weak Monarch because he happens to be the next in line of succession, must make against the ultimate national welfare. In England, where the Premier wields the actual power of government, no one would tolerate the idea of following a fixed line of succession for Premiers, or of adopting any system which would rob the country of its complete freedom of choice. If the King is to continue in absolute power, Siam's future welfare would seem to depend upon her being free to choose for her Monarch the best man available among the Royal Princes, regardless of rank or age; unless Siam has

this freedom she must expect to have from time to time Monarchs who are incompetent or weak, and the national interests will consequently suffer tragically. For these reasons I feel that there should be, no hard and fast law of succession based upon rank, seniority, or any other absolute principle, but rather that the choice should be left free and unhindered so long as it falls upon a Prince of Royal Blood. In order to prevent undue pretensions from these scheming for personal self advancement, it would seem wise that the choice of the heir apparent should be limited to a son of some King and of a Queen of any rank or to persons of Royal Blood; presumable the choice should not be open to some of concubines.

TIME OF CHOICE.

It would seem to me that the choice of the heir apparent should be made before the death of the King. If the choice is left until after the death of the King, there is great danger that various factions will arise each backing its own candidate, and there is always danger that this might lead to civil war. It is manifestly of the greatest importance that upon the death of the King, all the Royal Princes should be united and stand together in the choice of a successor. This could hardly be assure unless the heir apparent is chosen during the lifetime of the King.

BY WHOM THE CHOICE SHOULD BE MADE.

I feel quite strongly that the choice of the heir apparent should not be left solely to the King, but that the choice should be made by the King with the advice and consent of the Privy Council.

If the choice is made solely by the King, it seems to me that there will be a very real danger that a group of Royal Princes or Ministers may not believe in the wisdom of the King's choice, or may not concur in it. If this should be the case it would result in a lack of loyalty on the part of such Princes or ministers to the person chosen by the King; and the result upon the death of the King might be disastrous. To give a concrete illustration of that I mean, the King might designate as his successor his newly born infant son. The most patriotic and ablest of the Hight Princes and Ministers might feel that Siam was at the time in such a critical position that a long period of regency would spell disaster for the country, and might therefore conclude that the only patriotic thing for them to do would be to put aside the infant child and instead place upon the throne a strong and able ruler. Should a considerable faction support the infant child, civil war might result.

In other words, my feeling is that the unquestioning loyalty of the Princes and Ministers to the heir apparent upon the death of the King is absolutely vital for Siam's welfare and that the only way to insure such loyalty is to give to the Privy Council a voice in choosing the heir apparent. I therefore feel that the action of His late Majesty in claiming the right to choose his successor alone and unaided, was exceedingly unwise and should not be followed.

It would seem that this choice should be made by means of a secret ballot. If there is to be an actual freedom of choice on the part to the Privy Councillors they must be freed from the embarrassment of having to give an open and nonsecret vote possibly not in accordance with the wishes and desires of the King. The only

way to ensure real freedom of choice is by secret balloting. Presumably it should require more than a bare majority to choose the heir apparent. The concurrence of three quarters of those present within the Kingdom might well be required so as to guard against the possibility of a substantial proportion being disloyal to the heir apparent.

A further question arises as to whether the choice of heir apparent should be made by the Privy Council or by the Council of High Princes and Ministers of State. If the foregoing ideas are sound, it would seem clear that the choice should be made by the body which is most truly representative of the various and diversified interests of the Kingdom and which most nearly reflects the opinion of the controlling people. This would seem to be the Privy Council. Also, if the premier form of Government as suggested below is adopted, the choice clearly should be made by the Privy Council, for, since the Council of High Princes and Ministers of State is so small that the Ministers from a majority of the group, a scheming Premier could absolutely control the choice of the heir apparent by compelling the Ministers to vote for his own choice. This would not be possible in a body as large as the Privy Council.

PROVISIONAL NATURE OF CHOICE.

Conditions are continually changing. Children are born, boys come to age, certain individuals die, some, through the course of time prove weak or incompetent, and others gain strength and prove their worth. If therefore seems important to me that the choice

of the heir apparent should not be irrevocable. I should like to see the choice made a provisional one which could be freely changed as conditions change. I should suggest that the King and Privy Council consider the question of choosing the successor to the King afresh at intervals of every five or ten years; that at the end of every such period the new conditions should be given consideration, and the best man as viewed in the light of that time should then be chosen. This choice should be regarded in the light of a purely provisional choice rather than of an appointment. Clearly there should be no actual appointment and no official announcement should be made. Neither should additional rank be given to the person chosen. Otherwise his position should a different man later be chosen, would be too hard. The suggestion of making the choice purely a provisional one would have the additional advantage that no one could feel secure that he would ascend the throne upon the death of the existing King. The position of the heir apparent is a very difficult one. He becomes surrounded with men seeking to flatter him in order to gain his good opinion and thus to acquire power when he comes to the throne. Conditions all seem to tend in the direction of warping his character and thereby rendering him less fit later to perform his duties as King. If no one could feel secure in the position of heir apparent and if the choice were recognized as an entirely provisional one, it seems to me that it would be advantageous from the viewpoint of shaping the character of the person provisionally chosen as the heir apparent.

If the newly elected King should die before his successor has been chosen, then it would seem best to follow out the same

principles, i.e. the Privy Council should meet and choose from the Royal Princes freely and without restriction whoever seems to them best fitted and most competent to carry out the duties of the King.

The foregoing suggestions, it would seem to me, are those best calculated to secure the most competent and ablest man for the Kingship. It would probably also lessen the likelihood, of regencies which are apt to be exceedingly dangerous in a country like Siam, where absolute power is vested in the King.

Therefore, for all these reasons, my answer to the 1st. and 2nd. questions which Your Majesty proposed are as follows:

The King should have the right to choose any Royal Princes whatever as his heir, but not without the advice and consent of the Privy Council. This suggestion, as Your Majesty intimated, would be more consistent with the idea of an elected King; and it would very greatly strengthen the position and influence of the new King.

If these ideas are sound, the present law of succession should be dropped and a new fundamental law in accordance with these ideas should be framed and promulgated.

II. FRAMEWORK OF GOVERNMENT

I do not think that it is practicable to consider at this time the organization of a popular representative parliament in Siam. A workable parliament is absolutely dependent upon an intelligent electorate. Without intelligent control by the people such a body would be sure to degenerate into a corrupt and tyrannical body. Until the rank and file of people in Siam have generally received a higher of education than at present it would seem therefore to be exceedingly dangerous to try to set up a popularly controlled parliamentary body. It therefore seems inescapable that at least for the present absolute power must continue to rest in the King.

Absolute Monarchy can never be free from the great and vital danger of an incompetent or weak King. In the hands of an enlightened Monarch, such as King Chulalongkorn, rapid progress can be made and national interests can be greatly advanced; but if an incompetent or weak Monarch comes to the throne all the progress of a former reign may be lost and the country may be faced with the dire alternative of disaster or revolution. Anything which will help to prevent such disastrous abuse of power will tend to promote the ultimate welfare of the Monarchy.

Viewed from this light the system of government by a Premier would seem to have distinct advantages. In the first place, if the actual work of government is committed to a Premier, if corruption creeps into the government or if intriguers or self-interested cliques manage to obtain the reins of power, as long as the

King remains sincere and is accessible to others. The premier can always be removed and the group of intriguers upset, whereas a King cannot be removed. In other words, in every country there should always be held in reserve some power other than revolution, to remove one who proves himself in actual practice unfit for the carrying on of the government, and in a country like Siam this reserve power logically should be exercised by the King. By the transfer of the detailed work of government from the shoulders of the King to those of an appointed Premier, Siam would achieve a reserve power which would make possible through peaceful means the removal of whoever proves unfit to do the work of government; and in this way, the country would gain a guarantee against incapacity and possible tyranny on the part of the one carrying on the actual operations of government.

In the second place, the system of government by a Premier has the advantage of allowing a complete freedom in the selection of the one responsible for the carrying on of the government. The person thus selected need not be confined necessarily to Royal Blood, nor to Kingly rank, but can be selected with absolute freedom with a view solely to ability for the work of government. The work of carrying on the government may be placed upon the shoulders of whoever of all the men in the Kingdom is best fitted for the task by reason of his integrity, his strength of character, his executive capacity, and his ability to translate desired policies into practical achievement.

A third advantage of the system of Government by a Premier is that under a Premier the work of the separate Ministers can be more easily unified and co-ordinated. During the last reign one could not but feel that much was lost by a lack of co-ordination among the separate Ministers, and in those fields of work which spread beyond the sphere of any single Ministry progress was often hampered or entirely blocked. It is the duty of a Premier to formulate the general policies to be followed by the Government and to unify the work of all the separate Ministries so as to attain these desired policies. To do so the Premier must be constantly accessible to every one engaged in the work of carrying out these policies. A Premier can be thus accessible in a way which is not open to a King, many of the difficulties of the late reign were due to the fact that His late Majesty was not freely accessible to those actually carrying on the work of the government, and he therefore often made decisions based upon opinions gained from a single self-interested clique which did not make for the welfare of Siam. Because those who care most for Siam and who exercised wise judgment frequently could not reach him, he frequently failed to know the truth underlying the situations with which he dealt, and therefore acted in ignorance sometimes with regrettable results.

A fourth advantage of the system of Premier Government is that it allows a division of work. Upon the King falls the inescapable duty of performing innumerable ceremonials, all of which require time and strength. Upon the King also must fall the decision

of all questions of large national policy, - - a task exacting the best of any men's time and strength. Problems involving the family affairs of the Royal Family also fall upon the King's shoulders, as well as innumerable other duties which no King can escape. These responsibilities are more than sufficient to consume the full time and strength of any one man. If to all of these is added the weighty burden of carrying on the actual work of Government and deciding the multitudinous and endless minor questions which the conduct of government unforgivingly requires, the burden becomes too great for any single man to bear. The work of actual government is strenuous and exhausting, far more so than most people realize. If all this work is thrown upon the King in addition to his other grave responsibilities and burdens, either he will break, under the strain during a course of years, or else he will be compelled to neglect, through sheer physical incapacity, reading many State papers which the one responsible for the government ought to read and seeing many people which such a man ought to see. It is almost inevitable that he will, become tired and discouraged and in time fall in to the hands and under the power of an intriguing, clever group scheming for their own self-advancement instead of for the welfare of Siam. This was not true in the early days when the task of government had not assumed such large proportions as it does to-day, and when the work of government was simple & comparatively easy. As the work of government becomes more and more complex, however, the time will soon come, if it has not already done so, when no single man can possibly perform all the Ceremonials which the King must perform. properly decide large

issues of national policy, settle questions arising in the Royal Family, and in addition at the same time carry on the arduous and strenuous work of detailed government.

For all these reasons it would seem manifest that the King should be relieved from the hard work of government and that this should be instead upon the shoulders of a Premier appointed by the King. Such an arrangement does not mean that the King would be shorn of his power. The ultimate power would still rest with the King. It would mean that the King would place upon the Premier the responsibilities for carrying on the government and that the Premier would always be responsible to the King. The King would be relieved of much of the detailed burden of government; but questions of large policy would still be referred for decision to the King.

Under such a scheme it would be vital and essential that all responsibility should be concentrated in the Premier. He therefore should alone have the power of appointing the Ministers of State, who would be responsible for the conduct of the work in their Ministries directly and immediately to the Premier all questions should go from the ministries directly to the Premier. Under such a scheme it would seem vital that the King should not himself select or choose any of the Ministers. If he did so the Premier could not be made responsible for the work of the Ministers thus chosen. Responsibility in such a case would rest rather with the King; whereas the whole underlying conception of government by a Premier is

rather to concentrate responsibility in the Premier so that for any and all mistakes or errors in the work of the Ministers the King can blame and hold entirely responsible the Premier under whose control and direction the work is carried on.

There is one danger which must be faced under such a system. It is possible that the Premier might seek to absorb so much power that he would become a rival or even overshadow the King, as was the case, for example, with the Shoguns in Japan. Although this is a possible danger, I do not feel it is a very real one under the conditions existing in Siam, unless indeed the King should be so manifestly incompetent or unfit for his duties that he ought to be stripped of power. If the Premier seemed to be scheming for personal power the King could of course always remove him. If, nevertheless, such a danger were felt to real might be guarded against by various possible methods. For instance, the Ministry of War or of National Defence might be placed directly under the King and therefore made entirely independent of the Premier. In this way the King could keep direct control of the Army and see that only officers loyal to him were appointed. Under such a scheme the Ministry of War would have to be separately budgeted for and entirely separated from the other work of government. In my opinion, however, such a precaution as keeping the Army out of the control of the Premier would under the conditions now prevailing in Siam be unnecessary.

I quite realize that there are many difficulties which must be faced in creating a form of Government by a Premier. Both the conception of making the various Ministers responsible to the

Premier instead of to the King and the idea of the Premier or a Minister resigning because he personally disagrees with the policy educated by his superior although he is well qualified for his post and entirely acceptable to his superior, are quite foreign to the ideas at present generally prevailing in Siam, and would have to be developed cautiously and with care. Nevertheless, both of these ideas must be thoroughly learned before Parliamentary Government can be achieved; and if, as I hope, Siam will one day achieve some form of Parliamentary Government, these prerequisite ideas must first be mastered and generally understood by the people. If these first steps to Parliamentary Government must be mastered some day, I see no reason why they should not be mastered now.

Very much, of course, depends on personalities. Is it possible at this time to secure some one competent and willing to undertake the infinitely important task of accomplishing this transformation and carrying on the Government as Premier? The programme to be followed vitally depends upon the answer to this question.

In answer to the 3rd. and 4th. questions proposed by Your Majesty, my answer is that Siam I hope some day may have a parliamentary form of government, but that the country is not yet prepared for representative government. I believe that these who are shaping the destinies of Siam should not lose sight of a representative form of government at some future time when the spread of education makes this possible; for I believe that some such form of

Government is inevitable and desirable with the growth of education and widespread intelligence among the population. Whether or not the form of government should be the Anglo-Saxon type of parliamentary government is a question which need not be decided at this time. My own hope is that Siam will never become completely Westernized but will retain in her development her own individuality. Her institution, governmental and otherwise, should not be blindly copied from Western nations, but should be the result and out growth of her own genius and experience.

III. FINANCIAL AFFAIRS

In the 8th. question Your Majesty asks whether I have any opinion as to Siam's financial policy. Since I am not a financial expert, I think I should leave such question for the advice of a man like Sir Edward Cook, who is far better equipped than I to advise on the financial policy of Siam. Nevertheless, therefore one or two matters concerning which I feel rather strongly, but upon which because they are quite unrelated to the other subjects of this Memorandum I shall speak very briefly.

Siam, in my opinion, should not be so largely dependent upon a single crop. In the case of unfavourable weather conditions and a consequent shortage or failure to the rice crop, it means that Siam suffers unduly, and is sometimes placed in a temporarily precarious financial situation. It does not seem wise to place on one's eggs in a single basket. I therefore sometimes wonder whether Siam

ought not to take steps to engage in the cultivation of some secondary crop, such as tobacco. I have been informed that there is no reason, so far as climatic conditions are concerned, why tobacco should not be produced in Siam and that it could be produced in the off seasons between the rice crops. Why should Siam not profit, as Java has done from large tobacco crops? Not only would this diversify Siam's crops, but it would of course considerably increased the national production and the consequent revenues of the government. Similarly, there seems reasons why Siam should not grow hemp and other similar products.

Might not more assistance also be given to effects to obtain the of a more standard and better rice seed, and thus to standardize the rice produced in Siam and to improve the quality of the crop? Again, might not the fisheries be protected and the production of fish thus increased? I believe that certain kinds of fisheries are now being injured through lack of protection, with proper fish protection and an efficient Fishery Department not only could this injury be stopped but the amount of fish available for food actually increased.

The idea which I am trying to suggest is that the production of Siam should be stimulated and increased in order to increase the prosperity of the country. All this would seem largely dependent upon the efforts of the Department of Agriculture but that Department of course, is helpless to undertake such activities without adequate funds. Inasmuch as the future prosperity of Siam

depends largely upon the stimulation and increase of her agricultural resources, does it not seem that perhaps a greater proportion of the revenues of the Kingdom should be allotted to the Ministry of Agriculture than that at present allowed? Might not a similar remark be made with regard to the Ministry of Education, whose work again vitally concerns the future development of Siam? The thought in the back of my mind with regard to the question of financial policy is the fundamental problem of whether it might not be wise to reconsider afresh the proportion of revenues allotted to each Ministry in the light of the future hope of Siam.

During the year B.E. 2467 out of a total national expenditure of T cs. 96,452,497.00 the expenditure of the Ministry of Lands and Agriculture was only T cs. 4,177,709.00 and of the Ministry of Education only T cs. 2,640,344.00 Should not the allotment of revenues as between the different Ministries be freshly considered and determined more in accordance with will make for the greatest prosperity and strongest Siam of the future?

The 9 th. question which Your Majesty proposed is whether anything can be done to make the Chinese become Siamese as in the old days. This is a matter of such far reaching importance that I do not feel that I ought to venture an opinion as to it without considerably more study than that which I have been able to devote to it in the two days since Your Majesty's questions were put to me. I should like before coming to any definite conclusions to discuss further with Your Majesty certain underlying problems of policy upon which this question must ultimately depend.

In order to put into concert shape some of the ideas which I have expressed to Your Majesty, and in compliance with Your Majesty's desire I have put into the form of a preliminary draft of a short constitution the framework of the government discussed above. I am sure that Your Majesty will understand that this is not intended in any sense as a finished document but merely as a hastily prepared starting point upon which to base later discussions.

SD/PHYA KALYAN MAITRI.
(Francis B. Sayre)

หนังสือกราบบังคมทูลของพระยาภัณฑยาณไมตรี
เพื่อตอบข้อซักถามของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
แบ่งได้เป็น ๓ หมวดใหญ่ คือ

หมวดที่ ๑ ฐานะของพระมหากษัตริย์และการสืบ
ราชสันตติวงศ์

หมวดที่ ๒ กรอบการทำงานของรัฐบาล

หมวดที่ ๓ กิจการคลัง

คณะกรรมการจัดนิทรรศการฯ ผู้แปลสรุป
ศาสตราจารย์แถมสุข นุ่มนนท์ รับรองความถูกต้อง

กรอบการทำงานของรัฐบาล

พระยาภิรมย์ภักดีกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับระบอบรัฐสภาว่ายังเป็นไปไม่ได้ในขณะนั้น ทั้งนี้เพราะรัฐสภาจะประสบความสำเร็จได้ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากรัฐสภาปราศจากการควบคุมจากประชาชนแล้วอาจนำไปสู่รัฐสภาเผด็จการได้ จึงควรรอให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้นก่อนและเห็นว่าอำนาจนั้นยังควรอยู่ที่พระมหากษัตริย์

พระยาภิรมย์ภักดีเห็นว่าระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ยังเหมาะสมที่จะใช้อยู่

พระยาภิรมย์ภักดีจึงเสนอแนวความคิด ๔ ประการให้มีนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน คือ ประการแรก การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีนั้น หากมีการคอร์รัปชัน มีผู้คิดกบฏ หรือบุคคลที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเข้ามามีอำนาจพระมหากษัตริย์ก็ทรงสามารถถอดถอนนายกรัฐมนตรีได้ในขณะที่พระมหากษัตริย์เองไม่อาจถูกถอดถอนได้ ซึ่งอำนาจในการถอดถอนนี้ควรสงวนไว้สำหรับพระมหากษัตริย์ นอกเหนือจากการปฏิบัติเพื่อที่จะถอดถอนบุคคลที่แสดงให้เห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

ประการที่สอง ระบบการปกครองโดยนายกรัฐมนตรีนี้จะมีอิสระอย่างเต็มที่ ที่จะเลือกบุคคลมารับผิดชอบดำเนินงานการปกครอง ซึ่งบุคคลที่จะรับเลือกนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ แต่จะพิจารณาจากความซื่อสัตย์ ความเข้มแข็งของบุคลิกภาพ ความสามารถในการบริหารราชการแผ่นดิน และสามารถนำนโยบายที่วางไว้มาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงได้

ประการที่สาม ระบบปกครองโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ควบคุม ทำให้งานของรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ มีเอกภาพ และประสานงานกันง่ายมากกว่าที่เป็นอยู่ หน้าที่ของนายกรัฐมนตรีคือวางนโยบายโดยทั่วไป ที่รัฐบาลจะดำเนินการตามและให้งานของกระทรวงต่าง ๆ ประสานกัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้ และนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้ที่สามารถเข้าพบได้ในขณะที่การพบปะดังกล่าวไม่ได้เปิดสำหรับพระมหากษัตริย์ ความยุ่งยากมากมายที่เกิดขึ้นในรัชกาลก่อน เพราะผู้ที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง หรือบุคคลผู้หวังดีต่อประเทศชาติและมีวิจาร์ณญาณที่ดี ไม่สามารถเข้าถึงพระองค์ได้บ่อยครั้งจึงทรงวินิจฉัยโดยอาศัยความคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือทรงปฏิบัติภารกิจไปโดยความไม่รู้ และบางครั้งก็ก่อให้เกิดผลที่น่าเสียดาย

ประการสุดท้าย การมีนายกรัฐมนตรี ทำให้มีการ

แบ่งงานกันทำ โดยที่พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับพระราชพิธีต่างๆ มากมาย ซึ่งต้องทรงเสียเวลาและเหน็ดเหนื่อยพระวรกาย และยังทรงตัดสินพระทัยเกี่ยวกับปัญหาในระดับชาติทั้งหมด นับเป็นงานที่หนัก ความรับผิดชอบเหล่านี้มีมากมายเกินกว่าที่บุคคลเดียวจะทำได้ และขณะนี้งานของรัฐบาลมีมากและซับซ้อนมากขึ้นอีก ซึ่งจะพบว่า ไม่มีผู้ใดสามารถปฏิบัติงานได้ทุกอย่าง

ด้วยเหตุผลเหล่านี้ พระยากัลยาณมิตรจึงเห็นว่าพระมหากษัตริย์ควรปลดเปลื้องภารกิจเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน และมอบให้แก่นายกรัฐมนตรีที่แต่งตั้งโดยพระองค์ การดำเนินการดังกล่าวมิได้หมายความว่า พระมหากษัตริย์ทรงหมดสิ้นอำนาจ แต่หมายความว่าพระองค์ทรงมอบความรับผิดชอบด้านการบริหารแก่นายกรัฐมนตรี โดยขึ้นตรงต่อองค์พระมหากษัตริย์ เป็นการปลดเปลื้องภาระด้านการปกครองในส่วนปลีกย่อย แต่การตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายยังคงอยู่ที่พระองค์

เนื่องจากนายกรัฐมนตรี ต้องมีความรับผิดชอบมาก ดังนั้น นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจแต่งตั้งรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ ที่รับผิดชอบการทำงานของกระทรวงนั้นๆ โดยตรง และการตอบปัญหาต่างๆ ควรมาจากรัฐมนตรีไปถึงนายกรัฐมนตรี ภายใต้โครงสร้างดังกล่าว พระมหากษัตริย์จะไม่เป็นผู้ทรงคัดเลือกรัฐมนตรี เพื่อที่พระองค์จะสามารถตำหนิบุคคลที่ก่อให้เกิดปัญหาหรือความเข้าใจผิดในการทำงานได้ถูกต้อง

อันตรายประการหนึ่งที่พบได้ภายใต้ระบบนี้คือเป็นได้ว่านายกฯ อาจแสวงหาอำนาจเพื่อต่อต้าน หรือครอบงำพระมหากษัตริย์ ดังเช่น ระบบโชกุนในญี่ปุ่น ซึ่งพระยาภักตยาณไมตรีเห็นว่าปัญหานี้จะไม่เกิดขึ้นในประเทศสยาม หากพระมหากษัตริย์จะมีได้ไร้ความสามารถหรือคุมอำนาจมากเกินไป แต่ก็สามารถป้องกันได้หลายวิธี เช่น ให้รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม อยู่ในความดูแลโดยตรงของพระมหากษัตริย์ และเป็นอิสระจากนายกรัฐมนตรี ในกรณีนี้ พระมหากษัตริย์จะทรงสามารถควบคุมกองทหารและแต่งตั้งเฉพาะผู้ที่จงรักภักดีต่อพระองค์ได้ รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมจะมีงบประมาณแยกต่างหาก จากการทำงานของรัฐบาล

พระยาภักตยาณไมตรี ยังกราบทูลถึงอุปสรรคซึ่งมีมากมายที่ต้องเผชิญในการก่อตั้งสถาบันรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี ทั้งแนวคิดที่จะให้รัฐมนตรีอยู่ในอำนาจของนายกฯ แทนพระมหากษัตริย์ และแนวคิดที่จะให้นายกฯ หรือรัฐมนตรีลาออก เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับนโยบายของผู้บังคับบัญชาแม้ว่าจะเป็นผู้มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาก็ตาม ซึ่งค่อนข้างจะเป็นแนวคิดที่แปลกแตกต่างจากแนวคิดของประเทศสยามในปัจจุบัน และควรระมัดระวังที่จะพัฒนาแนวคิดเหล่านี้ต่อไป และประชาชนควรจะได้เข้าใจแนวคิดพื้นฐานเหล่านี้ด้วย

กิจการคลัง

ตามพระราชปณิธานข้อที่ ๘ พระองค์ ทรงถามพระยาภักตยานไมตรี ว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเงินด้านการคลัง เนื่องจากข้าพระพุทธเจ้าไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านการคลัง จึงขอถวายความเห็นให้ เซอร์ เอ็ดเวิร์ด คุก ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านนี้เป็นผู้ชี้แนะ อย่างไรก็ตาม มีอยู่สองประเด็นที่ข้าพระพุทธเจ้าจะขอเสนอความเห็นอย่างจริงจัง แต่เนื่องจากไม่เกี่ยวข้องกับข้ออื่นในพระราชบันทึกเท่าใดนัก จึงขอกล่าวไว้แต่เพียงย่อ ๆ

ตามความคิดเห็นของพระยาภักตยานไมตรี ประเทศสยามไม่ควรพึ่งพาการเพาะปลูกพืชผลเพียงอย่างเดียว เพราะหาก ประสบกับภาวะความผันผวนของดินฟ้าอากาศ และพืชผลขาดแคลนจะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของประเทศ และข้าพระพุทธเจ้ายังไม่เข้าใจว่าทำไมประเทศสยามจึงไม่พยายามทดลองปลูกพืชผลรอง เช่น ใบบายาสูปบ้าง เพราะไม่มีเหตุผลอะไรที่ประเทศสยามจะไม่ปลูกใบบายาสูปทั้งที่สามารถปลูกนอกฤดูปลูกได้ ทำไมประเทศไทยจึงไม่หากำไรจากใบบายาสูปเหมือนกับประเทศชวา ซึ่งมีผลผลิตจากใบบายาสูปจำนวนมหาศาล

การปลูกใบบายาสูปไม่เพียงแต่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงพืชพันธุ์เท่านั้น แต่ยังเป็นการเพิ่มผลผลิตของชาติและเพิ่มราย

ได้ให้กับรัฐบาลอีกด้วย ฉะนั้นทำไมประเทศสยามจึงไม่ปลูกปอหรือพืชอื่น ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

นอกจากนี้ประเทศสยามยังไม่ได้รับการช่วยเหลือมากพอที่จะทำให้เมล็ดข้าวมีมาตรฐานสูงขึ้น รวมทั้งไม่สามารถผลิตข้าวให้ได้มาตรฐานและปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น การประมงก็ไม่ได้รับการคุ้มครอง ผลผลิตจากปลาจึงไม่เพิ่ม ข้าพระพุทธเจ้าเห็นว่าการประมงบางชนิดในปัจจุบันได้รับความเสียหายเนื่องจากขาดการอนุรักษ์ หากมีกรมประมงที่มีประสิทธิภาพจะทำให้ความเสียหายลดน้อยลง และปลาจะเพิ่มปริมาณเป็นอาหารเลี้ยงคนได้อย่างดี

ความคิดที่พระยาภัลลยานไมตรีพยายามจะถวายนำก็คือ ผลผลิตในประเทศสยามควรที่จะได้รับการส่งเสริมและเพิ่มปริมาณเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความพยายามของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตร แต่กรมก็ไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือเนื่องจากไม่มีเงินทุนเพียงพอ เมื่อความมั่งคั่งของประเทศขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมและการเพิ่มผลผลิตทางด้าน กสิกรรม ประเทศจึงควรที่จะจัดสรรงบประมาณไปให้กระทรวงเกษตรให้มากกว่าปัจจุบัน สำหรับปัญหาของกระทรวงศึกษาธิการก็เช่นเดียวกัน เพราะเป็นเรื่องการพัฒนาประเทศโดยตรง ในส่วนลึกของพระยาภัลลยานไมตรีเห็นว่า คำตามเกี่ยวกับนโยบายทางการเงินเป็นปัญหาพื้นฐานซึ่งจะ

ต้องทบทวน และปรับงบประมาณที่จัดสรรไปยังแต่ละ
กระทรวงเสียใหม่

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ งบประมาณของกระทรวงเกษตร
มีเพียง ๔,๑๗๗,๗๐๕ บาท จากงบประมาณทั้งหมดของประเทศ
๕๖,๔๕๒,๔๕๗ บาท ขณะที่งบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการมี
๒,๖๔๐,๓๔๔ บาท การจัดสรรงบประมาณที่แตกต่างกันเช่นนี้
ควรได้รับการพิจารณาให้สอดคล้องกันมากขึ้นเพื่อสร้างความมั่นคง
และความมั่นคงให้กับประเทศสยามในอนาคต

ในพระราชปุจฉาข้อที่ ๕ ที่พระองค์ทรงมีพระ
ราชประสงค์จะให้ชาวจีนเป็นคนไทยเหมือนในอดีตนั้นดูจะยาก
เกินกว่าทพระยาภักตโยดมตรี จะถวายคำวินิจฉัยได้ในเวลาเพียง
วันสองวัน

เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ได้
กราบบังคมทูลมานี้ พระยาภักตโยดมตรีจึงได้ร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับย่อมาถวายพร้อมนี้ด้วย

OUTLINE OF PRELIMINARY DRAFT

ARTICLE I.

The Supreme Power throughout the Kingdom shall be Vested in His Majesty the King.

ARTICLE II.

The King shall appoint a Premier who shall be responsible to the King for the entire executive work of the Government. He may be dismissed by the King at any time.

ARTICLE III.

The Premier shall appoint and may remove on his own responsibility the Ministers of State at the heads of the various Government Ministries. He shall be responsible to the King for the entire work of each Ministry. He shall also be charged with the duty of carrying out the general Policies of the Government as directed by the King and of co-ordinating for this purpose the work of the Separate Ministries.

ARTICLE IV.

Each Government Minister shall be responsible directly to the Premier for the work of his own Ministry. He shall assist in carrying out the general policies directed by the Premier.

ARTICLE V.

The Cabinet shall be called together and presided over by the Premier, and shall be composed of all the Ministers of States. It may discuss matters of common interest, but the responsibility for all decisions shall rest with the Premier.

ARTICLE VI.

The Premier will refer to the King for decision all questions of large general policy. In all matters he shall be subject to the direct control of the King

ARTICLE VII.

The King shall appoint a Supreme Council of five members. The Premier shall be a member ex officio, but no other Cabinet officer shall be a member. The Supreme Council shall exercise no executive power whatsoever. Its function shall consist solely in giving to the King when called upon to do so advice on questions of general policy or on questions other than the detailed executive work of the Government. It shall have no power to advise as to appointments nor as to details of administration. It shall however have the power to interpolate the Premier or any Cabinet officer.

ARTICLE VIII.

The King shall appoint and may remove at any time the members of the Privy Council.

ARTICLE IX.

Within three days of ascending the throne the heir apparent shall be provisionally chosen by the King with the advice and consent of the Privy Council. The choice shall be limited to sons of a King and a Queen or to those of Royal Blood, but shall not be otherwise limited either by rank or seniority. The choice of heir apparent shall not be irrevocable, but shall be freshly made by the King with the advice and consent of the Privy Council at the end of each five year period thereafter. (Note : Or perhaps a period longer than five years may be desired.) Should the King die before any choice has been made, the heir apparent shall be chosen immediately after the King's death by the Privy Council. In all cases three quarters of the members of the Privy Council then within the Kingdom shall be necessary to elect.

ARTICLE X.

The judicial power, subject to the supreme power of the King, shall be vested in the Supreme or Dika Court and in such inferior Courts as the King may from time to time create.

ARTICLE XI.

The supreme legislative power shall rest in the King.

ARTICLE XII.

Changes in this fundamental law may be made only by the King with the advice and consent of three quarters of the members of the Privy Council.

คำแปล

โครงร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑

พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจสูงสุดในพระราชอาณาจักร

มาตรา ๒

พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีผู้หนึ่งขึ้นรับผิดชอบต่อพระองค์ในงานบริหารทั้งปวงของรัฐบาล พระมหากษัตริย์อาจทรงถอดถอนนายกรัฐมนตรีเสียเมื่อใดก็ได้

มาตรา ๓

นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนรัฐมนตรีเข้ากระทรวงต่าง ๆ ของรัฐบาล นายกรัฐมนตรีจะรับผิดชอบงานทั้งหมดของแต่ละกระทรวงต่อพระมหากษัตริย์ และมีหน้าที่ดำเนินนโยบายทั่วไปของรัฐบาลตามที่พระมหากษัตริย์ทรงแนะนำโดยประสานงานกับกระทรวงต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

มาตรา ๔

รัฐมนตรีแต่ละนายจะรับผิดชอบงานของกระทรวงของตนโดยตรงต่อนายกรัฐมนตรี และจะช่วยเหลือดำเนินนโยบายทั่วไปตามการแนะนำของนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๕

คณะรัฐมนตรีจะประชุมพร้อมกันโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและประกอบด้วยรัฐมนตรีทุกนาย ซึ่งจะร่วมกันหารือเรื่องราวต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมโดยนายกรัฐมนตรีจะรับผิดชอบต่อการตัดสินใจทั้งปวง

มาตรา ๖

นายกรัฐมนตรีจะกราบบังคมทูลเสนอการตัดสินใจปัญหาทั้งปวงของนโยบายหลักให้พระมหากษัตริย์ทรงทราบและนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการโดยตรงจากพระมหากษัตริย์ในทุกกรณี

มาตรา ๗

พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งอภิรัฐมนตรีสภาขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยสมาชิก ๕ คน มีนายกรัฐมนตรีเป็นสมาชิก

โดยตำแหน่ง แต่รัฐมนตรีอื่น ๆ มิได้เป็นสมาชิก อภิรัฐมนตรีสภา
 ไม่มีอำนาจในการบริหารแต่อย่างใดหากแต่มีหน้าที่ถวายคำปรึกษา
 แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงมีพระราชประสงค์ใน
 ปัญหานโยบายทั่วไป หรือปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากงานบริหาร
 ในรายละเอียดของรัฐบาลอภิรัฐมนตรีสภาไม่มีอำนาจให้คำปรึกษา
 เกี่ยวกับการแต่งตั้ง หรือ รายละเอียดในการบริหาร แต่จะมี
 อำนาจในการเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อนายกรัฐมนตรี หรือ
 รัฐมนตรีในคณะได้

มาตรา ๘

พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งหรือถอดถอนสมาชิก
 องคมนตรีสภาเมื่อใดก็ได้

มาตรา ๙

ภายใน ๓ วันนับตั้งแต่ทรงขึ้นครองราชย์ พระ
 มหากษัตริย์จะทรงสมมติพระราชทายาทขึ้นชั่วคราวโดยการแนะนำ
 และยินยอมขององคมนตรีสภา การเลือกพระราชทายาทจำกัด
 เฉพาะพระโอรสของพระมหากษัตริย์และพระชนนี หรือ
 พระราชวงศ์โดยไม่จำกัดด้วยพระอิสริยยศและลำดับอาวุโส การ
 เลือกพระราชทายาทอาจแก้ไขได้แต่โดยพระมหากษัตริย์ทรงสมมติ

พระราชทายาทขึ้นใหม่ตามคำแนะนำและยินยอมขององคมนตรีสภา
เมื่อสิ้นสุดแต่ละช่วงเวลา ๕ ปี (หมายเหตุ : หรือบางกรณีอาจ
พิจารณาให้ขยายเวลานานกว่า ๕ ปี) ถ้าพระมหากษัตริย์เสด็จ
สวรรคตก่อนทรงสมมติเจ้านายพระองค์ใดให้องคมนตรีสภา
เลือกพระราชทายาทโดยทันทีการเลือกในทุกรณีให้ถือคะแนนเสียง
๓ ใน ๔ ขององคมนตรีสภา

มาตรา ๑๐

อำนาจสูงสุดของพระมหากษัตริย์ทางตุลาการอยู่ที่
ศาลสูงสุด หรือศาลฎีกา และในศาลชั้นรองลงมา ซึ่ง
พระมหากษัตริย์ทรงตั้งขึ้น

มาตรา ๑๑

พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจสูงสุดทางนิติ
บัญญัติ

มาตรา ๑๒

การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะกระทำได้
โดยพระมหากษัตริย์แต่พระองค์เดียวโดยคำแนะนำและยินยอมของ
สมาชิก ๓ ใน ๔ ขององคมนตรีสภา

คณะกรรมการรัฐสภา

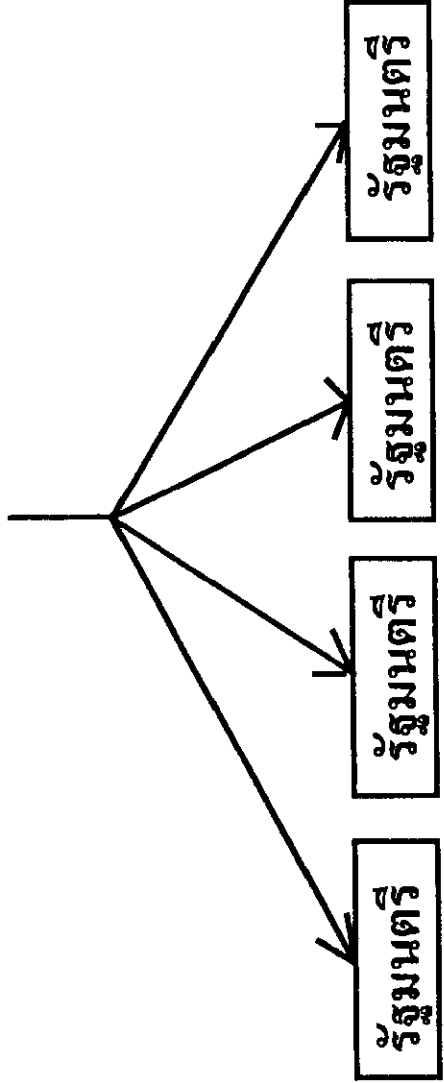
- มีจำนวน 5 คน
- มีหน้าที่ถวายคำปรึกษาแก่พระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์

ตั้ง, ถอดถอน

นายกรัฐมนตรี

แต่งตั้ง, ถอดถอน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงส่งสำเนาพระราชหัตถ-
เลขา และหนังสือของพระยากัถยาณ-
ไมตรีให้คณะอภีรัฐมนตรีสภาพิจารณา
ซึ่งสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ
หนึ่งในคณะอภีรัฐมนตรีสภา ได้ทรง
แสดงข้อคิดเห็นต่อบันทึกของพระยา
กัถยาณไมตรี โดยใช้ชื่อว่า Memoran-
dum และผลการพิจารณาของคณะ
อภีรัฐมนตรีสภา รวมความว่า ยังไม่ถึง
เวลาที่ประเทศไทยจะมีการปกครอง
ระบบรัฐสภา

MEMORANDUM

1. I have carefully read His Majesty's memorandum, as well as that of Phya Kalyan. I have nothing except endorsement to express regarding H.M.'s memorandum but to P.K.'s memorandum, while admiring the exposition of his views and agreeing to in some parts, I regret to find myself differ from him in others. But time allowed to formulate my answer is short, and the handicap in my case by having to express my views in English instead of Siamese, compels me to write only briefly. However the proposals made by P.K. in his memorandum are of two kinds, namely, proposal on matters to be promulgated immediately and proposal on matters to be given further considerations. I will only comment on the former.

2. The most important proposal, as it seems to me, is to change the system of administration of the Kingdom by the appointment of a Prime Minister with the power of selection and dismissal of ministers of state, and with the sole power to formulate policy and direct the administrations of the Kingdom, subject of course to the consent of the King and the shadow of a control by the Supreme Council of State. I am bound to admit my limitations both in the studies and the knowledge of the administrations of European countries. My impression is that a Prime Minister is indispensable in parliamentary government, but in a country where absolute monarchy prevails such as, for example, Russia, Turkey, and Persia, the system did not seem to do much good without a strong monarch, nor indeed able to save a weak monarch from his ruin. But I repeat again that I do not consider myself competent to judge matters of European nature, so I will confine my comment entirely to what I

think would effect Siam and the Siamese.

3. First of all I will consider the general impressions that it would likely make in the country, because a Prime Minister such as proposed by P.K., or indeed, a Prime Minister in the European sense, is an unknown functionary in Siam, and to create one is an innovation that would naturally give rise to all sorts of conjectures. Plausible explanation may of course be written in the preamble of the decree, but would it be possible to convince the people? The fact that the King has appointed another person, whom they do not respect as much as the King himself, to govern the country in his stead, will most naturally make them ask, Why? Is it because the King does not care to do the work as a King should do, or that the Supreme Council, seeing that the King is too weak to rule, persuaded him to appoint a Prime Minister? In either case the authority and the prestige of the King would suffer in the eyes of the people. The innovation may be applauded by some Westernized Siamese, but how many are they comparing with the whole people of Siam? In short, I am of opinion that the innovation would create a general unfavourable impression in the country. One must not forget that general impression means much in this country, as it has already proved by the result of H.M.'s first act in creating the Supreme Council of State.

4. I will now consider the likely effect that the innovation would take upon the ruling class, taking the effect already seen by the creation of the S.C.S as a standard of judgement. It would in all probability create 3 kinds of sentiment, i.e.,

(A) Those who applaud and willing to support the innovation, either by conviction, or by allowing loyalty to the King to override their conviction, and those who applaud because they

expect personal benefit from it.

(B) Those who are indifferent and scepticle, either because they have no interest of their own to concern, or being opportunists simply awaiting to profit themselves out of whatever result it may bring.

(C) Those who oppose it either by their own conviction, or by personal jealousy, or having profit or interest to loose by the innovation.

In fact no matter what system of government is adopted it can never give universal satisfaction, and there bound to be divisions of sentiment something similar to what I have said. The only thing to be hoped for is that the proportion of favourable sentiment be the majority, which I do not think would be the case in the appointment of a Prime Minister as proposed,

5. H.M. rightly stated in his memorandum that he has received deplorable inheritance when he ascended the Throne, because the authority of the sovereign had fallen much in respect and confidence, the treasury was on the verge of bankruptcy, and the government was corrupted and the services more or less in confusion. It was the master's stroke of H.M. in the creation of the S.C.S. immediately after his accession that instantly restored the general confidence in the Throne. Now let us look at the composition and the working of the S.C.S. The Council is a committee of five persons of repute and experience preside always by the King in person, and every resolution passed in the Council is executed by the King alone, no member of the Council is ever mentioned in any act, nor has any of them interfered with the work of ministerial departments, and yet accusations are not wanting, that the Council has usurped H.M.'s

authority and power, and also trying to interfere with the ministerial responsibility. I am glad indeed that H.M. himself refuted these accusations in his memorandum. But the fact that mischievous accusations are capable of being made against a Council of five persons (perhaps I may be allowed to call of high repute) is enough to make one realise what difficulties a Prime Minister alone would have to face against all sorts of intrigue, while on the other hand he is being held responsible for the good administration of the country. Here one discerns the necessity which may arise that a Prime Minister would be obliged to resort to stratagems, good or bad in order to keep his position or otherwise throw up his appointment altogether.

6. Now I come to the person and the responsibility of the Prime Minister. No doubt H.M. will select the best qualified person in the Kingdom as his first Prime Minister, and let us presume that the selection meets with universal approval. The first impression created by the appointment of the Prime Minister would be that he is expected to improve the administration in such a way that will give entire satisfaction to the public. Should he fail to realise general expectations however unreasonable, he would always stand to have censures heap upon his head which would make it extremely difficult for a Prime Minister to maintain the public confidence for any length of time. Moreover the Prime Minister, however wise and able he may be, has to carry on his work with the approval of the King as well as loyal support and competent assistance of the ministers of state. How is he to be assured of it? It is indeed proposed that the Prime Minister should have the power of removal and selection of ministers. But

such powers have always been considered to belong to the king alone, and considered to be the mainstay against personal intrigue of others. It will be a great difference between the King exercising those powers in the S.C.S., and permitting the Prime Minister to exercise them with his approval. If the King's own backstair is considered obnoxious, what would it be to have another one of the Prime Minister? Let us suppose that nothing I have said would happen. Now if the Premier considers one or more ministers of state incompetent, who would he select to replace them? Naturally he would select those whom he has confidence in ability as well as loyalty towards him. Here we may discern the element of party government introduced into Siam but without parliamentary control, such element could easily tend to be a government by faction.

7. The relation between the Sovereign and the Prime Minister is also most important and most delicate matter. It would be utopian to expect that the king and the Prime Minister would always see eye to eye, or indeed that every Prime Minister would have the same degree of favour and confidence of the King. If the King wants to dismiss a Prime Minister, he would have to find convincing reason for so doing, but in the absence of parliament who is to furnish the convincing reason that protects H.M.'s decision from being considered unjust and arbitrary? The dismissed Prime Minister naturally would not proclaim his own faults, and he, being a great man, may have more or less admirers who agree with him, and here we see the element of official opposition being introduced into Siam, and again without parliamentary control. But the worse would happen when the King wants to dismiss a Prime Minister and he has the general support of the people, even in Bangkok alone.

8. There is another thing which in Siam is still different from European countries where the system of government by Prime Minister existed. In a country like England or France where government changes according to the will of parliament, or even Russia in the old days when ministers were often changed according to the will of the Monarch, in those countries they have organised departments of Civil Service in which the permanent officials run the work, the minister only directs the policy; so a change of a minister does not effect the works of the department. Now in Siam, at present at any rate, and I am of opinion that for some time to come yet, the minister is the backbone of the ministry he presides. The organisation as well as the work of a department are still visibly effected by the competency of the minister. That is why even without constant changes of the minister it is difficult to find a real competent man as head of a ministerial department. If a ministerial post becomes unpermanent before a thorough organisation is made in the ministries in the same way as in European countries, I am afraid local discipline will also break down, and because in stead of looking to one chief all the time, speculation as to a coming chief would constantly arise. It may be argued that the Prime Minister is expected to cure all those imperfections, but from the nature of things existing in this country as aforesaid, can one man do it? It may be argued again that the answer could be known only if we give the idea a trial. But why run the risk of a trial for the sake of an idea when there is no necessity.

9. I do not wish it to be understood that I think parliamentary government and the system of government by having a Prime Minister are for ever unfit for Siam. I only maintain that both are unfit and undesirable in the condition and circumstances which now exist

in Siam, and the result would be disastrous even if the system of government by a Prime Minister alone is adopted now. What Siam urgently wants at the present moment is to remedy the evils existed before H.M. came to the Throne, and to organise an efficient administration of the Kingdom before anything else. In this respect H.M. himself has done a great act, which can never be overpraised, by the creation of the S.C.S., and himself working with it loyally and arduously with the satisfactory results, that confidence in the government has been re-established, and the national budget balanced, and put a stop to official embezzlement and irregularities by removing undesirables from offices and putting in competent men to do the work of reorganisation of the administrations. One should not forget that all the good works accomplished by H.M. was done within the last ten months, and there are many more works to be done, and "Rome was not built in a day". Even if the innovation is introduced I doubt whether it can accomplish more rapidly, not to say, or better. I am an old man and may be considered naturally conservative, but with sincere conviction I beg leave to ask that what fault or drawback the present system has shown, so as to endanger the safety or retard the progress of Siam, if it is allowed to continue? Is there any apparent and convincing necessity which requires radical modification? If the benefit of the present system is found to exist no longer or has been compromised, I do not think any member of S.C.S. would hesitate to remedy it even with its own desolution, but if the S.C.S. is still considered useful, I beg to warn that the appointment of a Prime Minister as proposed, and no matter what the proposal may provide for, the S.C.S., is bound to be extinguish the S.C.S. in so far as its usefulness is concerned even with the life-time of the old men who now serve in it.

10. H.M. has done me a great and gratifying honour by mentioning my name in his memorandum among the first and firm supporters of his idea in the creation of the S.C.S. I did so because I was absolutely convinced that such council alone would be practicable for the successful administration of Siam under the present circumstances. If I remember rightly I have also expressed my opinion to H.M. even then, I do not think a system of government by Prime Minister would do in Siam. It was therefore a sort of pride and satisfaction to me to see the results of H.M.'s creation of the S.C.S., because it made me feel that I was not wrong in giving him my support, and I wish H.M. to know that it was a real pleasure to me when sitting in the Council to see and feel that everyone of its members from the King downwards discard all personal ambitions and work together solely for the benefit of Siam.

11. As regards the impracticability of having a parliamentary government in Siam till the people are sufficiently educated to understand their responsibility in the election, I entirely agree with P.K. and think that he is absolutely right. I would only add that either when the institution of the S.C.S. is found wanting in usefulness, or when the time approaches that H.M. is considering the creation of the parliamentary government, then the question of government by Prime Minister should be taken up for consideration.

12. As regards making municipal institution, the starting point for representative government I need not comment in this memorandum, because it was also a subject which I agreed with and supported H.M.'s idea before he came to the Throne just the same as I have supported his idea of the creation of the S.C.S.

1st. August 1926.

บันทึกแสดงความเห็น ของสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพแสดงความ
 คิดเห็นต่อบันทึกของพระยาภักดีมฤค โดยพระองค์ท่านทรง
 ไม่เห็นด้วยกับการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีซึ่งมีอำนาจในการเลือกและ
 ถอดถอนรัฐมนตรี และมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุม
 การบริหารราชการแผ่นดินด้วยความเห็นชอบของพระมหากษัตริย์
 และอยู่ภายใต้การควบคุมของอภิรัฐมนตรี เพราะการแต่งตั้ง
 นายกรัฐมนตรียังไม่เป็นที่รู้จักกันภายในประเทศสยาม ถ้า
 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งบุคคลหนึ่งขึ้นมาบริหารประเทศแทน
 พระองค์ จะทำให้ประชาชนเกิดข้อสงสัยว่า "ทำไม"?
 พระมหากษัตริย์ทรงไม่สนพระทัยที่จะทำงาน หรือพระองค์ท่าน
 ทรงอ่อนแอกว่าที่จะปกครองประเทศไทย จึงต้องแต่งตั้งนายก
 รัฐมนตรีหรือพระราชอำนาจและพระเกียรติยศของ
 พระมหากษัตริย์จะลดน้อยถอยลงในสายตาของประชาชน
 การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจะทำให้เกิดความหวังว่าจะมีการปรับปรุง
 การปกครองแผ่นดินให้เกิดความพอใจโดยทั่วกัน

และถ้าไม่สามารถทำได้อย่างที่คาดหวังแล้วก็จะไม่สามารถสร้างความเชื่อถือขึ้นได้ สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกอย่างหนึ่งคือความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์และนายกรัฐมนตรีจะดำเนินไปด้วยดีตลอดหรือไม่ และถ้าพระมหากษัตริย์ทรงต้องการถอดถอนนายกรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีคนนั้นได้รับการสนับสนุนจากคนส่วนใหญ่แม้จะเป็นเพียงคนในกรุงเทพฯ เท่านั้น ก็อาจจะทำให้เกิดฝ่ยก้านขึ้นในกรุงสยาม และยังมีความแตกต่างระหว่างสยามกับยุโรปอีกมาก คือ นายกรัฐมนตรีของประเทศในยุโรปจะเปลี่ยนแปลงไปย้อมขึ้นกับเจตนารมณ์ของรัฐสภา แต่จะมีข้าราชการประจำบริหารงานข้าราชการพลเรือนในกรมกองต่างๆ โดยมีรัฐมนตรีจะคอยควบคุมด้านนโยบายเท่านั้น ทำให้ไม่มีผลกระทบต่องานของกรมต่างๆ แต่ขณะนั้นประเทศสยามรัฐมนตรียังต้องเป็นหลักสำคัญของกระทรวง องค์กรและการดำเนินการยังขึ้นอยู่กับความสามารถของนายกรัฐมนตรี

ดังนั้น การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีไม่มีความเหมาะสมกับประเทศสยามในเวลานี้ ถ้านำระบบนายกรัฐมนตรีมาใช้ ก็อาจจะนำมาซึ่งความหายนะก็เป็นได้ และประการสำคัญคือประชาชนยังไม่มีการศึกษาเพียงพอที่จะเข้าใจในวิธีการเลือกตั้ง

ปี พ.ศ. ๒๔๗๔ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯไปรักษาพระเนตร และถือโอกาสเจริญพระราชไมตรียังประเทศสหรัฐอเมริกา พระองค์ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่หนังสือพิมพ์ New York Times เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ซึ่งในคำพระราชทานสัมภาษณ์ของพระองค์นั้น แสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่าควรจะให้ประชาชนได้เรียนรู้ การใช้สิทธิใช้เสียงผ่านทางการปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนที่จะให้มีการปกครองแบบรัฐสภาต่อไป

SUFFRAGE FOR SIAM IS PLANNED BY KING TO TEST DEMOCRACY HIS BROTHER DIES IN PARIS

But King Orders Suspension of Mourning-Party Leaves for
Washington Today

By **HAROLD N. DENNY.**

Special to The New York Times.

WHITE PLAINS, N.Y., April 27. — King Prajadhipok of Siam, one of the three absolute monarchs in the world, sat at his ease in his private study at Ophir Hall today and told a small group of newspaper representatives his conception of his relationship to his people and his plans for their development.

The interview, the first he has granted since he ascended the throne in 1926, was concluded only a short time before news of a bereavement reached the King and brought gloom to the entire royal party. This evening the King received a cablegram informing him that his half-brother, Prince Chandaburi, a member of the Supreme Council of State, had died in Paris.

It was announced that court mourning will be observed in Bangkok but that the King — as is customary in cases of functions of state — has ordered the suspension of mourning for his visit to Washington and on the occasions of subsequent engagements. The royal party is scheduled to leave for Washington tomorrow.

At the time of the interview the King did not know of the death and the interview was remarkable both for its scope and the astuteness with which the monarch discussed problems of government.

Believes in Fatherly Rule.

He revealed himself as a classical example of the "benevolent despot," ruling

his people wisely as a father rules his children, believing that the highest aim of government is the happiness of the greatest number, repudiating the concept of the divine right of kings and the word "subjects" as applied to his people.

The King also took occasion in the interview to make an announcement of extraordinary importance to the future of his realm. He, almost the last of the rulers in the ancient tradition, is planning voluntarily to restrict his authority by degrees through the granting of suffrage to his people, with the ultimate object of establishing representative government in Siam when the people are trained to it. This will be brought about first by allowing the people to vote on municipal officials.

One of the objects of the King's present journey in America, it developed, is to see how democracy functions.

"I am most interested in the working of the franchise," he said. "I want to see whether voting really expresses the will of the majority. I want to learn about the form of voting and how your political campaigns are conducted, and so on. These things interest me a great deal".

Interview Very Informal.

The interview was carried on with complete informality, at the suggestion of the King, and was marked by unusual intimacy and cordiality because, by reason

of the King's health, the number of interviewers was restricted to four.

The King met the press representatives at 3 o'clock in the sitting room of Mrs. Whitelaw Reld's estate, four miles from here. This sitting room, a vast hall on the second floor overlooking the rolling lawns of the estate, and magnificent with tapestries and paintings, is the general lounging room of the royal party. Two young boys of the Siamese party were playing in the billiard room down the corridor. Queen Rambaibarni, in warm, soft brown, sat at one side with her mother, Princess Svasti.

Prince Svasti elderly, genial and shrewd, first received the members of the press as they were presented by Ralph Hayes, secretary of the Committee of American Friends of Siam. The Princess in turn presented them to his Majesty. King Prajadhipok returned their bows and shook hands with each, immediately establishing the note of dignified democracy which characterized the whole meeting.

The King was dressed entirely in brown, with a perfectly tailored lounge suit of Donegal tweed, a soft-collared shirt and a knitted vest.

"Shall we go into my study?" he asked, when the presentations were completed.

He led the way into a small library opening off the sitting room, motioned the interviewers to seats and sat down with knees comfortably crossed alongside a huge fireplace of carved wood.

Then he suggested that the affair be entirely informal and the conversation began. It became evident immediately that the scope of the King's interests and knowledge is extraordinary, for the conversation roamed from the philosophy of

government to the King's desire to see Babe Ruth knock out home runs, from Charlie Chaplin's genius to religious freedom in Siam. The King was intensely alert and his flashing eyes gave no hint of the ailment for which his left eye will be operated upon next week. He batted back his answers to the questions as if he enjoyed it thoroughly and smiled and laughed repeatedly.

There was humor besides what the interview itself afforded. The conversation was interrupted by a wrong-number telephone call. Hardly had the conversation begun when the phone at the King's elbow began to ring insistently. Mr. Hayes picked up the receiver and answered.

"Is this the garage?" demanded a harsh voice at the other end.

"No." said Mr. Hayes. This is his Majesty's study."

The King joined -- in the smile.

Questions Sent in Advance.

The newspaper representatives, eager to hear the King's views on government, had prepared several questions and had them submitted to the King in advance. After the interview it was learned that one court official had felt that the questions might embarrass the King, but Prince Svasti looked them over laughed and said. "Oh, they're all right. He'll answer them."

So the first question asked of the King was this.

Will your Majesty discuss your principles of government, from the point of view of an absolute monarch devoted to the welfare of his subjects?"

"In the first place," the King responded, in perfect and fluent English with

little accent, "in Siam the King doesn't recognize in himself any divine right. From olden times the King of Siam has been the father of his people. In fact, the old word for King, chosen when the people won their independence and adopted the name 'Thai' 'Free' for themselves, was 'Father of the country. Perhaps you would like the Siamese for that. It is Po Muang.

"That has always been the concept in Siam--that the King is the father of his people and that he treats them as children rather than as subjects. Indeed, 'subjects' is not quite the right word."

The monarch went on to discuss the functions of his office impersonally, talking of "the King" in the third person as any professor of political economy might in addressing a class.

"The duties of the King, of course, are to help the people; to govern them in such a way as to make them happy. The King, like the father in a patriarchal family, is to be obeyed. That is the relationship like a father and his son. The father advises the son what is the right thing to do and he expects the son to obey.

"The obedience that the King receives is the obedience of love, not of fear. It is quite without discipline. And I assure you that it works like that in Siam, even in this modern day."

The King was asked what he considered was the highest aim of government.

"The aim of government is to promote the happiness of the greatest number of people," the King replied. "We cannot aim perhaps for the happiness of everybody. That would be impossible. But we can aim for the happiness of the greatest number."

One question, which had been framed with some misgivings, was as to whether

the individual might not enjoy more freedom under a monarchy, with only one ruler, than in a democracy, with many rulers. The King perhaps felt that as guest of a democracy he should not discuss that.

"The best form of government," he said tactfully, "is the one which suits the people who live under it."

The King entered upon a discussion of American industry and invention in answering a query as to what interested him most in America.

"I am interested most," he said, "in American scientific discoveries and mechanical inventions. I am very keen to see some of your big industrial concerns, such as the General Electric Company's plant at Schenectady, and the Ford plant. I shall try to arrange something like that further on.

"I am deeply interested in the mechanical progress of America and its labor-saving devices, which make living more easy and comfortable."

He said in answer to a question that he might introduce such devices in Siam, but added that Siam already had adopted many of them.

As the King spoke, his manner revealed affection for his people and pride in their qualities. He spoke of the Westernization of Siam and told why he believed it had given Siam many benefits without undermining Siam's native culture.

"Our slogan is 'to adapt, not to adopt,'" he said with a smile.

"The Siamese are an adaptable people. They accept new ideas readily, but, at the same time, they do not let go of the old. They are very good at combining the ideals of the West and the East. The modern ideas that they have received have

not changed the relationship of the King and his people, and that relationship is good for Siam.

"When ideas are presented to us we pick and choose what is best for us instead of adopting them wholesale. We have done that with Western science and education with great success. Bangkok is a mixture of the Orient and the West. It is a blend that is happy."

The conversation drifted on to religion. He explained that in his youth he, like other young men, had served as a Buddhist monk for four months, becoming adept in his religion.

"One of our principles is that we do not say that one religion is better than another," he said. All religions are the same. We do not look down upon any religion. We allow our people to choose the religion they like best.

"Our conception of religion is to teach people to do good. It does not matter what one calls the God in whose name one does good. Western influence accords well with Buddhism."

King Prajadhipok has done much to Westernize the educational system of Siam and he expressed the belief that Western influence had had only a good effect in his country.

"It opens up the people's minds," he said. "They want to know all about new Western ideas and inventions. We advise them to meditate over these new ideas and not adopt them unless they are sure they will be beneficial, and that is what they do."

The Westernizing process had resulted in the women of Siam adopting costumes more like those of European women and even of bobbing their hair.

"But that has been a success, too," said the King, laughing heartily. "It is becoming to them. They look pretty. So altogether the Western influence has been good."

King Prajadhipok told of the interest the Siamese took in American motion pictures and laughed in pleasant retrospect over Charlie Chaplin in "City Lights," which he saw in his own private motion picture theatre at Ophir Hall.

He was drawn into a description of the government of Siam and disclosed that his brother, Prince Paribatra, who is governing the kingdom in his absence, would make a full report to him each month while the King is in America and that the King himself would make the decisions and govern by cable whenever problems of importance outside the routine arose. This Summer he hopes to converse with his brother in Bangkok by wireless telephone.

Explains Judicial System.

The King told in considerable detail of the judicial system, with its appellate and supreme courts, much like our own, except that there is no trial by jury, and said that, although in theory all justice derived from the King and that he could set aside any judicial decision, he almost invariably accepted the court's action. He told how Siam is divided into provinces, each ruled by a governor appointed by the King, and of how these provinces in turn are divided into departments. Large centres have municipal governments. Then he disclosed his plans for the granting of suffrage to his people.

"We are planning a new municipal law to experiment with the franchise," he said. "Under this law the people

would be permitted to elect some of their municipal councilors. It is not yet a law, you understand. It is just a project now.

"It is my opinion that the beginning of suffrage should be in the municipalities. I believe that the people should have a voice in local affairs. We are trying to educate them up to it.

"I think it would be a mistake for us to have parliamentary government until the people have learned to exercise the franchise through experience in local government.

This granting of political rights to his subjects was to be on his own initiative, the King made clear.

"In Siam," he explained, "any new movement must come from above, not by pressure from below."

King Prajadhipok expressed great gratitude to the United States for having taken the initiative in abandoning its extraterritorial privileges in Siam in 1920 and revising the treaty by which Siam was limited to charging an import tariff of 3 per cent. This example was followed by the European nations.

"All Siamese are grateful to America," he said, "for being the first to grant us our freedom."

The King declined to discuss American women, remarking that he did not know anything about them, but he volunteered that the women of Siam were free – not confined to their homes as are the women of so many Oriental countries, and that Siamese girls were studying in the law and medical schools of Bangkok. He told of Siam's excellent railroad system and its great progress in aviation, of a new prison being built according to the best

Western standards, of merciful treatment of criminals and of Siam's freedom from the increase of crime which has afflicted the rest of the world in recent years. He expressed keen interest in many phases of American life.

Likes American Football.

"After my operation, if it is successful," he said, "we probably shall go to New York and visit the theatres. I wish to see a baseball game, too. I would like to see Babe Ruth play. I prefer American football as a game, but this is not the season, is it?"

The interview ended and the King bowed his visitors from the study. Prince Svasti was awaiting them in the sitting room and he chatted agreeably of many things, including the two other absolute monarchies – those of Abyssinia and Afghanistan.

Queen Rambaibarni and her mother meanwhile were seated on a great divan. The King strolled in and rejoined the party. Prince Svasti presented the reporters to the Queen and her mother. The Queen, poised but with a hint of shyness in her mien, wore a nut – brown silk ensemble, with a long, full skirt and a short jacket. She is reputed to be one of the most beautiful women in the Orient and she is charming as well.

She, too, returned the bows of the reporters and extended her hand. She had been looking out across the windswept lawn.

"It's bad golfing weather," she observed.

Her mother, Princess Svasti, received the presentations with the same poised modesty. She has been suffering from a cold, from which she is almost recovered, but the Queen remarked that Prince

Amoradat Kridakara. Siamese Minister to Washington, was ill of cold today.

"We've been having quite an epidemic," the King commented.

The newspaper representatives wished the King a speedy and complete recovery from the cataract which is threatening his left eye, and hoped that the King and Queen both would enjoy their visit in America.

Prince Svasti accompanied them to the main floor of the huge house.

"You know, we like being in America," he said. "We have a feeling that Americans regard us affectionately."

Formal Statement Issued.

Before he bade the reporters farewell, Prince Svasti presented to them a formal statement issued by the King commenting on American newspapers. It was as follows :

"One of the outstanding impressions received by any visitor to the United States is that of an omnipresent if not always omniscient - press. Everywhere and immediately the power and virility of your press are obvious. More, perhaps, than in any other country, newspapers and periodicals are an important factor in affecting the daily life of the nation and in directing the current of public opinion.

"Possibly I should not confess that the Queen and I have been greatly interested in, and sometimes not a little amazed at, the sheaves of cuttings that have been presented to us in recent days. We have been astonished by their number, by the research they involve and, occasionally, by the wealth of fanciful detail they contain !

"For the kindly and hospitable attitude of the press we are more grateful than

we can say. In that we find a reflection of the friendliness toward my country that has been so happily evident since we have crossed your border. And if I may venture, as has been suggested, to leave a word with you, it is a hope that you may build even more firmly upon the strong foundation you have; that this free press that has developed in America may contrive not merely to record contemporary happenings with accuracy and good taste, but to constitute as well an instrumentality that will, in ever greater degree, make for understanding and tolerance and, at last, peace among the nations."

While members of the Siamese royal party were busy with their preparations for the trip to Washington tomorrow, in the course of which they will exchange formal State calls. Westchester County residents were perfecting plans for the official reception at White Plains next Saturday.

It could not be learned tonight whether the death of King Prajadhipok's brother would interfere with the White Plains reception and the one scheduled for New York City May 4, although it was definitely announced that the Washington reception would be held as planned.

Mayor Frederick C. McLaughlin of White Plains announced the personnel of several subcommittees to assist the general reception committee, composed of James B. Thomas, Henry R. Barrett and Reginald P. Ray. They are as follows :

Police and Military Committee - Captain Herbert J. Lucas, chairman; Captain Sylvanus Purdy, aide.

Finance Committee - J. Crawford Stevens, chairman; John Burling. H. B. Vincent. Harry S. Hamilton, John F. Krepps and Archibald K. Bowes.

Ushers Committee - Thomas J. Foley, chairman: John W. Lumbard, H. Claude Hardy, Loren S. Spoor, H. C. Atwater, Nelson E. Schmidt and Matthew E. Lynaugh.

Music Committee - J. Dale Diehl and Mrs. Caroline Beeson Fry, co-chairmen.

Construction Committee - Frank S. Bache.

Floral Committee - Mrs. Albert D. Frost,

president of the Contemporary Club.

Decorations Committee - John Rosch, chairman.

Press Committee - Walter V. Hogan and Charles B. Forbes.

The reception is scheduled to begin at 3:30 P.M. Saturday in the stadium of the White Plains High School.

" I am most interested in the working of the franchise," he said. " I want to see whether voting really expresses the will of the majority. I want to learn about the form of voting and how your political campaigns are conducted, and so on. These things interest me a great deal " .

" ข้าพเจ้าสนใจอย่างยิ่งเกี่ยวกับการจัดให้มีการใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียง ข้าพเจ้ามีความประสงค์ที่จะศึกษาว่า การออกเสียงนี้เป็นการแสดงความต้องการอย่างแท้จริงของคนส่วนใหญ่หรือไม่ ข้าพเจ้าประสงค์ที่จะเรียนรู้แนวปฏิบัติในการลงคะแนนเสียง การรณรงค์หาเสียง เลือกตั้ง และเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนี้ ซึ่งข้าพเจ้าสนใจอย่างมาก "

"We are planning a new municipal law to experiment with the franchise," he said. "Under this law the people would be permitted to elect some of their municipal councilors. It is not yet a law, you understand. It is just a project now.

"เรากำลังร่างกฎหมายใหม่เกี่ยวกับเทศบาล เพื่อเป็นการทดลองการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง ตามกฎหมายฉบับนี้ประชาชนจะได้รับอนุญาตให้เลือก สมาชิกสภาเทศบาลบางส่วน แต่ขณะนี้ยังมีได้เป็นกฎหมายเป็นเพียงโครงการ"

"It is my opinion that the beginning of suffrage should be in the municipalities. I believe that the people should have a voice in local affairs. We are trying to educate them up to it.

"ข้าพเจ้าเห็นว่าในระยะแรกการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง ควรกระทำในเทศบาลต่าง ๆ ก่อน ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรมีเสียงในการปกครองท้องถิ่น เราพยายามให้การศึกษแก่ประชาชนเพื่อการนี้"

"I think it would be a mistake for us to have parliamentary government until the people have learned to exercise the franchise through experience in local government.

" ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นการไม่สมควรที่จะปกครองโดยระบบรัฐสภา จนกว่าประชาชนจะได้เรียนรู้ถึงการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงผ่านการทดลองในระดับท้องถิ่นเสียก่อน "

"In Siam," he explained, "any new movement must come from above, not by pressure from below."

" ในประเทศสยาม ความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ จะต้องมาจากเบื้องบน มิใช่เป็นความกดดันจากเบื้องล่าง "

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ กลับจากประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีวิสารวาจา และนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย โดยใช้ชื่อว่า An Outline of Changes in The Form of Government ซึ่งร่างฯ ดังกล่าว แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ ตลอดจนการเลือกตั้งไว้ด้วย แต่ทั้งสองท่าน ได้แสดงความคิดเห็นใน Memorandum ว่ายังไม่ถึงเวลาอันสมควร ที่ประเทศไทยจะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ จนกว่าประชาชนจะได้

รับการศึกษาและประสบการณ์ในการ
ปกครองตนเองอย่างเพียงพอ และมี
ความเห็นว่าจะให้ประชาชน ได้มี
สิทธิมีเสียงในการปกครองส่วนท้องถิ่น
ในรูปแบบเทศบาลเสียก่อน

copy

AN OUTLINE OF CHANGES IN THE FORM OF THE GOVERNMENT

There is submitted herewith, in accordance with the wish of His Majesty, an outline of a new constitution, together with a brief explanation.

In general the plan involves the beginning of a parliamentary form of government. In theory His Majesty still remains the Chief Executive and Law-giver. As Chief Executive, however, He acts through a Prime Minister who is responsible to His Majesty for the administration of the Government. The Prime Minister and Cabinet is under the plan also subject to certain supervisory powers of the Legislative Council.

His Majesty as Law-giver will act with the aid of the Legislative Council composed in a substantial part of elected representatives.

It is not assumed that the plan presented herewith is either complete or perfect. It is put forth as a basis for consideration and is limited to certain main principles. Obviously many details would have to be worked out later.

The Government under this proposal would be as follows :-

- (a) The Monarch.
- (b) Supreme Council.
- (c) Prime Minister and Cabinet.
- (d) Legislative Council

SUPREME COUNCIL

The Supreme Council will be retained with certain modifications. It should be a small body of not more than 6, and shall be appointed by His Majesty. The term of office shall be as at present - during His Majesty's pleasure - and not for a fixed period.

The Supreme Council should act purely as an advisory body to His Majesty on matters of general policy.

No member of the Supreme Council shall at the same time serve as Prime Minister or member of the Cabinet. Furthermore the Council shall not sit with the Cabinet.

If members of the Cabinet may also serve as members of the Supreme Council the influence and position of the Prime Minister might be seriously weakened.

PRIME MINISTER AND CABINET

Appointment.

The Prime Minister shall be selected by His Majesty and shall be responsible to His Majesty for the administration of the Government.

There should be no limitation upon the King's power of selection. He should be free to select the most capable man for the position without regard to any factors except his qualifications for the Office.

If the Prime Minister is to be responsible for the administration of the Government he should have the right to choose his Cabinet Ministers. A complete delegation to the Prime Minister of the power of appointment would be however too drastic a change. It is therefore suggested that the choice of the Prime Minister should be subject to confirmation by His Majesty.

Term of Office.

The Prime Minister and Cabinet members shall be appointed for a fixed period and at the expiration thereof their resignation must be offered to His Majesty. They should however be eligible to re-appointment. The term of office should be the same as that for the Legislative Council, so that a new Council and a new Prime Minister and Cabinet or a re-appointed Prime Minister and Cabinet should come into office at the same time. This plan would permit Changes to be made as a matter of course and without compelling His Majesty to exercise his sovereign power of removal. His Majesty would also have the right at any time to request the resignation of the Prime Minister. Whenever the Prime Minister resigns, either voluntarily or on request, the members of his Cabinet shall also tender their resignations.

The Prime Minister shall preside over Cabinet meeting and will ordinarily be the sole means of communication between His Majesty and the Cabinet.

LEGISLATIVE COUNCIL

Composition.

The Legislative Council should be large enough to be representative of the public. On the other hand it should not, at the beginning, be too large, since a numerous body is unwieldy and slow to act.

It is suggested that the Council should be not more than 75 or less than 50.

The Legislative Council may be composed entirely of appointed members or solely of elected members or of a combination of the two. A purely appointed Council would not have sufficient independence and would not be considered by the public as representative. On the other hand a Council composed entirely of elected members might not have sufficient number of persons of experience and judgement in public affairs. It is therefore suggested that at the start the Legislative Council should be equally divided between appointed members.

Of the members appointed by His Majesty not more than half should be at the same time Government officials. With this limitation His Majesty should be free to select such members as he deems fit.

The Prime Minister and members of the Cabinet shall be members of the Legislative Council ex-officio.

If the Legislative Council is to exercise some power of supervision over the administration, together with the right to pass a

vote of lack of confidence, it is essential that the Prime Minister and members of the Cabinet should have at least the right to sit and speak in the Council. Whether they should also have the right to vote is a debatable question. If the underlying purpose is eventually to establish a Parliamentary Government, then these executives should be full-fledged members of the Council.

Election and Qualifications of Voters.

The method of election shall be indirect, that is, the voters of each Amphur shall choose electors who will meet together and elect by ballot the representatives for the Monthon. Since the Amphur districts vary in population from 70 thousand to as low as 3, 4 and 5 thousand the number of electors must be based on population.

Voters must be nationals and reside in the Amphur or Amphurs where the voting takes place. They must also pay a certain amount of tax.

The Monthons, of which there are ten, also vary in population from Nakorn Rajasrima with 2,800,000 to Phuket with only 24,000. The number of representatives from the Monthons should also vary according to the population in order that the Legislative Council may approximate a truly representative body.

The election of the members of the Council shall be by majority vote. In case any Monthon fails to elect its representative or representatives His Majesty shall fill the vacancy by appointment.

Qualifications of members of the Council.

They must be Siamese nationals and at least 30 years of age, able to read and write and must pay a certain amount of tax. No elected member shall at the same time hold any other Government position.

Term of Office and Meetings.

Members of the Legislative Council should be elected for a fixed period of either 4 or 5 years. This term should be the same as that fixed for the period of office for the Prime Minister and Cabinet.

The Legislative Council should meet at least once each year. It may be called in a special session at any time by His Majesty and may also be dissolved by His Majesty.

FUNCTIONS OF THE LEGISLATIVE COUNCIL

1. Legislative

All laws proposed by the Prime Minister must be submitted to the Council for its approval. The Council may adopt amendments or alterations. Furthermore the Council may initiate legislation.

The Budget shall be submitted to the Council by the Prime Minister. In case of disagreement between the Council and the Prime Minister over the Budget the matter shall be referred to His Majesty.

Treaties and agreements, or arrangements with Foreign Powers do not have to be submitted to the Council.

His Majesty has power of veto on any legislation approved by the Council. Furthermore His Majesty may in any emergency or whenever in His opinion the public interest or security requires it, enact legislation without reference to the Legislative Council. In case of any veto His Majesty shall in a message to the Council set forth the reasons for His action.

2. Administrative.

The Council may interpollate the Ministers on any matters affecting the Government. The Ministers are bound to give

explanation unless incompatible with public interest.

The Council may, by 2/3 majority, pass a vote of lack of confidence in the Prime Minister. In such case the Prime Minister and Cabinet must tender their resignations to His Majesty. His Majesty may accept or refuse to accept as he deems proper in the public interest.

3. Organisation.

The Council may select its own presiding officer and shall adopt rules for its deliberation and work.

Ordinarily all meetings of the Council shall be in public. The Council may, however, by a majority vote, go into executive session which shall be secret.

RBS : SP

8.12.74

ร่างรัฐธรรมนูญ
นายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์

และ

พระยาศรีวิสารวาจา พ.ศ. ๒๔๗๔

โครงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการบริหารราชการแผ่นดิน

ตามที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงมีพระราชประสงค์
ให้ข้าพเจ้าทูลเกล้าฯ ถวายแนวการปกครองรูปแบบใหม่ พร้อมคำ
อธิบายสังเขปนั้น

กล่าวโดยทั่วไป รูปแบบการจัดตั้งรัฐบาลแบบรัฐสภา
นั้น ในทางทฤษฎีพระมหากษัตริย์ยังทรงเป็นประมุขของฝ่าย
บริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ในฐานะประมุขของฝ่ายบริหารทรงใช้
พระราชอำนาจผ่านทางนายกรัฐมนตรี ในการบริหารราชการ
แผ่นดิน นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีตามรูปแบบนี้จะอยู่
ภายใต้อำนาจการควบคุมดูแลของสภานิติบัญญัติ

พระมหากษัตริย์ในฐานะประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ
ทรงใช้พระราชอำนาจโดยคำแนะนำของสภานิติบัญญัติ ซึ่ง
ประกอบด้วยสมาชิกส่วนใหญ่ที่มาจาก การเลือกตั้ง

ยังไม่อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบดังกล่าวนี้จะสำเร็จหรือ
สมบูรณ์ เป็นแต่เพียงการเริ่มต้นวางพื้นฐานสำหรับการพิจารณา
ซึ่งมีข้อจำกัดในหลักการสำคัญ

การบริหารราชการแผ่นดินตามรูปแบบนี้เป็นดังนี้

ก. พระมหากษัตริย์

ข. สภาอภิรัฐมนตรี

ค. นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี

ง. สภานิติบัญญัติ

สภาอภิรัฐมนตรี

พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสภาอภิรัฐมนตรีประกอบ
ไปด้วยสมาชิกจำนวนจำกัดและแน่นอน ไม่เกินกว่า ๖ คน วาระ
การดำรงตำแหน่งให้เป็นที่ไปตามพระราชอัธยาศัย

สภาอภิรัฐมนตรี จะทำหน้าที่เป็นเพียงองค์กรที่
ถวายคำปรึกษาเกี่ยวกับนโยบายโดยทั่วไปแด่องค์พระมหากษัตริย์

สมาชิกสภาอภิรัฐมนตรีจะต้องไม่เป็นผู้ที่ดำรง
ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หรือเป็นสมาชิกในคณะรัฐมนตรี ยิ่งไป
กว่านั้นสมาชิกสภาอภิรัฐมนตรีจะต้องไม่เข้าประชุมร่วมกับ
คณะรัฐมนตรี

หากสมาชิกในคณะรัฐมนตรี เป็นสมาชิกอภิรัฐมนตรี
ในเวลาเดียวกัน จะส่งผลให้อำนาจและสถานภาพของนายก
รัฐมนตรีต้องอ่อนแอลงอย่างมาก

นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี

การดำรงตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรีได้รับการคัดเลือกโดยพระมหากษัตริย์
และจะต้องรับผิดชอบต่อพระมหากษัตริย์ในการบริหารราชการ
แผ่นดิน

การคัดเลือกนี้ให้ขึ้นไปตามพระราชประสงค์โดย
คัดเลือกจากบุคคลผู้ที่มีความสามารถที่สุดโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึง
คุณสมบัติอื่นใดเว้นแต่คุณสมบัติในข้อที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่
ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

เมื่อนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหาร
ราชการแผ่นดินนายกรัฐมนตรีจึงควรมีสิทธิที่จะคัดเลือกผู้ที่จะเป็น
รัฐมนตรีร่วมคณะ การให้อำนาจสิทธิขาดในการแต่งตั้งเช่นนี้แก่
นายกรัฐมนตรีนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง ดังนั้น
จึงใคร่ถวายเป็นความเห็นว่าคุณสมบัติที่นายกรัฐมนตรีคัดเลือกนั้นควร
ได้รับความเห็นชอบจากพระมหากษัตริย์ด้วย

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี จะดำรงตำแหน่งโดยมีวาระที่แน่นอน และสิ้นสุดลงเมื่อได้กราบถวายบังคมทูลฯ ลาออกจากตำแหน่ง อย่างไรก็ตามคณะรัฐมนตรีอาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งได้อีก วาระการดำรงตำแหน่งนี้เป็นเช่นเดียวกันกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติ ดังนั้นสมาชิกสภานิติบัญญัติชุดใหม่ นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ หรือนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีชุดเดิมที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีก จะเข้ารับตำแหน่งในระยะเวลาเดียวกัน ตามรูปแบบนี้กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลกระทำได้โดยไม่เป็นการขัดกับการที่พระมหากษัตริย์จะทรงใช้พระราชอำนาจในการถอดถอน พระมหากษัตริย์อาจคงมีสิทธิ์ที่จะขอให้นายกฯ ลาออกในเวลาใดก็ได้ เมื่อนายกฯ ลาออกไม่ว่าจะโดยความสมัครใจหรือมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ลาออก สมาชิกในคณะรัฐมนตรีทุกคนจะต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย

นายกฯ เป็นประธานในการประชุมคณะรัฐมนตรีและจะเป็นผู้ถ่ายทอดพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ และพระราชดำริระหว่างพระมหากษัตริย์กับคณะรัฐมนตรี

สภานิติบัญญัติ

องค์ประกอบ

สภานิติบัญญัติควรมีจำนวนมากพอที่จะเป็นตัวแทนของมหาชนในทำนองเดียวกันในระยะเริ่มแรกนี้ไม่ควรจะมีจำนวนที่มากจนเกินไปเพราะจำนวนที่มากเกินไปนั้นจะทำให้ขาดความคล่องตัวและทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน

ขอลูกเกล้าฯ ถวายความเห็นว่สภานิติบัญญัติควรมีจำนวนไม่เกินกว่า ๗๕ คน หรือไม่น้อยกว่า ๕๐ คน

สภานิติบัญญัติอาจประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งทั้งหมดหรือสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด หรือประกอบด้วยสมาชิกทั้งสองประเภท สภาที่ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งทั้งหมดอาจไม่มีอิสระเพียงพอ และอาจไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแทนมหาชน ในทางกลับกันสภาที่ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมดอาจไม่ใช่บุคคลที่มีประสบการณ์และความรอบรู้ในการวินิจฉัยกิจการบ้านเมืองในจำนวนมากพอ ดังนั้นจึงขอลูกเกล้าฯ ถวายความเห็นว่ ในระยะเริ่มแรกนี้ สภาควรประกอบด้วยสมาชิกทั้งสองประเภท โดยมีจำนวนที่เท่า ๆ กัน

สมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ จะมีจำนวนสมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นข้าราชการได้ ด้วยข้อจำกัดเช่นนี้พระมหากษัตริย์จึงควรมีอิสระในการเลือกสมาชิกดังกล่าวตามที่พระองค์ทรงเห็นสมควร

นายกรัฐมนตรีและสมาชิกในคณะรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติโดยตำแหน่ง

สภานิติบัญญัติใช้อำนาจควบคุมเหนือการบริหาร โดยการลงมติไม่ไว้วางใจ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นายกฯ และคณะรัฐมนตรีควรมีสติธ้อย่างน้อยที่สุดในการเข้าฟังการประชุมสภา และมีสิทธิชี้แจงแสดงเหตุผลต่อสภาฯ หรืออาจจะมีสิทธิออกคะแนนเสียงในเรื่องที่อภิปรายนั้น เมื่อความประสงค์หลักนี้มุ่งสู่การจัดตั้งรัฐบาลในระบบรัฐสภา ฝ่ายบริหารจึงควรที่จะเป็นสมาชิกของสภานี้อย่างเต็มภาคภูมิ

การเลือกตั้งและคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

การเลือกตั้งให้กระทำโดยวิธีอ้อม ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงแต่ละอำเภอ จะเลือกผู้เลือกตั้ง ผู้เลือกตั้งนี้จะมาประชุมกัน และทำการเลือกตั้งโดยลงคะแนนเสียงให้กับผู้แทนในระดับมณฑล จำนวนผู้เลือกตั้งแต่ละอำเภอนั้นจะมีจำนวนแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากร ซึ่งมีความแตกต่างกัน ตั้งแต่ ๗ หมื่นคน จนถึง ๓ หมื่นคน ๔ หมื่นคน และ ๕ หมื่นคน

ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงจะต้องมีสัญชาติสยาม มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอนั้น หรืออำเภอซึ่งเป็นสถานที่ลงคะแนนเสียง หรือต้องเป็นผู้ที่เสียภาษีจำนวนหนึ่ง

มณฑลซึ่งมีอยู่ ๑๐ มณฑลนั้น มีจำนวนประชากรแตกต่างกันออกไปตั้งแต่มณฑลนครราชสีมา ซึ่งมีประชากร ๒ ล้าน ๘ แสนคน จนถึงมณฑลภูเก็ตซึ่งมีประชากรเพียง ๒ หมื่น ๔ พันคน จำนวนของผู้แทนจากมณฑลต่าง ๆ จึงมีจำนวนแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรซึ่งจะได้ประมาณการตามจำนวนผู้แทนที่จะประกอบเป็นสภานิติบัญญัติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติจะกระทำโดยเสียงข้างมากในกรณีที่มณฑลใด ๆ ไม่อาจทำการเลือกตั้งผู้แทนของมณฑลหรือผู้แทนอื่น พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งผู้แทนในตำแหน่งที่ขาดอยู่นั้น

คุณสมบัติของสมาชิกสภานิติบัญญัติ

จะต้องมีสัญชาติสยามและมีอายุอย่างน้อย ๓๐ ปี มีความสามารถทั้งอ่านและเขียนและต้องเป็นผู้ที่เสียภาษีจำนวนหนึ่ง ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจะต้องเป็นผู้ที่ไม่ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในทางราชการอยู่ในขณะนั้น

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและการประชุม

สมาชิกสภานิติบัญญัติจะได้รับการเลือกตั้งเป็นระยะเวลาที่แน่นอนประมาณ ๔-๕ ปี โดยระยะเวลาดังกล่าวนี้อาจจะเป็นเช่นเดียวกันกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของนายกฯ และคณะรัฐมนตรี

สภานิติบัญญัติจะประชุมอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง พระมหากษัตริย์อาจเรียกประชุมสภานิติบัญญัติสมัยวิสามัญได้ในเวลาใด ๆ ก็ตาม และพระมหากษัตริย์อาจจะยุบสภานิติบัญญัติได้

อำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติ

การตรากฎหมาย

กฎหมายทั้งปวงที่เสนอโดยนายกฯ จะต้องเสนอต่อสภาฯ เพื่อให้ความเห็นชอบ สภาฯ อาจแก้ไขเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ ยิ่งกว่านั้นสภาฯ อาจตรากฎหมายได้เอง

นายกฯ จะต้องเสนองบประมาณต่อสภาฯ ในกรณีที่มีความเห็นไม่เป็นที่ตกลงกันในเรื่องงบประมาณ ระหว่างสภาฯ และนายกฯ ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลฯ ต่อพระมหากษัตริย์

สนธิสัญญาและความตกลงหรือการดำเนินการใด ๆ
กับต่างประเทศไม่จำเป็นต้องเสนอต่อสภาฯ

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการยับยั้ง
กฎหมายใดๆ ที่ผ่านความเห็นชอบของสภาฯ ยิ่งไปกว่านั้นในสภาวะ
การณ์ฉุกเฉิน หรือในเวลาใดก็ตามที่พระมหากษัตริย์ทรงเห็นควร
เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ
พระมหากษัตริย์อาจตรากฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องปรึกษาหรือได้รับ
ความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติก็ได้

ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจในการ
ยับยั้งกฎหมาย จะทรงพระราชทานพระราชดำรัสต่อสภาฯ อธิบาย
เหตุผลที่ทรงยับยั้งกฎหมายฉบับนั้น

สภาฯ อาจตั้งข้อถามเกี่ยวกับการทำงานของรัฐมนตรี
ในเรื่องใด ๆ ที่อาจเกิดผลกระทบกระเทือนต่อการบริหารราชการ
แผ่นดิน รัฐมนตรีผู้นั้นจำเป็นต้องให้คำอธิบาย เว้นแต่จะเป็นการ
ขัดต่อประโยชน์มหาชน

สภาฯ โดยเสียงข้างมาก ๒ ใน ๓ อาจลงมติไม่ไว้วางใจ

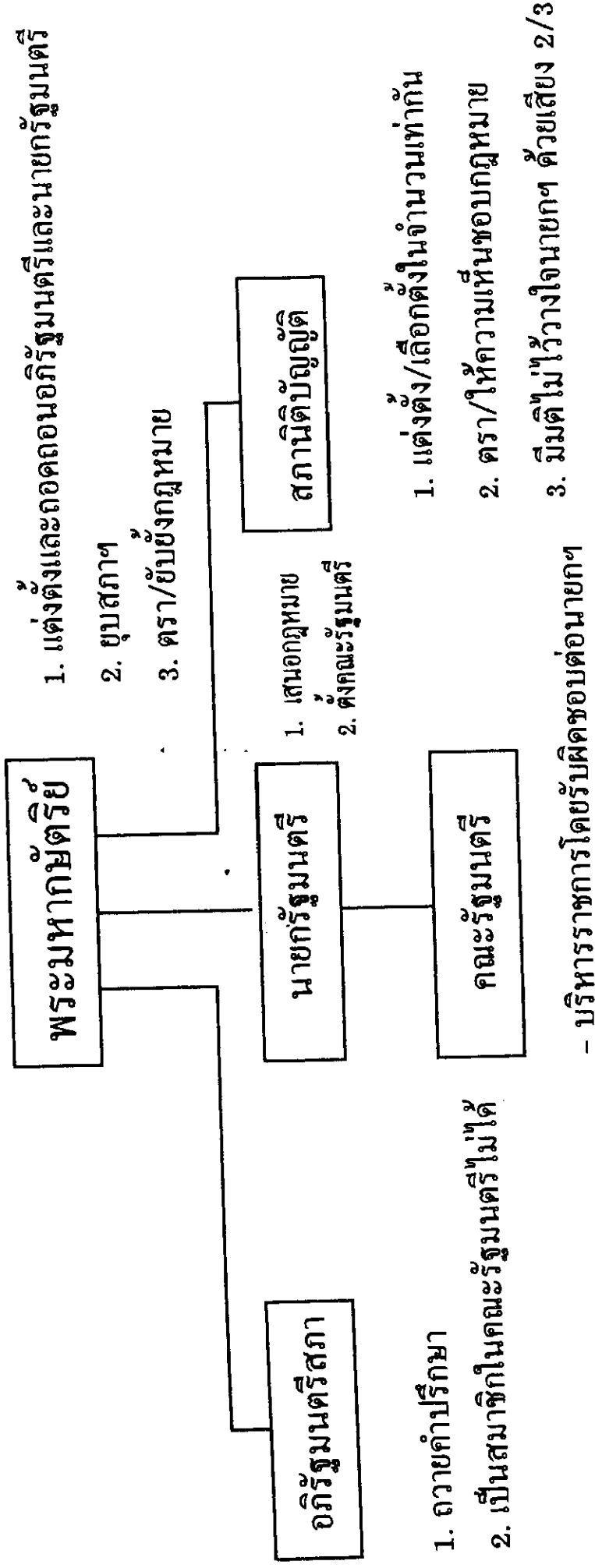
ต่อนายกฯ ในกรณีดังกล่าวนายกฯ และคณะรัฐมนตรีจะต้องกราบ
ถวายบังคมทูลเกล้าฯ ลาออกจากตำแหน่ง พระมหากษัตริย์อาจจะ
ทรงยอมรับหรือทรงปฏิเสธตามแต่พระองค์จะเห็นสมควรเพื่อ
ประโยชน์มหาชน

การจัดองค์กร

สภาจะเลือกประธานแห่งสภา และจะตราข้อบังคับ
ใด ๆ เพื่อใช้ในการประชุมและการทำงานของสภาก็ได้

ตามปกติการประชุมของสภาย่อมเป็นการเปิดเผย
อย่างไรก็ตามสภาโดยเสียงข้างมากจะประชุมเป็นการลับก็ได้

ร่างรัฐธรรมนูญของนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ และพระยาตรีวิสารวาจา

MEMORANDUM
CONCERNING THE PROPOSED CHANGES
IN THE FORM OF GOVERNMENT

I have doubts whether it is advisable to adopt in its entirety the proposed plan for a new constitution. I express these views with some diffidence as I fully realise that my knowledge of the Siamese people is limited. On the other hand I have had a long experience with popular government. I am not one of those who believe that unlimited monarchy should continue to exist indefinitely in Siam. The time will undoubtedly come when some distribution of power will have to be made. I do not believe however that time has yet arrived.

There is one marked difference between the two important aspects of the proposed plan :- The creation of a Prime Minister and the creation of a Legislative Council with both legislative and administrative functions. While the creation of a Prime Minister would be an important change it cannot be deemed fundamental. At present His Majesty is His own Prime Minister and exercises His power as Chief Executive through responsible minister. The experiment of a Prime Minister can be tried without serious consequences even if it should prove unsuccessful.

The creation of a Legislative Council with a substantial number of elected members exercising both legislative and executive functions is of quite a different category. It is extremely difficult to withdraw political power once granted to the people.

As a rule such organisations when once created tend inevitably to acquire more power. Accordingly such experiments should not be made until it is clear that, in the words of Lord Bacon, "The necessity be urgent or the utility evident" I do not believe a Legislative Council would render the Government of Siam more efficient or wiser than the present Government. Also I do not believe a desire for some form of popular government is widespread among the people.

It is true that a period of depression such as now exists in Siam always creates some re-action against the Government in power. However, His Majesty's Government is not responsible for the economic depression. Since in large measure the present unrest is due to economic reasons and not because of dissatisfaction with the form of Government it is not advisable to attempt to allay that unrest through changes in the constitution.

In stating the opinion that the greater part of the Siamese people are not yet fit to take part in the national Government I would not be understood as casting reflections on the natural capacity of the Siamese race as compared with the Burmese or other Eastern races where elected Legislative Councils now exist. In fact the capacity of the Siamese for government has been amply shown by the achievements of the Royal Family and officials of the Government. The situation in Burma is fundamentally different from the situation in Siam. Burma for many generations has been ruled by an alien power. Naturally there exists in Burma a wide-spread feeling against English rule. Siam has been, on the other hand, always ruled by its own people and the Siamese people have been loyal to their rulers.

Furthermore in Burma the people have had political training through their participation in local Government for many years before the creation of the Legislative Council. In Siam so far there is no form of real local self government. The best method of training a people for self government is to give them first some control over and responsibility for their local interests with which they are in direct contact.

I would suggest as a safe source that the changes to be made in the immediate future in Siam should be restricted to the creation of a Prime Minister with a fixed term and creation of municipal governments and that the question of the establishment of a Legislative Council should be deferred:

(Signed) **Raymond B. Stevens**
Office of the Adviser in Foreign Affairs,
9th March, 1932.

RBS : SP

MEMORANDUM

1. In compliance with the Royal Command, a plan for the institution of government by Prime Minister and for the establishment of a Legislative Council has been drawn up.

Owing to the limited time at our disposal, this plan has been worked out with a certain element of haste and there is no pretension that it is perfect or final.

2. In practice it will be found that the success of the plan would entirely depend upon the question of personnel. This is all the more so in the case of the Prime Minister and the cabinet. The choice of the Prime Minister is of extreme importance.

3. The establishment of a Legislative Council, however, implies a very fundamental change in the present constitution. It constitutes a first step towards parliamentary government, and when once it is set up, the tendency will naturally be to extend its activities and increase its power.

4. Is the present an opportune time to effect a fundamental change in the constitution?

There is at present a feeling of dissatisfaction prevailing amongst a certain class of people, brought about primarily by the

world economic depression. In order to meet the financial situation the government has been reluctantly compelled to make drastic cut in government expenditure and to impose new emergency taxes. These measures will to a certain extent increase the feeling of discontent with the government. In these circumstances there are rumours current that there will be an attempt to overthrow the government at some future occasion. Although some of the rumours appear to be wild and unreliable, yet it would be wise for the government to be prepared for all eventualities. In time like this, it is imperative that there should be a feeling of confidence and unity amongst all the members of the government. There should be no change which would weaken the power of the government.

The answer to the question raised at the beginning of this paragraph is that much depends upon the effect of the change that is proposed. Until the present financial crisis is over, no change in the constitution should be adopted which would have the effect of weakening the power of the government.

5. In order to ensure the satisfactory working of a Legislative Council, it is essential that the members of the Council should possess a certain amount of training in the work which is to be entrusted to them. In this respect the experience of our neighbours may be of interest to us. Both in India and Burma, no Legislative Council was set up until the inhabitants have had some local training in self government. The best training for local self government would seem to be the establishment of municipalities in the more advanced parts of the country. In the case of Burma municipalities

were set up as early as 1884, but the present Burma Legislative Council was not set up till 1923.

In the case of Siam, a law for the setting up of municipalities has now been drafted. It is respectfully submitted that the draft law should be examined and, if found agreeable, should be adopted and put into force. This will enable the local communities to gain some experience in self government. When sufficient experience has been gained in this way, a Legislative Council could be set up with a certain measure of confidence that it will function well and wisely.

Saranromya Palace
Bangkok 9th March, 1932.

(Signed) Phya Srivisar.

บันทึกของนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปรัฐบาล (บางส่วน)

ฉันสงสัยว่ามันเป็นการฉลาดหรือไม่ที่จะรับแผนการที่เสนอมาทิ้งหมดสำหรับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ฉันขอแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วยความถ่อมตัวเพราะว่าฉันตระหนักว่าความรู้เกี่ยวกับคนสยามของฉันมีจำกัด แต่ในอีกด้านหนึ่งฉันมีประสบการณ์อันยาวนานเกี่ยวกับรัฐบาลที่มาจากประชาชน ฉันไม่ใช่คนหนึ่งในหลาย ๆ คนที่เชื่อว่าระบบกษัตริย์ที่มีอำนาจอันไม่จำกัดควรจะมีอยู่ต่อไปโดยไม่มีกำหนดในประเทศสยาม เวลาจะมาถึงอย่างไรไม่ต้องสงสัยเมื่อต้องดำเนินการกระจายอำนาจ อย่งไรก็ตามฉันไม่เชื่อว่าเวลาได้มาถึงแล้ว

มีข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดอยู่ข้อหนึ่งระหว่างสองวิธีการที่สำคัญของแผนการที่เสนอ คือ การกำหนดให้มีนายกรัฐมนตรีและการกำหนดให้มีนายกรัฐมนตรีและการกำหนดให้มีสภานิติบัญญัติพร้อมกับหน้าที่ในทางนิติบัญญัติและการบริหาร ในขณะที่การกำหนดให้มีนายกรัฐมนตรีเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ แต่ก็ไม่ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญ ในปัจจุบันพระมหากษัตริย์อยู่ในฐานะนายกรัฐมนตรีและใช้อำนาจในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหาร

ตลอดจนเป็นรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ การทดลองให้มีนายกรัฐมนตรี
สามารถที่จะทดลองได้โดยไม่หวังผลจริงจัง แม้ว่ามันจะพิสูจน์
ให้เห็นว่าไม่ประสบความสำเร็จ

การกำหนดให้สภานิติบัญญัติซึ่งมีสมาชิกที่มาจาก
เลือกตั้งจำนวนมากมีหน้าที่ทั้งทางนิติบัญญัติและทางบริหารถือเป็น
อีกลักษณะหนึ่งที่แตกต่างออกไป มันเป็นการยากมากที่จะถอน
อำนาจทางการเมือง ซึ่งครั้งหนึ่งเคยได้รับการยอมรับจากประชา
ชน ตามหลักแล้วองค์กรใดก็ตามเมื่อมีการตั้งขึ้นก็มักจะมีแนวโน้ม
ที่จะมีอำนาจมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การทดลองใด ๆ ไม่ควร
ที่จะกระทำขึ้นจนกว่าจะมีความแน่ชัดในสิ่งนั้น ดังคำกล่าวของ
ลอร์ด เบคอน ที่ว่า "ความจำเป็นจะต้องเร่งด่วน หรือมีประโยชน์
ชัดเจน" ฉันไม่เชื่อว่าสภานิติบัญญัติจะทำให้รัฐบาลของประเทศ
สยามมีประสิทธิภาพหรือฉลาดกว่ารัฐบาลในปัจจุบัน ฉันไม่เชื่ออีก
เหมือนกันว่าความต้องการที่จะมีรัฐบาลที่มาจากประชาชนจะแพร่
กระจายไปในหมู่ประชาชน

มันเป็นจริงที่ว่าช่วงเวลาของวิกฤตการณ์ที่มีอยู่ใน
ประเทศสยามขณะนี้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านในอำนาจของรัฐบาล
อยู่เสมอ อย่างไรก็ตามรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ไม่ต้องรับผิดชอบต่อวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก
ในทางกว้างความไม่สงบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเกี่ยวเนื่องกับเหตุผล

ทางด้านเศรษฐกิจและไม่ได้เป็นเพราะความไม่พอใจในรูปแบบ
ของรัฐบาล มันไม่เป็นการฉลาดเลยที่พยายามที่จะผ่อนคลาย
ความไม่สงบนั้น โดยการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ

เรมอนด์ บี. สตีเวนส์ ได้ทำบันทึกถวายเป็นความเห็น
ต่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีความว่า ประชาชนใน
ประเทศสยามมีการศึกษาและประสบการณ์ในการปกครอง
แบบรัฐสภายังไม่เพียงพอ จึงยังไม่ถึงเวลาอันสมควรที่จะมีการ
ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งบันทึกของเรมอนด์ บี. สตีเวนส์
ได้มีบทแปลเป็นภาษาไทยในส่วนที่ท่านไม่เห็นด้วยกับการที่จะมี
นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และรัฐธรรมนูญในขณะนั้น

ส่วนบันทึกของพระยาศรีวิสารวาจาได้ถวายเป็นความเห็น
ต่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในลักษณะเดียวกันกับ
เรมอนด์ บี. สตีเวนส์ และไม่ได้มีการแปลเป็นภาษาไทย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะ
พระราชทานรัฐธรรมนูญสำหรับใช้ใน
การปกครองประเทศ ในวันพระราช
พิธีฉลองพระนครครบ ๑๕๐ ปี วันที่ ๖
เมษายน พ.ศ.๒๔๗๕ พระองค์ทรงมี
พระราชปณิธานอันแน่วแน่ ที่จะให้มี
การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง
ไปสู่ความเป็นประเทศที่เจริญตามแบบ
อย่างอารยประเทศทั้งหลาย ดังจะเห็น
ได้จากพระราชบันทึกต่างๆ และความ
พยายามในหลายๆ ครั้งที่พระองค์ทรง
แสดงออกให้เป็นที่ประจักษ์อย่างเปิดเผย
แต่พระราชประสงค์และพระมหากุณา
ธิคุณ ที่พระองค์ทรงเตรียมการไว้เพื่อ

พระราชทานให้พสกนิกรนั้น ต้องถูก
 ยับยั้งไว้ ด้วยเหตุผลความไม่พร้อมของ
 ราษฎรส่วนใหญ่เป็นสำคัญ ทำให้แนว
 พระราชดำริในการพระราชทานรัฐธรรมนูญ
 ของพระองค์ ต้องหยุดชะงักไปจน
 กระทั่งในที่สุด ก็เกิดการยึดอำนาจ
 เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ
 สมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่การปกครอง
 ระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญ
 เป็นหลักในการปกครองประเทศ เมื่อ
 เข้าตรู่ของวันศุกร์ที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.
 ๒๔๗๕ โดยคณะบุคคล ซึ่งประกอบ
 ด้วย ทหารบก ทหารเรือ และพลเรือน
 ที่เรียกตัวเองว่า "คณะราษฎร"

เอกสารอ้างอิง

สนธิ เดชานันท์. แผนพัฒนาการเมืองไปสู่การปกครองระบอบ"ประชาธิปไตย"ตามแนวพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ
วุฒิสภา, 2536.

คณะกรรมการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ แพล, เรียบเรียง

หน้าว่าง

เอกสารเผยแพร่ประกอบการจัดนิทรรศการ

เรื่อง

พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย

เล่ม ๓

จัดแสดง ณ อาคารรัฐสภา ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ระหว่างวันที่ ๖ พฤศจิกายน - ๓ ธันวาคม ๒๕๓๘

หอสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หน้าว่าง

คำนำ

เนื่องในวโรกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เวียนมาบรรจบครบ 102 ปี ในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 ในงานนี้ หอสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดแสดงนิทรรศการ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง "พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย" ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึง พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย และเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลด้าน ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง เกี่ยวกับแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและกว้างขวางอีกทั้ง เป็นการส่งเสริมการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ของรัฐธรรมนูญไทยแก่นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

เอกสารเผยแพร่ประกอบการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ชุดนี้ ได้จัดทำขึ้นโดย แยกออกเป็น 3 เล่ม ต่อเนื่องกัน ตามเนื้อหาที่จัดแสดงนิทรรศการฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 รัฐธรรมนูญไทยก่อนรัชสมัยพระปกเกล้าฯ
- ตอนที่ 2 แนวพระราชดำริพระปกเกล้าฯ เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ
- ตอนที่ 3 พระปกเกล้าฯ กับรัฐธรรมนูญไทย

หอสมุดรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

หน้า

- ประวัติความเป็นมา โครงสร้าง พระราชบัญญัติ
ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรสยามชั่วคราว
พุทธศักราช ๒๔๗๕ ๑
- ประวัติความเป็นมา โครงสร้าง รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ๗
- พระราชดำริเกี่ยวกับบทบัญญัติบางมาตราใน
รัฐธรรมนูญ และบันทึกสนองพระราชดำริของ
รัฐบาล ๑๓
- ที่มาของสมาชิกประเภทที่ ๒ ๑๔
- ร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ทรงยับยั้ง ๒๐
- สิทธิเสรีภาพของประชาชน ๒๖
- พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละ
ราชสมบัติ ๓๕

พระราชบัญญัติธรรมนุญการปกครอง
แผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕

หน้าว่าง

ประวัติความเป็นมา

ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผู้ที่รับผิดชอบในการร่างคือ หลวงประดิษฐมนูธรรม หรือ นายปรีดี พนมยงค์ โดยมีระยะเวลาในการร่างไม่มากนัก ดังที่ท่านได้กล่าวในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑/๒๔๗๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ว่า "รัฐธรรมนูญการปกครองฉบับนี้เป็นธรรมนูญชั่วคราว เพราะเราได้สร้างขึ้นด้วยเวลาฉุกเฉินทุกกระพริบ..."

อย่างไรก็ตามวิธีการร่างฯ ได้ถือตามหลักวิธีร่างกฎหมายของสยาม ซึ่งคณะกรรมการร่างกฎหมายได้ดำเนินเป็นหลักมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ - ๗ ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกรมร่างกฎหมาย โดยถือหลักสำคัญ ๒ ประการ คือ

ก. ต้องมีตัวบทกะทัดรัดไม่ฟุ่มเฟือย

ข. ภาษาที่ใช้ในการร่างนั้นต้องพยายามใช้ถ้อยคำที่

สามัญชนสามารถเข้าใจได้ให้มากที่สุด

รัฐธรรมนูญฉบับนี้มี ๓๘ มาตรา ซึ่งบรรจุข้อความไว้ว่า อำนาจสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย และมีบัญญัติว่าด้วยพระมหากษัตริย์ สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการราษฎร และศาล พอแก่การเป็นระบอบการเมืองประชาธิปไตย

ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ กับ ระบอบประชาธิปไตย ส่วนสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคทั้ง ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจและทรศนะประชาธิปไตยนั้นได้ใช้ วิธี ทำให้หลัก ๖ ประการ เป็น "ปฏิญญา" (Declaration) ซึ่งมี ลักษณะเป็น "กฎบัตร" (Charter) ถ้อยคำที่ใช้ในรัฐธรรมนูญนั้นก็ พยายามใช้คำไทยที่มีอยู่ก่อนธรรมนูญนั้นเพื่อสะดวกแก่ราษฎร

ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ เวลา ๑๑.๐๐ น.
คณะราษฎรจำนวน ๖ นายประกอบด้วย

๑. พันโท พระประศาสน์พิทยายุทธ
๒. พันตรี หลวงวิระโยธิน
๓. หลวงประดิษฐมนูธรรม
๔. ร้อยเอก ประยูร ภมรมนตรี
๕. นายจรูญ ณ บางช้าง
๖. นายสงวน ตุลารักษ์

ได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วังสุโขทัย โดยมีจุดประสงค์ที่จะทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลง พระปรมาภิไธยในเอกสารสำคัญ ๒ ฉบับ คือ

๑. ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครอง
แผ่นดินสยาม

๒. ร่างพระราชกำหนดนิรโทษกรรมในคราวเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชกำหนดในวันเดียวกันนั้น สำหรับร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามทรงขอไว้พิจารณาอีกหนึ่งวัน ในที่สุดก็ได้ทรงลงพระปรมาภิไธย ในวันจันทร์ที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ และได้ทรงเพิ่มเติมว่า "ชั่วคราว" ลงไปในท้ายชื่อของธรรมนูญฯ ทั้งนี้มีพระราชกระแสรับสั่งแก่คณะราษฎรว่า ให้ใช้ธรรมนูญฯ นั้นไปชั่วคราวก่อน และเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ขึ้นใช้ต่อไป นับจากนั้นสยามจึงได้มีรัฐธรรมนูญใช้เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ

๔

พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว
พุทธศักราช ๒๔๗๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีทั้งหมด ๓๕ มาตรา แบ่งออกเป็น ๕ หมวด คือ หมวดข้อความทั่วไป กษัตริย์ สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการราษฎร และศาล

พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองฉบับนี้ได้ กำหนดหลักการที่น่าสนใจไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ได้วางรูปแบบการปกครองเป็นแบบรัฐบาลภายใต้ รัฐสภา (Assembly Government) ซึ่งฝ่ายบริหาร (คณะกรรมการ ราษฎร) อยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรงของสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจดูแลควบคุมกิจการของประเทศ และมีอำนาจประชุมกันถอดถอนกรรมการราษฎรหรือ พนักงานรัฐบาลผู้หนึ่งผู้ใดก็ได้ นอกจากนั้นสภาผู้แทนราษฎรยังมี อำนาจเชิญกรรมการราษฎรให้ออกจากหน้าที่ได้ เมื่อเห็นว่า กรรมการราษฎรมิได้ดำเนินกิจการตามรัฐประศาสน์นโยบายของสภา

(๒) ได้ให้อำนาจแก่สภาผู้แทนราษฎรในการวินิจฉัย คดีอาชญาที่กษัตริย์ถูกฟ้องร้อง

(๓) กษัตริย์ทรงมีสิทธิยับยั้ง (Veto) ร่างพระราช บัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนด ๗ วันเท่านั้น

(๔) กำหนดให้มีสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว และกำหนดที่มาของผู้แทนราษฎรเป็น ๓ สมัย ดังนี้

สมัยที่ ๑ นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นต้นไปจนกว่าจะถึงเวลาที่สมาชิกในสมัยที่ ๒ จะเข้ารับตำแหน่ง ให้คณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารเป็นผู้ใช้อำนาจจัดตั้งผู้แทนราษฎรชั่วคราวขึ้นเป็นจำนวน ๙๐ นาย เป็นสมาชิกในสภา

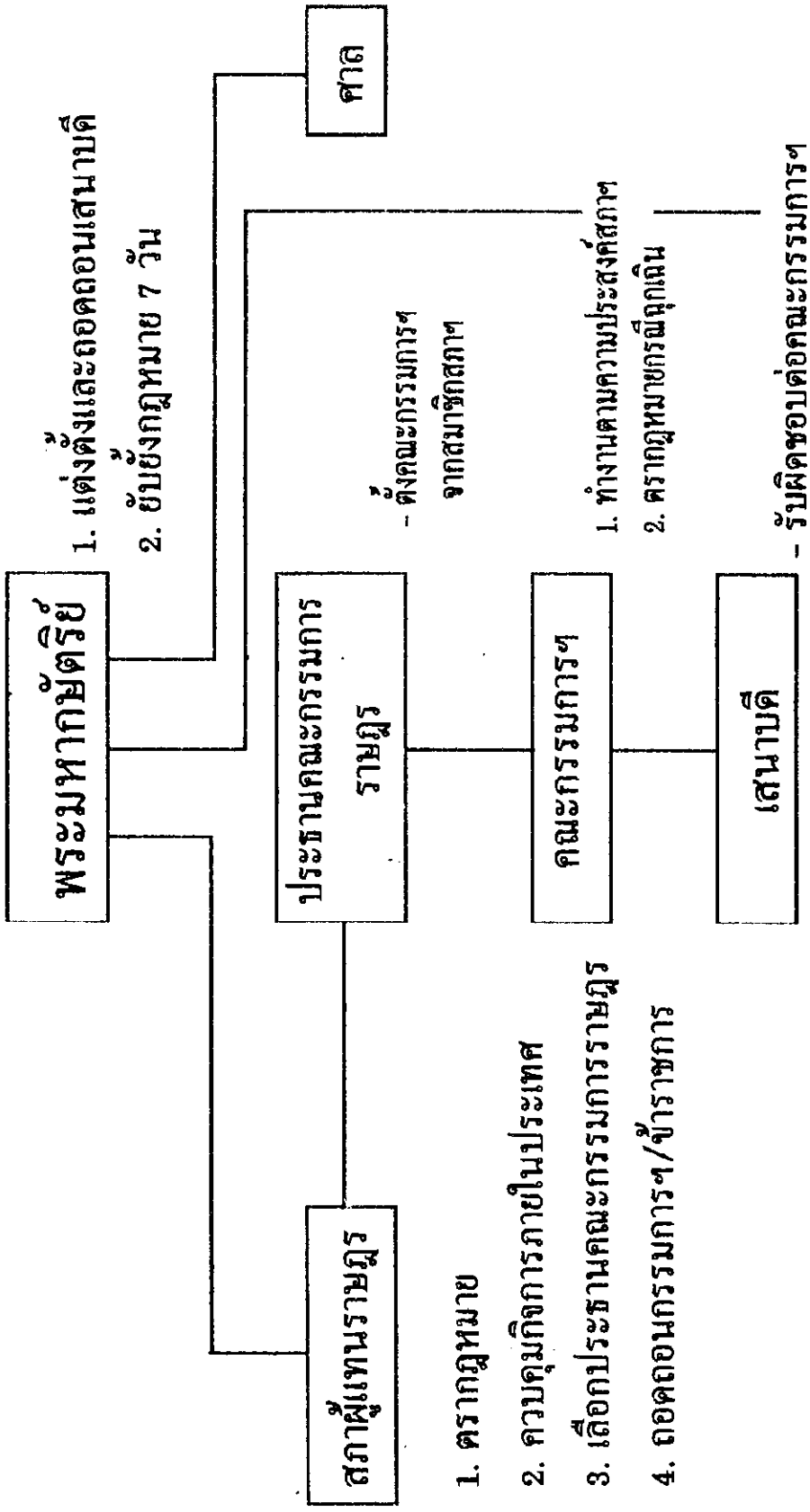
สมัยที่ ๒ ภายในเวลา ๖ เดือนหรือจนกว่าการจัดประเทศเป็นปกติเรียบร้อย สมาชิกในสภาจะต้องมีบุคคล ๒ ประเภททำกิจการร่วมกัน คือ สมาชิกที่มีอยู่แล้วในสมัยที่ ๑ และสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งโดยทางอ้อม ผู้แทนในสมัยนี้อยู่จนกว่าผู้แทนในสมัยที่ ๓ เข้ารับตำแหน่ง

สมัยที่ ๓ เมื่อจำนวนราษฎรทั่วพระราชอาณาเขตได้สอบไล่วิชาประถมศึกษาได้เป็นจำนวนเกินกว่าครึ่ง และอย่างช้าต้องไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ สมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นผู้ที่ราษฎรได้เลือกตั้งขึ้นเองทั้งสิ้น

(๕) คณะกรรมการราษฎรมีอำนาจออกกฎหมายในกรณีฉุกเฉินได้ (ปัจจุบันหมายถึง พระราชกำหนด)

(๖) คณะกรรมการราษฎร ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการราษฎร ๑ นาย ซึ่งเลือกโดยสภาผู้แทนราษฎร และให้เป็นผู้เป็นประธานคณะกรรมการราษฎรเลือกสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรอีก ๑๔ นาย เพื่อเป็นกรรมการราษฎร

พระราชบัญญัติกรมบัญชาการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475

ประวัติความเป็นมา

จากการที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงต่อท้ายคำว่า "ชั่วคราว" เข้าไว้ในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม หลวงประดิษฐมนูธรรม ได้แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎรในคราวเปิดสมัยประชุม ครั้งที่ ๑/๒๔๗๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ว่าให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญการปกครองเสียใหม่ ให้เรียบร้อยบริบูรณ์ เพราะได้สร้างขึ้นด้วยเวลาที่ถูกละหลุ่กกระทันหัน อาจมีข้อบกพร่องอยู่ ควรที่จะได้ผู้มีความรู้ความชำนาญในการนี้เป็นอนุกรรมการตรวจแก้ไขเพิ่มเติมเสียใหม่ ซึ่งที่ประชุมได้เลือกอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง จำนวน ๗ นาย ประกอบด้วย

๑. พระยามโนปกรณนิติธาดา ประธานคณะอนุกรรมการ

๒. พระยาเทพวิฑูร

๓. พระยามานวราชเสวี

๔. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

๕. พระยาปรีदानฤเบศร์

๖. หลวงประดิษฐมนูธรรม

๗. หลวงสืนาตโยธารักษ์

ต่อมาได้มีการแต่งตั้งเพิ่มอีก ๒ นายคือ

๑. พระยาศรีวิสารวาจา

๒. พระยาราชวังสัน

ประธานคณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๓๕/๒๔๗๕ วันศุกร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ว่าในการร่างรัฐธรรมนูญนั้น ได้มีการติดต่อกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งได้ปรากฏในรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

"อนึ่งข้าพเจ้าขอเสนอด้วยว่าในการร่างพระธรรมนูญนี้ อนุกรรมการได้ทำการติดต่อกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตลอดเวลา จนถึงอาจจะกล่าวได้ว่า ได้ร่วมมือกันทำข้อความตลอดในร่างที่เสนอมานี้ได้ทุลเกล้าฯ ถวายและทรงเห็นชอบด้วยทุกประการแล้ว และที่กล่าวได้ว่าทรงเห็นชอบนั้น ไม่ใช่แต่เพียงทรงเห็นชอบด้วยอย่างข้อความที่กราบบังคมทูลขึ้นไป ยิ่งกว่านั้นเป็นที่พอพระราชหฤทัยมาก..."

คณะอนุกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมจนแล้วเสร็จ มีทั้งหมด ๖๘ มาตรา รวมทั้งบทเฉพาะกาล ๕ มาตรา ก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ประธานคณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญที่ยกร่างเสร็จแล้วนั้นต่อ

สมาชิกสภา เพื่อนำไปพิจารณาเป็นการล่วงหน้าก่อนที่สภาฯ จะ
ได้ประชุมพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้เวลาในการร่างตั้งแต่
การประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ ๑/๒๔๗๕ วันที่ ๒๘ มิถุนายน
พุทธศักราช ๒๔๗๕ จนถึง การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่
๔๒/๒๔๗๕ วันอังคารที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕
ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ใช้ร่างรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายได้

ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้มี
รัฐพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคมซึ่งใช้
เป็นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยจัดเป็นพิธีใหญ่พระบาทสม
เด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯออกท่ามกลางมหาสมาคม
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระยามโนปกรณนิติธาดาได้นำร่าง
รัฐธรรมนูญ ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย
แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานแก่เจ้าพระยาพิชัยญาติ
ประธานสภาผู้แทนราษฎร นับเป็นการพระราชทานพระราช
อำนาจแก่ปวงชนชาวไทยโดยสมบูรณ์ โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎ
หมายสูงสุดในการปกครองประเทศและเรียกชื่อว่า "รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕"

**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
พุทธศักราช ๒๔๗๕**

หน้าว่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม

พุทธศักราช ๒๔๗๕

รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีทั้งหมด ๖๘ มาตรา แบ่งออกเป็น บททั่วไป และแบ่งเป็นหมวดได้ ๗ หมวด คือ หมวดพระมหากษัตริย์ สิทธิและหน้าที่ของชนชาวสยาม สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี ศาล บทสุดท้าย และการใช้รัฐธรรมนูญ และบทเฉพาะกาล

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดหลักการสำคัญไว้ดังต่อไปนี้

(๑) รัฐธรรมนูญได้เปลี่ยนจากคำว่า "กษัตริย์" เป็น "พระมหากษัตริย์" เพื่อยกย่องเชิดชูองค์พระประมุขของประเทศ แต่ยังห้ามมิให้พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป โดยกำเนิดหรือโดยแต่งตั้งก็ตาม ลงสมัครรับเลือกตั้งหรือมีตำแหน่งทางการเมือง

(๒) มีการบัญญัติเรื่องสิทธิและหน้าที่ของชนชาวสยามไว้ในมาตรา ๑๒ ถึง มาตรา ๑๕ แต่ไม่ได้รับรองสิทธิในการตั้งพรรคการเมือง

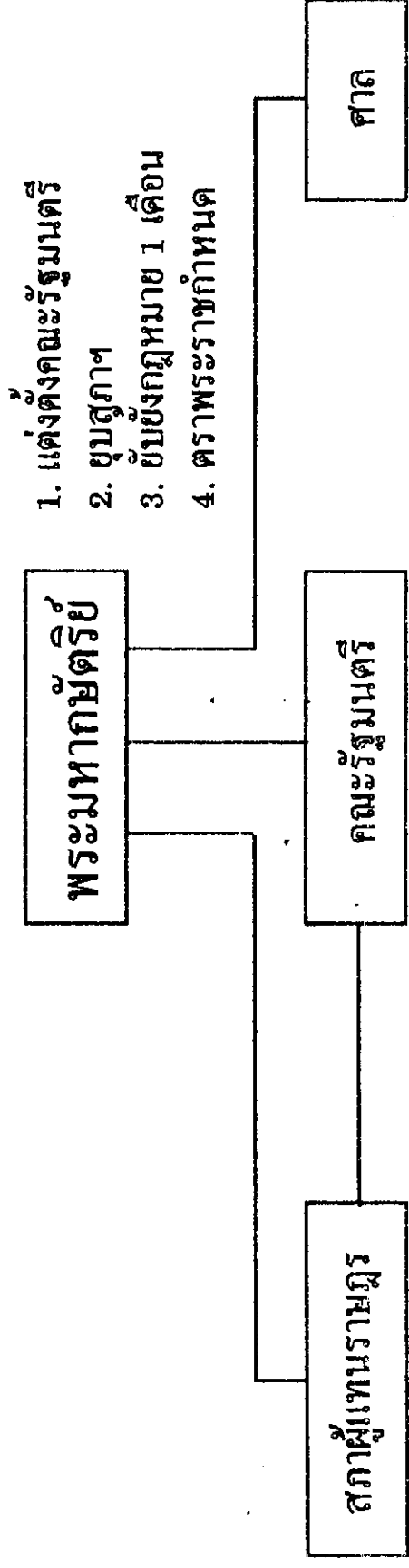
(๓) กำหนดให้มีสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งขึ้น มีวาระการ

ดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี แต่ในบทเฉพาะกาลบัญญัติถึงกรณี
 ที่ราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังมี
 การศึกษาไม่จบประถมศึกษาสามัญมากกว่ากึ่งจำนวนทั้งหมด
 และอย่างช้าต้องไม่เกินกว่า ๑๐ ปี นับแต่วันใช้พระราชบัญญัติ
 ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕
 สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภท มีจำนวนเท่า
 กัน คือ ประเภทที่ ๑ มาจากการเลือกตั้งของราษฎรและสมาชิก
 ประเภทที่ ๒ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งขึ้น

(๔) รูปแบบการปกครองตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 เป็นรูปแบบการปกครองแบบรัฐสภา (Parliamentary) เพราะ
 สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการ
 แผ่นดิน กล่าวคือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนมีสิทธิตั้ง
 กระทุ้งถามรัฐมนตรีในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่
 ได้ หรือสหาย่อมทรงสิทธิที่จะลงมติไว้วางใจในรัฐมนตรีรายตัว
 หรือทั้งคณะ และรัฐบาลก็มีอำนาจขอให้พระมหากษัตริย์ทรง
 ยุบสภาเพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกใหม่

(๕) รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้มีนายก
 รัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีกอย่างน้อย ๑๔ นาย อย่างมาก ๒๔ นาย
 การตั้งนายกรัฐมนตรีนั้น ประธานแห่งสภาเป็นผู้ลงนาม
 รับสนองพระบรมราชโองการ นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีและ
 รัฐมนตรีอีก ๑๔ นาย ต้องเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475

- 1. เลือกตั้ง
- 2. ตรากฎหมาย
- 3. ควบคุมการบริหารราชการ

- 1. มาจากสมาชิกสภาฯ
- 2. บริหารราชการ

- 1. เลือกตั้ง
- 2. ตรากฎหมาย
- 3. ควบคุมการบริหารราชการ

- 1. มีสิทธิเสมอภาค
- 2. เสรีภาพนับถือศาสนา
- 3. สิทธิส่วนบุคคล
- 4. หน้าที่ช่วยเหลือราชการ

พระราชดำริ
เกี่ยวกับบทบัญญัติบางมาตราในรัฐธรรมนูญ
และบันทึกสนองพระราชดำริ ของรัฐบาล

หน้าว่าง

ภายหลังจากที่คณะราษฎร กระทำการเปลี่ยนแปลง การปกครองเป็นผลสำเร็จ ได้ออกแถลงการณ์ถึงเป้าหมายของ การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ เพื่อเป็นการสถาปนาระบอบประชาธิปไตย ขึ้น โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นโครงสร้างหลักในการปกครอง พร้อมกับประกาศหลัก ๖ ประการเป็นนโยบายในการบริหาร ประเทศ

อย่างไรก็ดี การมีรัฐธรรมนูญ มิได้มีความหมายรวมไป ถึงการมีประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ รัฐธรรมนูญ เป็นเพียงตัวบทที่ บัญญัติอย่างกว้างๆ เป็นเพียงสัญลักษณ์ทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย การจะบ่งบอกว่าการเมืองเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์หรือไม่ ดูได้จากเนื้อหาสาระ ที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ

กรณีของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คณะราษฎรได้ อาศัยพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นฐานรองรับการใช้อำนาจเพื่อให้เกิด ความชอบธรรมทางการเมืองเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จะทรงสละราชสมบัติได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ หลายประการ ซึ่งปรากฏในพระราชบันทึก ดังนี้

รายละเอียด

๑. หลักการรัฐธรรมนูญตามแนวพระราชดำริ
 - ๑.๑ มีพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ
 - ๑.๒ มีรัฐสภาซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งของประชาชน
 - ๑.๓ ให้สิทธิเสรีภาพในทางการเมืองแก่ประชาชนโดยสมบูรณ์
๒. สมาชิกประเภทที่ ๒
 - ๒.๑ รัฐบาลไม่ควรเป็นผู้เลือกสมาชิกประเภทที่ ๒ เพราะอาจจะเลือกแต่เฉพาะพวกพ้อง
 - ๒.๒ สมาชิกประเภทที่ ๒ ควรมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี ควรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีประสบการณ์
 - ๒.๓ ทางออกที่ดีตามแนวพระราชดำริคือ สมาชิกประเภทที่ ๒ ควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชน

รายละเอียด

๑. หลักการรัฐธรรมนูญของรัฐบาล

หลักการตามรัฐธรรมนูญนี้ประธานคณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้แถลงต่อสภาว่าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นชอบด้วยทุกประการ และทรงพอพระราชหฤทัยในรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างมาก

๒. สมาชิกประเภทที่ ๒

รัฐบาลได้กระทำตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฉบับนี้เป็นที่พอพระราชหฤทัย และมีได้ทรงแก้ไขแต่ประการใด

ในการเลือกสมาชิกประเภทที่ ๒ รัฐบาลมิได้เลือกเฉพาะผู้ก่อการฯ ในจำนวน ๗๘ คนมีสมาชิกจากผู้ก่อการเพียง ๔๗ คน ล้วนเป็นข้าราชการชั้นสัญญาบัตร หรือเทียบเท่า

รายละเอียด

เกี่ยวกับสมาชิกประเภทที่ ๒

๑. ในการเสนอชื่อสมาชิกประเภทที่ ๒ ควรเสนอก่อนล่วงหน้า เพื่อพระองค์จะได้มีเวลาและโอกาสที่จะพิจารณา

๒. สมาชิกประเภทที่ ๒ ควรให้ข้าราชการทั้งหมดทั้งประจำการอยู่และไม่ประจำการเป็นผู้เลือก

จากพระราชกระแสที่ทรงไขความเกี่ยวกับสมาชิกประเภทที่ ๒ ตอนหนึ่งว่า

"ข้าพเจ้าไม่ได้คัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษรต่อวิธีการที่จะเลือกสมาชิกประเภทที่ ๒ ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เพราะว่า

ก. พระยามโนฯ ได้สัญญาแก่ข้าพเจ้า

ล่วงหน้าเป็นเวลาานก่อนที่จะตราขึ้นเป็น
พระราชกฤษฎีกา

ข. และว่าจะเสนอรายชื่อมากกว่าจำนวน
สมาชิกที่ต้องการตั้ง เพื่อข้าพเจ้าจะได้มีโอกาส
เลือกได้บ้าง และรับจะพิจารณาคำทักท้วงของ
ข้าพเจ้า

ค. กับว่าอันบัญญัติรายนามนั้นจะได้ทำ
ขึ้นให้ตรงต่อหลักการซึ่งข้าพเจ้าได้วางไว้ให้
แล้วให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้”

รายละเอียด

เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ถึงพระนครก่อนวันเปิดสมัยประชุมเพียงวันเดียว รัฐบาลจึงไม่สามารถถวายรายงานสมาชิกประเภทที่ ๒ เพื่อโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งก่อนเวลาตามพระราชประสงค์ได้

จากสนองพระราชกระแสที่ทรงไขความ ซึ่งรัฐบาลได้ชี้แจงต่อนหนึ่งว่า

"ในระหว่างที่เกิดกบฏ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯไปประทับที่สงขลา รัฐบาลได้พยายามกราบบังคมทูลขอให้รีบทรงกลับสู่พระนครเพื่อที่จะได้ทรงพระราชทานความเห็นในการเลือกสมาชิกประเภทที่ ๒ แต่พระองค์ก็หาได้เสด็จฯ กลับไม่ คงเสด็จฯ

มาถึงกรุงเทพฯ ในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ซึ่งรุ่งขึ้นก็จะเริ่มการเปิดพิธีสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาลก็มีได้นิ่งนอนใจ จึงขอพระราชทานโอกาสให้ได้เข้าเฝ้าเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายรายงานสมาชิกประเภทที่ ๒ ก็โปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าได้ต่อเมื่อเวลาค่ำและขณะที่เฝ้านี้เอง รัฐบาลได้ทูลเกล้าฯ ถวายรายงานสมาชิกประเภทที่ ๒ ซึ่งรัฐบาลได้คัดเลือกจากข้าราชการสัญญาบัตร หรือเทียบสัญญาบัตรตามที่ได้กล่าวมาแล้วในตอบบันทึกฉบับก่อน"

พระราชบัญญัติข้อ ๒

พระราชบัญญัติ

เรื่อง มาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

อาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕

หน้าว่าง

รายละเอียด

จากความตามมาตรา ๓๕ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
พุทธศักราช ๒๔๗๕ ความว่า

ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย
กับร่างพระราชบัญญัตินั้นจะได้พระราช
ทานมายังสภากายในหนึ่งเดือน นับแต่วันที่
นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายก็ดี
หรือมิได้ พระราชทานคืนมายังสภากายใน
หนึ่งเดือนนั้นก็ดี สภาจะต้องปรึกษากันใหม่
และออกเสียงลงคะแนนลับ โดยวิธีเรียกชื่อ
ถ้าและสภาลงมติตามเดิมไซ้ ท่านให้นำร่าง
พระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอีก
ครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลง
พระปรมาภิไธยพระราชทานลงมาภายในสิบ

ห้าวันแล้ว ท่านให้ประกาศพระราชบัญญัติ
นั้นใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงมีพระราชดำริว่า

ร่างพระราชบัญญัติที่ พระมหากษัตริย์
ทรงยับยั้ง สภาจะยืนยันให้เป็นไปตามเดิม
จะต้องมีเสียงข้างมากไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓
หรือ ๓ ใน ๔

สนอองพระราชบัญญัติ

เรื่อง มาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราช

อาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕

หน้าว่าง

รายละเอียด

รัฐบาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องแก้ไขมาตรา ๓๕ แห่ง รัฐธรรมนูญนี้ โดยให้เหตุผลว่า

๑. เพื่อคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่ง

รัฐธรรมนูญ

๒. เพื่อความมั่นคงถาวรแห่งรัฐธรรมนูญ

จากสนองพระราชบัณฑิตยทอนหนึ่งว่า

"เมื่อมีวิธีการที่จะกระทำได้โดยมิ
ต้องแก้รัฐธรรมนูญเช่นนี้แล้ว จึงเห็นว่าไม่
จำเป็น ต้องแก้มาตรา ๓๕ แห่งรัฐธรรมนูญ
นี้เพื่อยังความถาวรให้เกิดแก่รัฐธรรมนูญนี้
จริง ๆ เพราะ เมื่อสิ้นระยะเวลาจะเพาะกาล
แล้วรัฐธรรมนูญที่ได้พระราชทานก็จะเป็น
หลักถาวรยิ่งขึ้น"

พระราชกระแสไขความ

เรื่อง มาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราช

อาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕

หน้าว่าง

รายละเอียด

๑. ร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ทรงยับยั้งสภาจะยืนยันให้เป็นไปตามเดิมจะต้องมีเสียงข้างมากไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔
๒. กรณีที่พระมหากษัตริย์ทรงยับยั้งร่างพระราชบัญญัติฉบับใด จะมีผลให้สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงยืนยันตามแนวพระราชดำรินี้ โดยให้เหตุผลว่า

"ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ทรงทักท้วงพระราชบัญญัติฉบับใดลงมาสภาผู้แทนราษฎรเป็นอันต้องยุบไปเองในคราวเดียวกันทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยมิต้องอาศัยความยินยอมของรัฐมนตรีผู้หนึ่งผู้ใดในอันที่จะรับสนองพระบรมราชโองการ"

ข้าพเจ้าได้เคยขอให้ยุบสภาผู้แทน-
ราษฎรแล้ว แต่รัฐบาลก็ไม่ยินยอม และก็คง
เป็นเช่นนี้แทบทุกคราวไป

ถ้านำวิธีนี้มาใช้แล้ว สมาชิกประเภทที่
๒ ก็ควรที่จะเลือกตั้งกันใหม่เหมือนกัน

"การที่ข้าพเจ้าขอมาดังนี้ ก็เพื่อจะรัก
ชาติรักไว้ มิใช่เพื่อที่จะให้การทักท้วง
พระราชบัญญัติของข้าพเจ้าเป็นผลทุกคราวไป
ถ้าข้าพเจ้าแน่ใจได้ว่า นโยบายอันใด เป็น
ความประสงค์อันแท้จริงของราษฎรส่วนมาก
แล้ว ข้าพเจ้าก็จะไม่ขัดขวางนโยบายอันนั้นเลย"

สนองพระราชนิพนธ์

การยุบสถาบันเนื่องมาจากการยับยั้ง
ร่างพระราชบัญญัติของพระมหากษัตริย์

หน้าว่าง

รายละเอียด

รัฐบาลไม่เห็นด้วยตามพระราชกระแส
ไขความ เพราะเห็นว่าตามระบอบ
รัฐธรรมนูญจะทำเช่นนั้นไม่ได้ เพราะ

"การที่จะให้สภาผู้แทนราษฎรต้องยุบ
ไปเอง โดยเหตุที่พระมหากษัตริย์ทรงทักท้วง
พระราชบัญญัติฉบับใดลงมานั้น เห็นว่าตาม
ระบอบรัฐธรรมนูญทำเช่นนั้นไม่ได้ ส่วนที่ได้
เคยทรงขอให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา
ไม่ยอมนั้น ข้อนี้ก็ได้รับการขุดไปแล้วในครั้ง
ก่อนว่ารัฐบาลยังไม่เห็นเป็นการสมควรจึงได้ยุบ
ตามที่รัฐบาลได้ตอบพระราชบัณฑิตก
ไปนั้น ก็ได้พยายามหาหนทางที่จะให้เป็นไป
โดยไม่ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญ "

พระราชบัญญัติข้อ ๓

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราช

อาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖

เรื่อง สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

หน้าว่าง

รายละเอียด

๑. รัฐบาลควรให้เสรีภาพในการพูด การเขียน และการโฆษณา แก่ประชาชน และยกเลิกการจับกุมราษฎร ดังพระราชดำริว่า "ขอให้เลิกการจับกุมราษฎรโดยหาว่า "กล่าวร้ายรัฐบาลเวลานี้ต้องระวังปากระวังคอกันเต็มที่โดยกลัวสิ่งที่เรียกว่า "โศษฐภัย"

๒. รัฐบาลควรให้เสรีภาพในการประชุมโดยเปิดเผย และการตั้งสมาคมทางการเมือง ดังพระราชดำริว่า

"ในเวลานี้ยังตั้งสมาคมการเมืองไม่ได้ ควรอนุญาตให้ตั้งได้ ถ้าวัตถุประสงค์ไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ และต้องไม่ให้ทหารบกทหารเรือและตำรวจประจำการเป็นสมาชิกสมาคมการเมือง"

คําของพระราชาบัณฑิต

มาตรา ๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

อาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕

เรื่อง สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

หน้าว่าง

รายละเอียด

๑. รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับใหม่ ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์คำสั่ง พนักงานการพิมพ์ได้อย่างเต็มที่ และในเรื่องการกล่าวร้ายรัฐบาลนั้นหากเป็นการกล่าวติชมธรรมดา ซึ่งไม่เป็นการผิดกฎหมายอาญาจะไม่ทำการจับกุม ยกเว้นเป็นการกระทำผิดกฎหมายอาญาจะต้องว่ากล่าวไปตามกระบิลเมือง
๒. รัฐบาลอ้างตามพระราชหัตถเลขา ลงวันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ว่า

" ไม่ทรงโปรดให้มีคณะกรรมการเมืองและทรงให้เลิกคณะราษฎรในฐานะที่เป็นคณะกรรมการเมืองเสียรัฐบาลในครั้งกระนั้นก็ได้ปฏิบัติตามแล้ว"

พระราชกระแสไขความ

เรื่อง การขัดตั้งสมาคมการเมือง

หน้าว่าง

รายละเอียด

รัฐบาลมิได้สนองพระราช
กระแสตามพระราชประสงค์ แต่ได้กราบ
บังคมทูลว่า

"ตามที่ทรงรับสั่งว่า ได้ทรงส่ง
จดหมายถึงพระยามโนปกรณนิติธาดา ให้
เลิกล้มคณะราษฎร เพราะรัฐบาลในครั้งนั้น
ไม่ยอมอนุญาตให้คณะชาติตั้งขึ้น ความข้อ
นี้พระยามโนปกรณนิติธาดาจะกราบบังคม
ทูลไว้อย่างไรก็ยังทราบไม่ได้ แต่ความจริง
เรื่องนี้รัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา
ได้นัดประชุมผู้ก่อการ ขอพระราชทาน
รัฐธรรมนูญทั้งหมด ที่ประชุมส่วนมากเห็น
ควรให้ตั้งคณะชาติ และยังไม่ทันที่รัฐบาลจะ
ดำเนินการอย่างใดก็มีพระราชหัตถเลขาถึง
พระยามโนปกรณนิติธาดา"

อนึ่งมาตรา ๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕
ความว่า

"ภายในบังคับแห่งบทกฎหมายบุคคล
ย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกายและเคหสถาน
ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การโฆษณา
การศึกษาอบรม การประชุมโดยเปิดเผย
การตั้งสมาคม การอาชีพ"

พระราชบัญญัติข้อ ๔

บทนิยาม

ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันรัฐธรรมนุญ

หน้าว่าง

รายละเอียด

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัว ทรงเห็นชอบให้จัดตั้งสมาคมการเมือง
พรรคการเมือง

ตามพระราชหัตถเลขาฉบับลง
วันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ถึง
พระยามโนปกรณนิติธาดา ซึ่งครั้งนั้นรัฐบาล
มิได้อนุญาตให้มีการจัดตั้งสมาคมการเมือง
หรือพรรคการเมือง พระองค์จึงเสนอแนะว่า
เมื่อไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้งพรรคการเมือง
อื่นก็ควรยกเลิกคณะราษฎรเสีย แต่บัดนี้ถึง
เวลาแล้วที่ควรอนุญาตให้ตั้งพรรคการเมือง
โดยเปิดเผย

สนองพระราชาคณะเส

เรื่อง การจัดตั้งสมาคมการเมือง

หน้าว่าง

รายละเอียด

เพราะพระราชบัญญัตินี้ขัดกับหลักเสรีภาพ
 ของประชาชน เช่น "บุคคลอาจถูกจับกุม
 เพราะมีข้อหาว่าคิดจะทำลายรัฐธรรมนูญ
 แล้วถูกนำตัวขึ้นให้คณะกรรมการที่ไม่ใช่ศาล
 พิจารณา และกรรมการนั้นอาจสั่งให้เนรเทศ
 บุคคลเหล่านั้นไปอยู่ในที่อันมีเขตต์
 จำกัด การกระทำเช่นนี้เป็นการตัดสิทธิของ
 พลเมืองในการที่จะต่อสู้ข้อหาของเจ้า
 หน้าที่ ถ้ามีเหตุที่จะต้องชำระควรรชำระโดย
 เปิดเผยในศาลหลวง ให้โอกาสให้จำเลยมี
 ทนายว่าความและต่อสู้ความได้เต็มที่ ไม่ใช่
 ตัดสินกันอย่างงูบงิบ"

ตำนานพระเจ้าห้าพระองค์

ยกเด็กพระเจ้าห้าพระองค์กันรัศมีธรรมนุญ

หน้าว่าง

รายละเอียด

รัฐบาลได้สนองพระราชดำริที่ว่า
"การที่จะให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ
ป้องกันรัฐธรรมนูญนั้นเห็นว่า วิธีการ
ตามพระราชบัญญัตินั้นเป็นวิธีที่เบาที่สุด
มีฉะนั้นก็ต้องตั้งศาลพิเศษและศาลทหาร
กันขึ้นเสมอ เหมือนตั้งในต่างประเทศ
วิธีการตามพระราชบัญญัติป้องกันรัฐธรรม-
นูญนี้เป็นวิธีการป้องกันไว้ก่อนแก่"

พระราชกระแสโดยความ

ยกเลิกราชบัญญัติป้องกันรัฐธรรมนูญ

หน้าว่าง

รายละเอียด

ทรงมีพระราชกระแสไขความแก้คำสนอง
ของรัฐบาลว่า "ข้าพเจ้าไม่รังเกียจหลักการ
แห่งพระราชบัญญัตินี้ แต่ข้าพเจ้ารังเกียจวิธี
พิจารณาคดีโดยคณะกรรมการ"

ตำนานพระเจ้ากระดาษ

ยกเลิกราชบัญญัตินี้ป้องกันรัฐธรรมนูญ

หน้าว่าง

รายละเอียด

การพิจารณาโดยคณะกรรมการนั้นได้
พิจารณาตามทำนองลูกขุน คือถือความ
บริสุทธิ์ใจเป็นใหญ่ นอกจากนั้นคณะกรรมการ
ก็ตั้งจากผู้พิพากษาทั้งสิ้น

จากแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีต่อรัฐบาลในขณะ นั้น ทั้งหลักการและรายละเอียดที่ไม่ต้องพระราชประสงค์ ต่างไม่ได้รับการแก้ไข ประการใด ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์ กับ รัฐบาลตึงเครียดยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกัน รัฐบาลได้บริหารงานและดำเนินนโยบายที่แข็ง กร้าวต่อผู้ที่มีแนวความคิดต่างออกไปจากรัฐบาล โดยเฉพาะการจับกุมคุมขังหรือ "กวาดล้าง" ภายหลังจากการฉกฉวยวาระ อันมีลักษณะขัดต่อหลักสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงติดต่อกับรัฐบาล ตลอดเวลา เพื่อทบทวนทางแก้ไขปัญหามาภายในชาติ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชน ของพระองค์ แต่ความพยายามของพระองค์ ไม่ได้รับการตอบสนองจาก รัฐบาลแต่อย่างใด

คอนท้ายของพระราชบัญญัติ ๑ พระองค์มีกระแสพระราชปรารภ ที่จะทรงสละราชสมบัติ รัฐบาลจึงได้แต่งตั้งผู้แทนนำความขึ้นกราบบังคมทูล เพื่อให้พระองค์ครองราชสมบัติต่อไป และเสด็จกลับประเทศไทย

เมื่อการเจรจาระหว่างผู้แทนรัฐบาลกับพระบาทสมเด็จพระปก-เกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่ประสบความสำเร็จ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตัดสินพระราชหฤทัยสละราชสมบัติ ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๔๗๗

จากเหตุผลในการสละราชสมบัติส่วนใหญ่เนื่องมาจากปัญหา "รัฐธรรมนูญ" ดังรายละเอียดจากพระราชหัตถเลขา ต่อไปนี้

บันทึก

แคว้นสี. ประเทศอังกฤษ.

เมื่อพระยาพหลพลพยุหเสนา กษัตริย์องค์ที่ ๗ แห่งสยาม
 ทรงปกครองโดยใต้ร่มพระบรมโพธิ์ในรัชสมัยของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา กรมหลวงสายบุรีดิเรกฤทธิ์
 แล้ว ๗๕๓ แห่ง ซึ่ง มีอัญญา ทักษิณ ๒๓ แห่ง อยู่ในตำแหน่ง
 พระยามณฑลหรือ ทบใต้ รัฐธรรมมัญญ์ ทักษิณ ๗๕๓ แห่ง ซึ่ง
 พระเจ้าฟ้ามหามาลา และ ทบใต้ รัฐธรรมมัญญ์ ตาม
 แบบของ ประเทศอินเดีย ๗๕๓ แห่ง ซึ่ง ทรงปกครอง ตามหลัก
 นี้คือ ให้ ประเทศสยาม ๗๕๓ แห่ง ซึ่ง ๑๐๐๐ แห่ง ในรัชสมัย
 ปกครอง ประเทศอินเดีย ในรัชสมัย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา
 ๗๕๓ แห่ง ซึ่ง ทรงปกครอง ตามหลัก
 และ ทำกิจ ๑๐๐๐ แห่ง ซึ่ง ทรงปกครอง ของ ประเทศสยาม
 ให้ ๗๕๓ แห่ง ซึ่ง ทรงปกครอง ตามหลัก
 เมื่อมี ๑๐๐๐ แห่ง ซึ่ง ทรงปกครอง และ เมื่อมี ๑๐๐๐ แห่ง ซึ่ง
 ๑๐๐๐ แห่ง ซึ่ง ทรงปกครอง และ เมื่อมี ๑๐๐๐ แห่ง ซึ่ง
 ๑๐๐๐ แห่ง ซึ่ง ทรงปกครอง และ เมื่อมี ๑๐๐๐ แห่ง ซึ่ง

งามก่อกัดต่อเป็นพวกใดเหมาะใด เพื่อจะได้ชื่อเป็นชื่อแห่งทาบ
 ในแต่สมาธิที่รับชฎา ถัดจากนั้นแล้ว แต่ก่อนเมื่อชื่อ
 เวลาที่เจตน์สมาธิประเภทที่รับขึ้น ทั้งสิ้นที่ได้มีไปมาหาเหาะ
 ในที่เมื่อแล้ว และคณิกะฐิภาลก็ถือเอาแต่สมาธิที่ผู้ที่เป็น
 พอกของตามกิจของทั้งนั้น มีได้คำหึงถึงตามใจโดย พอกทาบ
 ที่คณิกะฐิภาลของส่วนที่ได้มีตามคิดที่จะเปลี่ยนแรงลงโดย
 กรรมที่เสร็จกิจของประเภทของใหญ่แล้ว ซึ่งเกิดแตกหักกัน
 ขึ้นลงในคณิกะฐิภาลและพอกพ้องจนแล้ว มีที่ปิดสนิทและ
 บดใช้วิธีกรรมของสมาธิ โดยคำสมาธิแห่งคณิกะฐิภาลซึ่งชื่อ
 คำนั้นอยู่ในเวลานั้น ทั้งนี้เป็นเหตุให้สมาธิขึ้นลงใน
 ธรรมแล้ว ต่อมาพอกพ้องด้วยพอกก็กลับเห็นที่กรรม
 บดตำทาบโดยกำลังกรรมเป็นครั้งสี่ และแต่เห็นสมาธิอัน
 มีในคณิกะฐิภาลของทั้งๆ เป็นไปโดยบางวิธีก็ลดน้อยลง

เมื่อทุกเหตุที่คณิกะฐิภาลได้กระทำในสมาธิ
 ในธรรมแล้วอันแท้จริง และเปลี่ยนส่วนที่ได้ไปมาหาเหาะ
 ก่อนที่จะดำเนินต่อไปของสมาธิอันสำคัญต่างๆ ซึ่งสมาธิในคณิกะ
 ฐิภาลนี้ ถึงกับตลับต่อผู้รับสมาธิแล้วและตามองคนใน

ทัพเจ้าแก้วแก้ว คมกริ้วพล และพอกพอง ไชยธรรม
 ปกครองซึ่งไม่ถูกต้อง ตามนัยกรของ เสรีภาพในทวีปคอง
 และนัยคตตามยุดสี่ธรรม ตามคตมแก้ว ไชยธรรมคือ รอย
 ทัพเจ้า ทัพเจ้าไม่สามารถที่จะยอมให้ ชัยใด คมกริ้ว
 ไชยธรรมปกครองเช่นนั้น ในคตมของทัพเจ้าต่อไปได้

ทัพเจ้าคือคตมแก้ว ไชยธรรมจะสำเร็จอภิมภพของ
 ทัพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราชบุตรโดยทั่ว แต่ทัพเจ้ามี
 ยินยอมยกตำแหน่งราชบุตรและของทัพเจ้าให้แก่ผู้ใด คมกริ้ว
 โดยขมขู่ เพื่อไว้ตำแหน่งนี้ โดยวิธีทอด และโดยไม่พึง
 เสี่ยงอภิมภพของพระเจ้าราชบุตร

บัดนี้ทัพเจ้าแก้วแก้ว ความประสงค์ของทัพเจ้าที่ไว้
 ราชบุตรมีสิทธิออกเรื่อง ในภายหลังของพระเจ้าโดยแท้คือ
 ว่าเป็นยลคตมแก้ว และเมื่อทัพเจ้ารู้สักว่า บัดนี้เพื่อน
 นกคตมแก้ว ที่ทัพเจ้าจะยอมในมือ นี้อันให้คตมแก้ว
 แก่พระเจ้าทั่วถึงต่อไปแล้ว ทัพเจ้าจึงขอสำเร็จราชสมบัติ
 และออกทอดทิ้งแก่หน้าพระเมษนิกขิตร์ แต่บัดนี้เพื่อน
 ทัพเจ้าขอสำเร็จสิทธิของทัพเจ้าที่ บังคับไว้
 อยู่ในฐานะที่เพื่อนพระเมษนิกขิตร์ แต่ทัพเจ้าขอสำเร็จ
 สิทธิที่บังอาจ อภิมภพของทัพเจ้าแต่เดิมมา ก่อนที่ทัพเจ้าได้
 ราชสมบัติแล้ว อนันตคตมแก้ว

ทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด
ให้ไปให้ด้วยธรรมะอันดีด้วย สันติสุขอันดีอันใด
ทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด
สันติสุขอันดี

อันทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด
ก่อนจะมิละทิ้งในพระนครเพื่อไว้เป็นนัยของทัฬหี
ทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด
เป็นไปโดยความดีของมนุษย์หรือ ความดีของมนุษย์

ทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด
ไว้เป็นนัยในพระนครเพื่อไว้เป็นนัยของทัฬหี
ทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด
ทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด
ทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด

ทัฬหีเจ้าแม่ศรีเมืองศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด

ทัฬหี เจ้าแม่ศรีเมืองศรีเมืองศรีนครนักษัตรผู้หนึ่งผู้ใด

๑๐๓ ๒๓ ๒๕๓๓

บ. 2458 ฉ.2

D/S
584
ส691อ
2538

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
หอสมุดรัฐสภา.
เอกสารเผยแพร่ประกอบการจัด
นิทรรศการเรื่อง พระปกเกล้าฯ กับ
รัฐธรรมนูญไทย.

